ΕΤΟΣ Γ'. 1881 ΤΟΜΟΣ Γ.

ΝΕΟΝ ΣΕΡΑΠΕΙΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ
ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ·

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Φρ. 20.
Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ » 22.
» » ἐξωτερικῷ » 25.
Ἑξάμηνος ἀπαράδεκτος.

Τὰ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Σεραπείου» πεμπόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ
ΕΤΗΣΙΑΙ
ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ.

Μέχρι 10 γραμμῶν Φρ. 40.
Διὰ τοὺς συνδρομητὰς » 20.
Ἄνω τῶν 10 γραμμῶν κατ' ἀποκοπήν.

Δ' αἰτήσεις ἀπευθυντέον
Jonrnal Grec SERAPEUM
Alexandrie (Egypte)

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ: Τεῦχος 30.

ΙΟΥΝΙΟΣ:

Ἐκ τοῦ *Junius*. Ἀφιερωμένος τῇ θεᾷ Ἥρᾳ ἢ τῇ νεότητι, *mensis juniourun*.—Ἔχει ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 15, ἡ νὺξ ὥρας 9. Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Καρκῖνον. Τελευταῖον τέταρτον 6 ἰουνίου. Νέα σελήνη 14, πρῶτον τέταρτον 22. Παντέληνος.

1	Δευ.	Ἰουστίνου Μάρτυρος
2	Τρίτ.	Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως
3	Τετ.	Λουκιανοῦ μάρτυρος
4	Πέμ.	Μητροφάνους ἀρχιεπισκόπου
5	Παρ.	Δωροθέου ἐπισκόπου
6	Σάβ.	Ἱλαρίωνος τοῦ Ὁσίου
7	Κυρ·	Τῶν ἁγίων Πάντων
8	Δευ.	Ἡ ἀνακομ. λειψάνου Θεοδώρου
9	Τίρτ.	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου
10	Τρ·	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης μάρτυρος.
11	Πέμ.	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα ἀποστ.
12	Παρ.	Ὀνουφρίου καὶ Πέτρου
13	Σάβ.	Ἀλυλίνης μάρτυρος
14	Κυρ.	Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου
15	Δευ.	Ἀμὼς τοῦ προφήτου
16	Τρίτ.	Τύχωνος ἐπισκόπου
17	Τετ.	Μανουὴλ καὶ Σαβὲρ μάρτυρ.
18	Πέμ.	Λεοντίου μάρτυρος
19	Παρ.	Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου
20	Σάβ.	Μεθοδίου ἱερομάρτυρος
21	Κυρ.	Ἰουλιανοῦ μάρτυρος
22	Δευ·	Εὐσεβίου ἱερομάρτυρος
23	Τρ.	Ἀγριππίνης ἱερομάρτυρος
24	Τετ.	Γενέθλια Ἰωάννου προδρόμου
25	Πέμ.	Φεβρωνίας Ὁσιομάρτυρος
26	Παρ.	Δαυὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ
27	Σάβ.	Σαμψὼν τοῦ ὁσίου
28	Κυρ.	Ἡ ἀνακομ· λειψ. Κύρου καὶ Ἰωάννου
29	Δευ·	Πέτρου καὶ Παύλου Ἀποστ.
30	Τρίτ.	Σύναξις τῶν 12 ἀποστόλων

ΤΑΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΙΟΥΝΙΟΝ

1821. 3 Ἰουνίου, σφαγαὶ χριστιανῶν ὑπὸ τούρκων ἐν Σμύρνῃ. 7 ἰουν. μάχη ἐν Δραγατσανίῳ, καταστροφὴ τοῦ ἱεροῦ λόχου. Ἀφιξις Δ. Ὑψηλάντου ἐκ Τεργέστης εἰς Ὕδραν. 16 Ἐπανάστασις Σφακιανῶν κτλ. ἐν Κρήτῃ καὶ ἐπιστρατεία κατὰ Χανίων καὶ Ρεθύμνης. 1822 6 ἰουν. Πυρπόλησις τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδος ἐν Χίῳ ὑπὸ κ. Κανάρη. θάνατος τοῦ αἱμοβόρου τούρκου ναυάρχου Καραλῆ. 10 Παράδοσις τῆς ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας, μάχη ἐν Κομποτίῳ· καταδίωξις τούρκων μέχρις Ἄρτης. 1823 2 ἰουν· Σύμβασις καὶ ἀποχώρησις τῶν τούρκων ἐκ Κανδάνου. 12 Καταστροφὴ τοῦ φρουρίου Στανδαρχῆ κατὰ τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας ὑπὸ τῶν ψαριανῶν πλοίων. 29 μάχη ἐν ὄρει Παγῶντι Εὐβοίας, νίκη τῶν ὑπὸ τὸν Διαμαντὴν ἑλλήνων. 1824 7 ἰουν. Καθυπόταξις τῆς Κάσσου ὑπὸ Χουσεμήδεη ἀνδραγαθίαι ἡρωϊκαὶ, θάνατος τοῦ πλοιάρχου Μάρκου. 19 Ὁ ἐκ 200 πλοίων τουρκικὸς στόλος ἀποπειρᾶται ἀπόβασιν εἰς τὰ Ψαρὰ, ἀλλ' ἀντεκρούσθη γενναίως. 26 Γενικὴ καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν ὑπὸ τὸν Χοσρὲφ πασσᾶ. 1825 ἰουν· 13 μάχη εἰς Μύλους Ἀργολίδος ὑπὸ τὸν Δ. Ὑψηλάντην, ἧττα τῶν Αἰγυπτίων· 14 Κατάστροφὴ Ἄργους ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων. Ἀκροβολισμοὶ πρὸ τοῦ Ναυπλίου· Ναυμαχία παρὰ τοῦ Μωλέαν ὑποχώρησις τῶν ἕλλην. πλοίων· Θάνατος πυροπλητοῦ Ματρόζου. 20 Ἐπίθεσις ἐκ Μεσολογγίου κατὰ τῶν πολιορκούντων, ἀπώλειαι τούρκων· 28 Ἄφιξις τουρκικοῦ στόλου καὶ ἐνίσχυσις τῆς πολιορκίας Μεσολογγίου. 1827 25 ἰουν. μάχη ἐν μεγάλῳ Σπηλαίῳ, ἀποτυχία καὶ ὑποχώρησις τοῦ Ἰβραΐμη, 24, Σύνοψις συνθήκης ἐν Λονδίνῳ μεταξὺ Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας περὶ μεσητεύσεως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀνακωχῆς ὅπλων. 1829 ἰοον, 2 μάχη ἐν Ἀνηφορίτῃ, ὑποχώρησις Ὀμὲρ πασᾶς 11 μάχη ἐν τῇ πεδιάδι Θηβῶν, ἧττα τούρκων. 22. Τρίτη ἐν Θήβαις μάχη, φυγὴ τῶν τούρκων·

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΙΑΙ.

(Συνέχεια, ἴδε προηγ. φυλλ.)

ΜΕΡΟΣ Β'.

Ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, ὀλίγων πραγμάτων ὁ ὁρισμὸς ἐφαίνετο τοσούτῳ δυσχερὴς ὡς ὁ περὶ βεβαίου καὶ ἀναμφισβητήτου θανάτου. Τὸ ἐπαναφέρειν λοιπὸν εἰς τὴν ζωὴν ἄνθρωπον κινδυνεύοντα ν' ἀπολέσῃ αὐτὴν διὰ παντὸς ὡς ἐκ λίαν κατεσπευσμένης ἐνταφιάσεως, ἐθεωρεῖτο θαῦμα.

Οἱ νόμοι καὶ τὰ ἔθιμα πλείστων ἐθνῶν διετύπωσαν πολλάκις τρόπους τινὰς ἐπιβεβαιώσεως τοῦ ὅτι ἡ ζωὴ πράγματι ἐσβέσθη ἢ ἐξέλιπεν. Ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων οἱ Ἰνδοὶ μετεχειρίσθησαν τὸ πῦρ, ὡς τὴν ἀσφαλεστέραν τῶν ἀποδείξεων, ἐν τῇ ἀτελεῖ βεβαίως αὐτῶν γνώσει τῆς φυσιολογίας· καθότι, καί τοι αὐτὸ δὲν ἐξεγείρει τὰ αἰσθητήρια ὄργανα, ὑπάρχει ὅμως ἐναργὴς διαφορὰ ἐνεργείας τῆς καύσεως ἐπὶ σώματος ἀψύχου καὶ ἐπὶ σώματος ἐν ᾧ ἡ ζωὴ οὐδόλως ἐξέλιπεν. Ὅθεν παρ' Ἰνδοῖς, ἀφοῦ πρῶτον κόπρος ἀγελάδος τεθεῖσα ἀνημμένη ἐπὶ τοῦ στομάχου τοῦ νεκροῦ κατακαῇ, τότε μόνον ἀνάπτεται ἡ πυρὰ ἡ μέλλουσα νὰ καύσῃ τὸ σῶμα. Κατὰ τὰ φαινόμενα, παρόμοιον ἔθιμον ὑπῆρχε τὸ πάλαι ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἑλλάδι. Ὁ Τερτουλλιανὸς ἐμπαίζει τὰ θεάματα ἐκεῖνα, ἐν οἷς ὁ Ἑρμῆς παρίσταται ἐξετάζων τοὺς νεκροὺς διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου, ἵνα πεισθῇ ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τοῦ θανάτου δὲν ἦσαν ἀπατηλά. Τὸ ἔθιμον λοιπὸν τοῦτο φαίνεται διετέλεσεν ἄλλοτε ἐν πλήρεῖ ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ τέλος εἰς ἀχρηστρίαν περιελθὸν, διετηρήθη ἁπλῶς ἐν μυθολογικαῖς ἀναμνήσεσιν. Ὁ φιλόσοφος Δημόκριτος διεβεβαίου ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχεν ἀσφαλὲς τεκμήριον ἀληθοῦς θανάτου. Ὁ Πλίνιος τὸ αὐτὸ ἰσχυρίζετο, παρατηρῶν πρὸς τούτοις ὅτι αἱ γυναῖκες ἦσαν μᾶλλον ἢ οἱ ἄνδρες ὑποκείμεναι εἰς τὸν κίνδυνον φαινομενικοῦ θανάτου. Ἀνέφερε δὲ καὶ πλεῖστα παραδείγματα, ἐν οἷς καὶ περὶ μιᾶς γυναικὸς, ἥτις ἀνέζησεν ἀφοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐνομίζετο νεκρά.

Ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγαι παρόμοιαι περιπτώσεις συνέβησαν καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις. Τὰ ἑξῆς παραδείγματα ἀρκοῦν ὅπως ἀποδείξωσι τὸ δυσχερὲς ἀναμφιλέκτου ὁρισμοῦ, ὅτι ὁ θάνατος πράγματι ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς ζωῆς :

4. Ὁ κ. Ὀρφίλας ἀναφέρει τάδε : Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1837. Ὁ κ. Deshamps, κάτοικος ἐν Λουγδούνῳ τῆς Γαλλίας, ἀπέθανε μετὰ ὀλιγοήμερον ἀσθένειαν. Τὴν ἐπιοῦσαν καθ' ἣν ἔμελλε νὰ γίνῃ ἡ κηδεία, συνήχθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λοιποὶ πάντες οἱ μέλλοντες νὰ παραπέμψωσι τὸν νεκρόν. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ὅτε ἡτοιμάζοντο νὰ καθηλώσωσι τὸ ἐπίπωμα τοῦ φερέτρου, ὁ νεκρὸς ἀνηγέρθη ἐπὶ τῶν ἐνταφίων αὐτοῦ καλυμμάτων καὶ ἐζήτησε νὰ φάγῃ. Οἱ παρόντες, ὑπὸ φόβου καταληφθέντες, ἤρχισαν νὰ φεύγωσι δρομαῖοι, ὡς νὰ ἔβλεπον ἐνώπιόν των φάντασμα· ἀλλ' ἀμέσως καθησύχασεν αὐτὸς ὁ ἴδιος Deschamps, ἐπανελθὼν ἤδη ἐκ τοῦ ληθαργικοῦ ὕπνου, τοῦ ὡς πραγματικοῦ θανάτου νομισθέντος. Ἡ δέουσα νοσήλευσις ἐγένετο αὐτῷ, καὶ οὕτως ἐπέζησεν. Ὅτε δ' ἐντελῶς ἀνέλαβε, διηγήθη ὅτι, ἐν τῇ ληθαργικῇ καταστάσει διατελῶν, ἤκουε τὰ περὶ αὐτὸν γινόμενα, χωρὶς νὰ δύναται νὰ κάμῃ τὴν παραμικρὰν κίνησιν, οὐδὲ τὰ αἰσθήματά του νὰ ἐκφράσῃ· εὐτυχῶς δι' αὐτὸν, ἡ κηδεία ἡ μέλλουσα τελεσθῆναι αὐθημερὸν τοῦ θανάτου του, ἀνεβλήθη μέχρι τῆς ἐπιούσης, ὁπότε ἡ ληθαργία εἶχε τελειώσει τὴν περίοδον αὐτῆς, ἄλλως ὁ κ. κ. Deschamps ἤθελεν ἐνταφιασθῆ ζῶν.

2. Ἐν τοῖς «Ὑγιεινοῖς Χρονικοῖς» (Annales d' Hygiène) ἀναφέρεται τὸ ἑξῆς : «Γυνή τις τοῦ χωρίου Penlhan, τῆς νομαρχίας Hérault ἐν Γαλλίᾳ, ἐνομίσθη ὡς θανοῦσα καὶ ἐτέθη ἐν τῷ φερέτρῳ. Μετὰ δὲ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτῆς, ὅτε ἐκομίζετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οἱ βαστάζοντες τὸ φέρετρον, αἰσθανθέντες κίνησίν τινα ἐν αὐτῷ ἐξεπλάγησαν. Σταματήσαντες λοιπὸν ἠνέῳξαν αὐτὸ, καὶ εὗρον τὴν ταλαίπωρον ζῶσαν! Εἶχεν ἁπλῶς ἐμπέσει εἰς ληθαργίαν. Τὴν μετεκόμισαν ἀμέσως οἴκαδε, ἀλλ' ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἣν ὑπέστη, δὲν ἐπέζησε πολὺν χρόνον μετὰ τὸ δυσάρεστον τοῦτο γεγονός.

3. Τὴν 27 Δεκεμβρίου 1842 ἔγραφον ἐκ τῆς πόλεως Bergerac τῆς γαλλικῆς ἐπαρχίας Dordogne ὅτι. «Ἄνθρωπός τις αὐτόθι, πάσχων ἀπὸ συνεχῆ ἀϋπνίαν, καὶ συμβουλευθεὶς πρακτικόν τινα ἰατρὸν, ἔπιε, κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ, φάρμακόν τι ὅπερ βεβαίως ἐπήνεγκεν ὕπνον. Ἀλλ' ὁ ἀσθνὴς ἀδιαλείπτως ἐκοιμᾶτο. Ἡ παράτασις αὕτη τοῦ ὕπνου μεγίστην προὐξένησεν ἀπορίαν τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐφλεβοτόμησαν αὐτόν. Τὸ αἷμα ὅμως ἐξέρρεε τῆς φλεβὸς λίαν βραδέως καὶ κατὰ μικροὺς σταγόνας. Ἐνομίσθη λοιπὸν νεκρὸς καὶ ἐνταφιάσθη. Ἀλλὰ μετά τινας ἡμέρας, ἐνθυμηθέντες τὸ δοθὲν ναρκωτικὸν ποτὸν, καὶ ὑπονοοῦντες ὅτι τοῦτο ἴσως ἐπήνεγκε φαινομενικόν τινα θάνατον, ἠνέῳξαν τὸν τάφον τοῦ νεκροῦ. Ὁποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις αὐτῶν ὅτε εἶδον, ὅτι ὁ ὑποτιθέμενος νεκρὸς ἐτάφη ἔτι ζῶν. Εὗρον αὐτὸν πρηνῆ ἐντὸς τοῦ φερέτρου, τὰ δὲ συνεστραμμένα μέλη τοῦ σώματός του δηλοῦντα σαφῶς τὴν κατὰ τοῦ θανάτου ἀγωνίαν αὐτοῦ».

4. Ἐν τῇ γαλλικῇ Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων, ὑπὸ 21 Φεβρουαρίου 1843, ἐπιστολή τις τοῦ κ. Caen, τῆς 17 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ἀναφέρει τάδε : «Ἡ κυρία..... κατοικοῦσα ἐν τῇ ὁδῷ ἁγίου Ἰωάννου, ἐφάνη ἐκπνεύσασα, μετὰ μακρὰν ἀσθένειαν, τὸ ἑσπέρας τῆς Τρίτης. Αἱ θλιβεραὶ προπαρασκευαὶ τῆς κηδείας ἐγένοντο διὰ νυκτός. Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωΐ, ὅτε οἱ μέλλοντες νὰ καταθέσωσιν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ φερέτρου τὴν ἀνέλαβον ἀνὰ χεῖρας, αὕτη ἀνεγερθεῖσα ἐκ τῆς ληθαργίας της ἀνέζησεν. Ἐννοεῖται οἴκοθεν ὁποῖον ὀδυνηρὸν θάνατον ἤθελεν ὑποστῇ, ἂν παρετείνετο ἐπί τινας ἔτι ὥρας ἡ ληθαργία αὐτῆς».

5. Ὁ Δόκτωρ Πάρης (Paris aud Foublanqne s' Medical jursprudence) Τόμος Β'.) διηγεῖται ὅτι « τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ νόσος εὐλογία ἐλυμαίνετο τὴν Εὐρώπην καὶ μάλιστα τὴν Ἀμερικὴν, μετὰ τοσαύτης ἐπιδημιακῆς μανίας, οἱ δὲ ἰατροὶ διαφόρων μέσων θεραπείας χρῆσιν ἐποιοῦντο ἵνα καταστείλωσι τὴν πρόοδον αὐτῆς, οὐκ ὀλίγοι ἀναμφιβόλως ἀσθενεῖς ἀνωμολογήθησαν θανόντες, οἵτινες μετὰ ταῦτα ἀνέλαβον τὴν ὑγείαν των. Μεταξὺ δὲ τῶν πολλῶν περιπτώσεων ἃς δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τούτου, ἡ ἑξῆς ἐστὶν ἐπισημοτέρα : Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἑρρίκου Lawreus, προέδρου τοῦ ἀμερικανικοῦ Κοινοβουλίου, ἐλογίσθη ὡς θανοῦσα ἐκ τῆς εὐλογίας. Ἀλλ' ὅτε τὰ παράθυρα τοῦ δωματίου ἐν ᾧ ἔκειτο, τὰ ὁποῖα διέμενον κλειστὰ, διαρκούσης τῆς ἀσθενείας, ἠνεώχθησαν, ἵνα τὸ δωμάτιον ἀερισθῇ, ὁ εἰσαχθεὶς ἀὴρ ἀναζωογονήσας τὴν ὑποτιθεμένην νεκρὰν, τὴν ἀπέδωκε ζῶσαν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτῆς. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο κατετρόμαξε τὸν πατέρα τῆς νεάνιδος ὥστε, ὑπὸ φόβου μὴ ἤθελέ ποτε ταφῇ ζῶντανὸς, διέταξεν ἐν τῇ διαθήκῃ του νὰ καύσωσι τὸ σῶμά του, ἐπιβάλλων συγχρόνως τοῖς παισὶν αὐτοῦ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς ταύτης ὡς καθῆκον ἱερόν. Δυνάμεθα ἐπίσης εὐλόγως νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι καὶ γυναῖκες μετὰ τὴν ἐξασθένησιν τῶν σωματικῶν των δυνάμεων, κατὰ συνέπειαν σφοδρῶν καὶ παρατεταμένων τοκετῶν, ἐμπίπτουσι πολλάκις ἐπί τινας ὥρας εἰς παρομοίαν ληθαργίαν, ἐξαπατῶσαν τοὺς θεατάς. Λίαν δ' ἀλλόκοτος περίπτωσις τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἀναφέρεται καὶ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Σοφῶν» τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1749».

6. Ὁ Δόκτωρ Δόρδων Σμὴθ, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Forensic Medicine» παρατηρεῖ ὅτι «κατὰ συνέπειαν τῆς ταχύ-

τητος καὶ τῆς ταραχῆς τῶν κηδειῶν ἐν ἐπιδημικαῖς νόσοις, οἱ ζῶντες πολλάκις συνεμίχθησαν μετὰ τῶν θανόντων, καὶ ὅτι ἐν τοῖς θερμοῖς κλίμασιν, ἔνθα ὁ ἐνταφιασμὸς τῶν νεκρῶν εἶναι μᾶλλον κατεπείγων ἢ ἐν τοῖς εὐκράτοις καὶ ψυχροῖς, ὑποκείμενα ἐνταφιάσθησαν ζῶντα. »

Ὁ Δόκτωρ Tompson συνέλεξε καὶ τὰ ἑπόμενα περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου. « Ὁ Νορμανδὸς Franci- Civile, ὅτις ἔζη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς Καρόλου τοῦ Θ'. τῆς Γαλλίας δὶς ἀπέθανε κατὰ τὰ φαινόμενα, καὶ δὶς ἀνέζησε τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὸ φέρετρον κατετίθετο ἐν τῷ τάφῳ.—Τὴν ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα Ἀγγλίς τις κυρία, ὀνόματι Russell, θανοῦσα ἔμελλεν ὡσαύτως ἵνα ἐνταφιασθῇ· ἀλλὰ καθ' ὃν χρόνον ἐσήμαινον τὴν ἐπικήδειον αὐτῆς κωδωνοκρουσίαν, ἀνεγερθεῖσα ἐν τῷ φερέτρῳ ἀνεφώνησεν. « Ἡ ὥρα τῆς λειτουργίας σημαίνει, ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν». —Τὸ 1836 ἔντιμός τις πολίτης τῶν Βρυξελλῶν ἐνέπεσεν εἰς βαθεῖαν ληθαργίαν τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς. Οἱ φίλοι του ἐκλαβόντες αὐτὸν ὡς θανόντα, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἐνταφιάσωσι, καὶ τὴν ἐπιοῦσαν κατετέθη ἐν τῇ νεκροθήκῃ· ἀλλὰ πρὶν ἢ καθηλώσωσιν αὐτὴν, ὁ νεκρὸς ἀνεγερθεὶς καὶ τρίψας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐζήτησε νὰ τῷ φέρωσι τὸν καφὲν καὶ τὴν ἐφημερίδα».

Ἐκ τε τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐξ ἄλλων προσομοίων παραδειγμάτων πρόδηλον καθίσταται ὅτι, βραχυχρόνιος ἠρεμία καὶ ἀναστολὴ τῶν ζωτικῶν στοιχείων, δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνηται ὡς ἀληθὴς θάνατος. Ἡ ἀκινησία τοῦ σώματος, τὸ νεκρῶδες χρῶμα, ἡ ψυχρότης τοῦ προσώπου, καὶ οἱ ἔγκοιλοι ὀφθαλμοὶ, οὐδόλως εἰσὶν ἀναμφίλεκτα σημεῖα τοῦ ὅτι ἡ ζωὴ ἐντελῶς ἐσβέσθη.

Περὶ δὲ τῶν σημείων τοῦ θανάτου, ὁ κ. Benjamin Brodie γράφει τάδε : Τοιαῦται ἀπάται εἰσὶ λίαν σπάνιαι καὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἁπλῶς ἀποτέλεσμα μεγίστης ἀμελείας. Αἱ κινήσεις τῆς ἀναπνοῆς εἰσὶ πάντοτε ἐπαισθηταὶ τοῖς βλέμμασι καὶ οὐδόλως ὑποκρυπτόμεναι τῷ μὴ βουλομένῳ ἀπατηθῆναι. Ἡ καρδία ἀναμφιβόλως οὐδέποτε ἐξακολουθεῖ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς πλειότερον τῶν 4 ἢ 5 λεπτῶν ἀφ' ὅτου ἡ ἀναπνοὴ ὅλως ἐξέλιπεν. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶναι πάντοτε εὔκολον τὸ νὰ εἴπῃ τις ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ θάνατος ἐπῆλθε, καθότι πρὸ αὐτοῦ ἔν τισι περιπτώσεσιν ἡ ἀναπνοὴ ἐπανέρχεται ἐν μακροῖς διαστήμασι. Παρευρέθην παρ' ἀνθρώπῳ θνήσκοντι καὶ ἐνόμισα αὐτὸν τέλος ἀποθανόντα, ὅτε, μετά τινας στιγμὰς, παρετήρησα ἐν αὐτῷ νέαν ἀναπνοὴν, ἥτις, μετ' οὐ πολὺ διακοπεῖσα, ἐπανῆλθε μετὰ μακρὸν χρονικὸν διάστημα, καὶ πάλιν διακοπεῖσα, ἐκ νέου ἐπανῆλθε καὶ οὕτω καθεξῆς. Δὲν ἀμφιβάλλω λοιπὸν ὅτι ἄνθρωποι ἐν τοιαύτῃ καταστάσει οὐδόλως ἀναισθητοῦσιν, ἀλλ' ὅτι ἀκούουν καὶ ἐννοοῦν μάλιστα τὰ περὶ αὐτῶν λεγόμενα τὴν ὥραν ἐκείνην».

« Ἀμφιβάλλεται ἂν ἡ αἰσθητικότης ἐκλείπει ἀμέσως πάντοτε ὅταν ἡ καρδία παύσηται τοῦ ἐνεργεῖν. Ἐν ἀνθρώποις ἀποθανοῦσιν ἐκ τῆς ἀσιατικῆς χολέρας, σπασμώδεις κινήσεις τοῦ σώματος παρετηρήθησαν, καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας, μετὰ φαινόμενον θάνατον. Ἂν λοιπὸν τὸ νευρικὸν σύστημα διέμεινε καὶ ἐν τοιαύτῃ ἐκρύθμῳ καταστάσει, τίς δύναται νὰ ἀποφανθῇ ὅτι δὲν διετήρησε καὶ τὴν αἰσθητικότητα αὐτοῦ ; Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι δὲν ἔχομεν παραδείγματα ἀνθρώπων ἀναζησάντων μετὰ τοὺς θανασίμους τούτους σπασμούς· ἀλλ' ἡ περίπτωσις αὕτη, καί τοι ἐλπίδος περὶ ἀναρρώσεως μὴ ὑπαρχούσης, δὲν ἀρκεῖ ἵνα ἀποτελέσῃ ἰσχυρὸν ἐπιχείρημα κατὰ τῆς ἀμέσου ἐνταφιάσεως τῶν ἐκ χολέρας ἀποθνησκόντων».

Ἐπιτραπήτω ἡμῖν ἐπὶ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου ἀντικειμένου νὰ κάμωμεν ἔτι τινὰς παρατηρήσεις.

Ἐπειδὴ ἡ ἀναπνοὴ εἶναι ἡ οὐσιωδεστάτη καὶ ἐν ταὐτῷ ἡ φανερωτάτη λειτουργία τῆς

ὑγείας, ἡ παῦσις αὐτῆς δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔνδειξις θανάτου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔκ τινων νόσων καὶ καταστάσεων ἐκνευρισμοῦ καθίσταται βραδεῖα καὶ ἀσθενεστάτη, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου ὅλως ὑπεκφεύγουσα τὴν παρατήρησιν τοῦ θεατοῦ, διάφοροι μέθοδοι ἐδοκιμάσθησαν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς· ἤτοι, τὸ θέτειν πτίλον πτηνοῦ ἢ ἄλλας τινὰς ἐλαφρὰς οὐσίας ἐπὶ τοῦ στόματος ἢ τῆς ρινὸς, ἢ δοχεῖον πλῆρες ὕδατος ἐπὶ τοῦ στήθους· πρός δε καὶ τὸ κρατεῖν κάτοπτρον πλησίον τοῦ προσώπου πρὸς συμπύκνωσιν τοῦ ἀτμοῦ τῆς ἀναπνοῆς. Ἀλλ' αἱ συνήθεις αὗται μέθοδοι ὑπόκεινται ὅλαι εἰς ἀπάτην. Τὸ πτίλον, ἢ οἱαδήποτε ἄλλη οὐσία δύναται νὰ κινηθῇ διὰ τῆς δονήσεως τοῦ περιστοιχοῦντος ἀέρος, καὶ ἡ ἐπιφάνεια πρὸς τούτοις τοῦ κατόπτρου δυνατὸν νὰ καλυφθῇ οὐχὶ ὑπὸ συμπυκνωθέντος ἀτμοῦ ἀναπνοῆς, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος ἐκπνεομένων ἀτμίδων. Δυνάμεθα ὅθεν νὰ διαβεβαιώσωμεν ἄνευ δισταγμοῦ ὅτι φυσιολογικῶς ἀδύνατόν ἐστι τὸ νὰ διαμείνῃ ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ πολλὰς στιγμὰς ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἀσφυξίας, χωρὶς νὰ ὑποδειχθῇ σημεῖόν τι, δι' οὗ ὁ ἰατρὸς νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ὕπαρξιν ζωτικότητος. Ἐξ ἁπασῶν τῶν ἐνεργειῶν τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως, ἡ ἀναπνοὴ ἐστὶν ἡ μᾶλλον οὐσιώδης καὶ ἀναμφίλεκτος. Πνοὴ καὶ ζωὴ λίαν προσηκόντως ἐθεωρήθησαν ἀνέκαθεν συνώνυμα. Ὅσον βραδεῖα, ἀσθενὴς καὶ ἀδιόρατος ἡ ἀναπνοὴ κατασταθῇ ὑπὸ τῆς νόσου, πάντοτε ὅμως ἐστὶν ἐπαισθητὴ καὶ κατάδηλος, ὅταν τὸ στῆθος καὶ ἡ γαστὴρ ἐκτεθῶσι γυμνὰ εἰς τὴν ὅρασιν· διότι, ὅταν οἱ μεσόπλευροι μυῶνες ἐνεργῶσιν, αἱ πλευραὶ ἀνυψοῦνται καὶ τὸ στέρνον ὠθεῖται πρὸς τὰ ἐμπρός· καὶ ὅταν τὸ διάφραγμα ἐνεργῇ, ἡ γαστὴρ ἐξογκοῦται, κατὰ συνέπειαν τούτων ἡ ζωὴ ὑπολανθάνει ἐνυπάρχουσα. Τὰ φαινόμενα δὲ ταῦτα οὐδέποτε διαφεύγουσι τὸν προσεκτικὸν παρατηρητήν. Ἐνατενίζων οὗτος τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῆς γαστρὸς, θέλει σχηματίζει συμπέρασμα ἀσφαλέστερον τῶν συνήθων καὶ κοινῶς παραδεδεγμένων μεθόδων.—

Οὐδόλως λοιπὸν ἐναντία τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις, ὅτι οἱ ἀγύρται θαυματουργοὶ, οὐκ ἀγνοοῦντες τὴν μεταξὺ ψευδοῦς ἢ μᾶλλον εἰπεῖν φαινομενικοῦ καὶ ἀληθοῦς θανάτου διαφορὰν, ἠβουλήθησαν ἐνίοτε νὰ ἐπωφεληθῶσιν αὐτῆς, καὶ νὰ ἐγκαυχηθῶσιν ἐπὶ κατοχῇ δυνάμεως ὑπερφυσικῆς : «τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Ἀρκοῦσι δὲ πρὸς τοῦτο ν' ἀναφέρωμεν τὰ ἑξῆς δύο παραδείγματα.

1ον. Ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος (βιβλ. VIII Κεφ. II. XI.) λέγει ὅτι, «ἐδοξάσθη Ἐμπε- » δοκλῆς ἀποστείλας τὴν νεκρὰν ἄνθρωπον « ζῶσαν» Τοῦθ' ὅπερ ἐν ἄλλαις λέξεσι σημαίνει ἁπλῶς, ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς οὐδὲν ἕτερον κατώρθωσεν ἢ νὰ διαλύσῃ τὴν ληθαργίαν ἢ νάρκωσιν γυναικὸς παθούσης ὑπὸ ὑστερικῆς αἱμορραγίας.

2ον. Ὁ Φιλόστρατος, ὁ τὸν βίον ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως συγγράψας, ἀναφέρει τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον τοῦ διασήμου τούτου μάγου :

« Κἀκεῖνο Ἀπολλωνίου θαῦμα : Κόρη ἐν ὥρᾳ γάμου τεθνάναι ἐδόκει, καὶ ὁ νυμφίος ἠκολούθει τῇ κλίνῃ βοῶν ὁπόσα ἐπ' ἀτελεῖ· γάμῳ, ξυνωλοφύρετο δὲ καὶ ἡ Ρώμη, καγὰρ ἐτύγχανεν οἰκίας ἡ κόρη τελούσης ἐς ὑπάτους· παρατυχὼν οὖν ὁ Ἀπολλώνιος τῷ πάθει. «Κατάθεσθε, ἔφη, τὴν κλίνην, ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς τῶν ἐπὶ τῇ κόρῃ δακρύων παύσω» καὶ ἅμα ἤρετο ὅ,τι τὸ ὄνομα αὐτῇ εἴη, οἱ μὲν δὴ πολλοὶ ὤοντο λόγον ἀγορεύσειν αὐτὸν, οἷοι τῶν λόγων οἱ ἐπικήδειοί τε καὶ τὰς ὀλοφύρσεις ἐγείροντες, ὁ δὲ οὐδὲν ἀλλ' ἢ προσαψάμενος αὐτῆς καί τοι ἀφανῶς ἐπειπών, ἀφύπνισε τὴν κόρην τοῦ δοκοῦντος θανάτου, καὶ φωνήν τε ἡ παῖς ἀφῆκεν, ἐπανῆλθε δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς ὥσπερ ἡ Ἄλκυστις ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἀναδιωθεῖσα· δωρουμέ.

νων δὲ αὐτῷ τῶν συγγενῶν τῆς κόρης μυριάδας δεκαπέντε, φερνὴν ἔφη ἐπιδιδόναι αὐτὰς τῇ παιδὶ· καὶ εἴτε σπινθῆρα τῆς ψυχῆς· εὗρεν ἐν αὐτῇ, ὃς ἐλελήθει τοὺς θεραπεύοντας.... εἶτ' ἀπεσβηκυῖαν τὴν ψυχὴν ἀνέθαλψέ τε καὶ ἀνέλαβεν, ἄρρητος ἡ κατάληψις τούτου γέγονεν οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἀλλὰ καὶ τοῖς παρατυχοῦσιν.» (Φιλοστράτου τὰ εἰς τὸν Τυανέα Ἀπολλώνιον. Ἔκδοσις Kayser. σελ. 85. XLV.) ἤτοι:

«Νέα τις μελλόνυμφος ἐφαίνετο ὅτι ἀπέθανε καὶ ὁ νυμφίος αὐτῆς ἠκολούθει μετὰ τοῦ πλήθους τὴν νεκρικὴν πομπὴν, ὀδυρόμενος καὶ κλαίων τὴν ἀποτυχίαν τοῦ γάμου του· συνεθρήνει δὲ καὶ ἡ Ρώμη, διότι ἡ νέα ἀνῆκεν εἰς οἰκίαν τῆς Ρώμης ὑπατικήν. Ἀπαντήσας δὲ ταύτην ὁ Ἀπολλώνιος ἀνακράζει. «Κατάθεσθε τὸ νεκρικὸν φέρετρον, διότι ἐγὼ θὰ παύσω ὑμᾶς τοῦ δακρυρροεῖν διὰ τὸν θάνατον τῆς νέας, καὶ συγχρόνως ἠρώτησε τὸ ὄνομά της. Τὸ πλῆθος ἐνόμισε τότε ὅτι ἔμελλε νὰ ἐκφωνήσῃ ἐπικήδειόν τινα λόγον θρηνητικόν· ἀλλ' αὐτὸς ἐγγίσας μόνον τὴν χεῖρά της καὶ ψιθυρίσας μυστηριώδεις τινὰς λέξεις ἐπ' αὐτῆς ἀφύπνισε τὴν νέαν τοῦ φαινομενικοῦ θανάτου. Ἡ παῖς τότε ἐξέβαλε φωνὴν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν, καθώς ποτε ἡ Ἄλκεστις ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἀναστηθεῖσα. Οἱ συγγενεῖς τῆς νέας εὐγνωμονοῦντες τῷ προσέφερον δεκαπέντε μυριάδας (τὸ νόμισμα δὲν ἀναφέρεται) πρὸς ἀμοιβήν· ἀλλ' ὁ Ἀπολλώνιος ἐδωρήσατο αὐτὰς τῇ νέᾳ διὰ προῖκά της, εἴτε ὅμως ὁ Ἀπολλώνιος ἀνεῦρεν ἐν αὐτῇ σπινθῆρά τινα ζωῆς ὑπολανθάνοντα..... εἴτε ἀνέθαλψε καὶ ἀνεκάλεσε τὴν ἀπεσβεσμένην ψυχὴν, τοῦτο διατελεῖ ὂν μυστήριον οὐ μόνον ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ τοῖς παρατυχοῦσιν.»

Ὁ Ἀπολλώνιος ἄρα, ἂν οὐχὶ ἄλλο, κατεῖχεν ὅμως τὸ μυστήριον τοῦ διακρίνειν μεταξὺ ἀληθοῦς καὶ δοκοῦντος θανάτου.

ΜΕΡΟΣ Γ.

Ὁ φόβος διαρκεῖ μᾶλλον τῆς χάριτος κατὰ τὴν παροιμίαν. Λίαν ὅθεν ἐνδιαφέρον τοῖς ἡμετέροις *θαυματουργοῖς* τὸ διεγείρειν τὸν φόβον διὰ τῆς χρήσεως φαρμακερῶν οὐσιῶν. Ἡ φύσις παρήγαγε τὰς οὐσίας ταύτας ἐν ἐκείναις ταῖς χώραις τῆς Οἰκουμένης αἵτινες πρῶται κατῳκήθησαν, καὶ ἡ τέχνη τοῦ ἐπαυξάνειν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἧττον ἀρχαία τοῦ πολιτισμοῦ. Ἂν ὅμως τὸ πρωσσιακὸν ὀξὺ καὶ ἡ μορφίνη ἤθελον εἶσθαι γνωστὰ τότε τοῖς ἀρχαίοις, τί μαγικώτερον, ἢ τί θαυμαστότερον τοῖς βλέμμασι τῶν ἀγνοούντων τὰς ἰδιότητας αὐτῶν, ἢ τὸ δηλητηριάζειν τοὺς ἀνθρώπους δι' αὐτῶν; Ὁ αὐτουργὸς τοῦ ἐγλήματος ἤθελε φανῇ ὡς ὂν ὑπερφυσικὴν δύναμιν περιβεβλημένον, καὶ ἔχον τὸ προνόμιον τοῦ διαθέτειν τὰ περὶ ζωῆς κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, καὶ διὰ μιᾶς αὐτοῦ πνοῆς δυνάμενον ἐξαλεῖψαι αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Ἐν ἅπασι σχεδὸν τοῖς ἔθνεσιν οἱ ἱερεῖς τῆς ἀρχαιότητος ἐκέκτηντο τὸ ἀλάνθαστον καὶ μυστηριῶδες μέσον τοῦ καθυποβάλλειν τὴν περὶ ἐγκλημάτων κρίσιν εἰς θεοδικίας καὶ μάλιστα εἰς τὴν διὰ ποτῶν παρασκευαζομένων ὑπὸ τῶν ἰδίων των χειρῶν, ἅτινα ἦσαν ἐν γένει εἴτε θανατηφόρα ἢ ἀβλαβῆ, ἀναλόγως τῆς βουλήσεως αὐτῶν τοῦ σῶσαι ἢ ἀπολέσαι τὸν ὑπόδικον.

Ὁ ἰνδικὸς νόμος, ὁ ἀρχαιότερος ἁπάντων, εἶναι ὁ μόνος τολμῶν ἐκφράζειν ἀπροκαλύπτως τὴν λέξιν δηλητήριον. Ὁ μέλλων ὑποστῆναι τὴν θεοδικίαν ταύτην καὶ λαμβάνων τὸ πόμα πιστεύει ὅτι, ἂν ἦναι ἀθῶος, θὰ μεταβληθῇ τοῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς πόσιν ἡδονικὴν καὶ εὐάρεστον. Ἐνίοτε ἡ δοκιμὴ περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ πίῃ ὁ κατηγορούμενος ἐκ τοῦ ὕδατος εἰς ὃ οἱ ἱερεῖς εἶχον προηγουμένως ἐμβάψει τὴν εἰκόνα μιᾶς τῶν θεοτήτων· τοῦθ' ὅπερ, καί τοι κατὰ τὸ φαινόμενον ἧττον φοβερὸν, ἦν ὅμως οὐχ ἧττον ἀποφαντικόν.

Ὁ κώδηξ τῶν Ἰνδικῶν νόμων, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἐστι καθαρὰ θεοκρατία, τοῦ νομοθέ-

του ὑποτιθεμένου ὡς μὴ ἐκδίδοντος ἄλλους ἢ τοὺς ὑπὸ τῆς θεότητος ὑπογορευομένους νόμους. Ἐκ τούτου ἡ ἀπόλυτος ὑπακοὴ καὶ πίστις τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς μεθερμηνευτὰς αὐτῶν ἱερεῖς, εἰς οὓς καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες ὑποτάσσονται. Ὁπόσον δ' ἐπεκτείνεται ἡ ἐξουσία τῶν Βραχμάνων, μανθάνομεν ἐκ τῶν δε τῶν λέξεων τοῦ κώδηκος τοῦ περιφήμου Ἰνδοῦ νομοθέτου Πενού. « Τίς ἡγεμὼν δύναταί ποτε πλουτῆσαι καταδυναστεύων τοὺς Βραχμάνας, τοὺς δυναμένους, ἐν τῇ ὀργῇ αὐτῶν, δημιουργῆσαι ἄλλους κόσμους, ἄλλους θεοὺς γεννῆσαι ὡς καὶ ἄλλους ἀνθρώπους;» (Μανάβα—Δάρμα—Σάπρα. Κεφ IX. Στίχ. 315) Μετὰ τοιαύτην ἀξίωσιν καὶ ὑπεροψίαν τοῦ Ἰνδικοῦ κλήρου, ὁ βαθμὸς τῆς δεισιδαιμονίας καὶ ὁ ἐξευτελισμὸς τῆς διανοίας, ἅπερ ὑποδουλοῦσι τὸν ἄνθρωπον ἐν Ἰνδίᾳ καὶ διατηροῦσιν αὐτὸν ἐν στασιμότητι, οὐδόλως ὀφείλουν νὰ μᾶς ἐκπλήττωσι.

Κατὰ τὸν Koenfen (Ἱστορία τῆς Ἰαπωνίας Βιβλ. III·) ἐν Ἰαπωνίᾳ ὁ κατηγορούμενος ὑπεχρεοῦτο νὰ καταπίῃ, ἐκ ποτηρίου ὕδατος, τεμάχια χαρτίου ἐφ' οὗ οἱ ἱερεῖς ἐνεχάραττον μαγικοὺς χαρακτῆρας· τὸ δὲ ποτὸν τοῦτο ἐκέκτητο τὴν δύναμιν τοῦ βασανίζειν αὐτὸν σκληρῶς μεχρισοῦ ὁμολογήσῃ τὸ πταῖσμά του.

Ὁ Γοδεφρῖδος Loyn λέγει ἐν ταῖς «*Περιηγήσεσιν αὐτοῦ ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Ἀσσυρίας ἐν Γουϊνέᾳ.*» ὅτι οἱ μαῦροι τῆς χώρας ἐκείνης δὲν τολμοῦν νὰ πίωσιν ἐκ τοῦ ὕδατος εἰς ὃ τὸ *φετὶς* (εἴδωλον) ἐβαπτίσθη, συναισθάνωνται ἑαυτοὺς ἐνόχους. Ἵνα ὅθεν τὸ τοιοῦτο καθιερωμένον ὕδωρ ἐμπνέῃ τοσοῦτον φόβον, δὲν θὰ ὑπῆρχον ἄρά γε προηγούμενα παραδείγματα ἀποδεικνύοντα τὴν θανατηφόρον δραστηριότητα αὐτοῦ;

Ὁ Dapper, ἐν τῇ «*Περιγραφῇ τῆς Ἀφρικῆς*» αὐτοῦ, ἀναφέρει ὅτι οἱ μύσται τῆς Πάρα Βέλλας, ἰσχυροτάτης θρησκευτικῆς ἑταιρίας τῶν ἐνδοτέρων μερῶν τῆς Μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς, παρασκευάζουσιν ὕδωρ τι θεοδικίας ὅπερ ἐπιχέουν ἐπὶ τῶν κνημῶν, τῶν βραχιόνων καὶ ἄλλων μελῶν τοῦ σώματος τῶν ὑποδίκων. Ἂν δὲ τὸ ὕδωρ τοῦτο καύσῃ τὸ μέλος, ὁ κατηγορούμενος κηρύττεται ἔνοχος, εἰδὲ μή, ἀθῶος. Ἡ μυστηριώδης προπαρασκευὴ τοῦ ὕδατος καὶ ἡ λαμβανομένη περίσκεψις περὶ τὸ πλύνειν τὰ μέλη πρὶν ἢ ἐκτεθῶσιν εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, δὲν μᾶς ἐξηγοῦσιν ἄρά γε ἀρκούντως τὸ ὑποτιθέμενον θαῦμα; Ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλαις τισὶν Ἀφρικαναῖς φυλαῖς, ὁ ὑποπτευόμενος ἐπὶ μεγάλῳ ἐγκλήματι ἀναγκάζεται νὰ πίῃ ὀξύ τι ὑγρὸν, παρασκευαζόμενον ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ φλοιοῦ τοῦ δένδρου *Κοιοὺ* καὶ μεθ ὕδατος μιγνυόμενον. Ὁ δ' ἐπιζήσας μετὰ τὴν θεοδικίαν ταύτην ἀνομολογεῖται ἀθῶος.

Καὶ ἔθνη ἔτι μᾶλλον προκεχωρηκότα ἐν τῷ πολιτισμῷ παρεδέχθησαν τοιαύτας δίκας, ἐν αἷς ἡ θεότης ἐπεκαλεῖτο πρὸς θαυματουργὸν ἔνδειξιν τῆς ἀληθείας. Ἐν Ῥώμῃ, ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ὡρατίου, ὁ κύριος, ὁ ἔχων τὴν ὑποψίαν ὅτι ὁ δοῦλός του τῷ ἔκλεψέ τι, προσῆγεν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ ἱερέως. Ὑπεχρεοῦτο δὲ νὰ φάγῃ πλακοῦντα ἐφ' οὗ ὁ ἱερεὺς εἶχε προηγουμένως ἀπαγγείλει μαγικάς τινας λέξεις (Carmine infectum). Ἡ ποινὴ δ' αὕτη ἀνεκάλυπτεν ἀναντιρρήτως τὸν αὐτουργὸν τῆς κλοπῆς.

Ὁ Φιλόστρατος ἀναφέρει ὅτι πλησίον τῶν Τυάνων τῆς Καππαδοκίας ὑπῆρχε πηγὴ ψυχροτάτου ἀλλὰ πάντοτε ἀφρίζοντος ὕδατος (ἤτοι ὕδατος φύσεως ἀερίου) ὅπερ ἐχρησίμευε πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐπιορκούντων. Οἱ τοιοῦτοι πίνοντες αὐτὸ, ἐκαλύπτοντο ἀμέσως τὸ σῶμα φλυκταινῶν καὶ ἀποστημάτων, καὶ πρὸς τούτοις δὲν ἠδύναντο νὰ κινηθῶσιν ἂν δὲν ὡμολόγουν τὴν ἐπιορκίαν των.

Ὁ χριστιανισμὸς δὲν ἀπέρριψεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θεοδικίας. Ἡ πηγὴ Wieres (παρὰ τῷ Samen, τῆς ἐπαρχίας Pas de Calais) ἔτι φημίζεται. Ἡ παραβᾶσα τὴν τιμήν της σύζυγος τοῦ Saint

Genoult ἐτόλμησε νὰ βυθίσῃ τὸν βραχίονα της ἐν αὐτῇ, κηρύττουσα ὅτι ἡ διαγωγή της ἦν ἀνεπίληπτος· ἀλλ' ὁ βραχίων ἀμέσως ἐνεκρώθη. Ἡ πηγὴ αὕτη ἐστὶ τὰ νῦν ἀβλαβὴς, καὶ γυναῖκες δύνανται ἀφόβως νὰ πλύνωσι τὰς χεῖράς των ἐν αὐτῇ. Ἀλλ' ὁ τρόμος ὃν τότε ἐνέπνεεν οὐκ ὀλίγους ἀνεχαίτιζε τοῦ ὑποστῆναι τὸ πείραμα αὐτῆς, τοῦθ' ὅπερ συνέβαινε πολλάκις καὶ ὡς πρὸς τὰς ἄλλας θεοδικίας. Πλεῖστα ἀνέκδοτα δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἐν οἷς ὁ ἔνοχος, ὑπὸ τοῦ φόβου καταλαμβανόμενος τῆς τοῦ θαύματος ἐνεργείας, ἐξωμολόγει παραυτίκα τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ.

Οἱ μὲν τῶν ἰατρῶν ἀμφιβάλλουν περὶ τῶν *ἀποκρίφων* καλουμένων *δηλητηρίων*, τοὐτέστι περὶ τῶν δηλητηρίων ἐκείνων ἅτινα ἀνεπαισθήτως καὶ βαθμηδὸν συντέμνουσι τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν· οἱ δὲ, παραδεχομένοι αὐτὰ, διϊσχυρίζονται μόνον ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν, ἤτοι ὁ χρόνος τῆς ἐνεργείας των, δὲν δύναται ἀκριβῶς νὰ ὁρισθῇ. Συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν τελευταίων, καθόσον μάλιστα τὰ ἐπιχειρήματα τῶν πρώτων ἀναιροῦνται ὑπὸ πλείστων παραδειγμάτων τῶν τε ἀρχαίων καὶ νεωτέρων χρόνων. Ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον τοιοῦτα εἴδη φαρμάκων ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Πλουτάρχου, τοῦ Κοϊντιλιαννοῦ καὶ ἄλλων ἀξιοπίστων συγγραφέων. Ὁ Πλούταρχος λέ-ὅτι φάρμακόν τι οὐχὶ ὀξὺ καὶ σφοδρὸν ἀλλὰ χρονίζον, καὶ προξενοῦν θέρμην μαλακὴν, βῆχα, αἱμοπτυσίαν, φθίσιν καὶ ἀσθένειαν νοὸς ἐδόθη Ἀράτῳ τῷ Σικυωνίῳ :

«....Ὁ δὲ ποιησάμενος τὸν Ἄρατον συ-«νήθη (φίλον του), φάρμακον αὐτῷ δίδωσιν «οὐκ ὀξὺ καὶ σφοδρὸν, ἀλλὰ τῶν θέρμας τε «μαλακὰς τὸ πρῶτον ἐν τῷ σώματι καὶ βῆ-«χα κινούντων ἀμβλεῖαν, εἶτα οὕτω κατὰ «μικρὸν εἰς φθορὰν περαινόντων κτλ.» (Πλουταρχ. Ἄρατος 411).

Καὶ ὁ Κοϊντιλιανὸς ἐν τοῖς «Ρητορικοῖς τοῦ ἀναφέρει περὶ μυστικοῦ τινος φαρμάκου μετὰ τρόπου ὑποδηλοῦντος ὅτι ἦτο τότε πασίγνωστον.

Ὁ δὲ Θεόφραστος ἀναφέρει περὶ ἑνὸς φαρμάκου κατασκευαζομένου ἐκ τοῦ φαρμακεροῦ φυτοῦ *ἀκονίτου*, ὅπερ ἠδύνατο νὰ συντεθῇ οὕτως ὥστε νὰ ἐκτελῇ τὴν θανατηφόρον ἐνέργειάν του ἐντὸς δύο, τριῶν, ἢ ἓξ μηνῶν· ἢ ἐντὸς ἑνὸς ἢ δύο ἐτῶν. Εἶτα προστίθησιν ὅτι οἱ μὲν ἀντέχοντες ἐπὶ πλεῖστον χρόνον κατὰ τοῦ φαρμάκου, ἐλεεινῶς ἀποθνήσκουσι, κατὰ μικρὸν τηκομένου καὶ φθίνοντος τοῦ σώματος αὐτῶν· οἱ δὲ ἀμέσως τελευτῶντες δὲν βασανίζονται :

«Τὸ δ' ἀκόντιον γίνεται μὲν καὶ ἐν Κρή-«τῃ καὶ ἐν Ζακύνθῳ, πλεῖστον δὲ καὶ ἄρι-«στον ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Πόντῳ . . . συν-«τίθεσθαι δὲ ὥστε κατὰ χρόνους τακτοὺς «ἀναιρεῖν οἷον δίμηνον, τρίμηνον, ἑξάμηνον, «ἐνιαυτὸν, τοὺς δὲ καὶ δύο ἔτη. Χείριστα δ' «ἀπαλλάττειν, τοὺς ἐν πλείστῳ χρόνῳ, κα-«ταφθίνοντος τοῦ σώματος, ῥᾷστα δὲ τοὺς «παραχρῆμα». (Θεόφραστος. Περὶ Φυτῶν Ἱστορίας IX 16).

Ὁ αὐτὸς αὐτόθι ὡσαύτως παρακατιὼν λέγει, ὅτι ὁ Θρασύας ἐφεῦρε τὴν κατασκευὴν δηλητηρίου ἐκ τοῦ χυλοῦ τοῦ μήκωνος καὶ τοῦ κωνείου καὶ ἄλλων ὁμοίων φυτῶν, ὅπερ διδόμενον εἰς μικρὰν δόσιν δραχμῆς, ἤτοι τοῦ ὀγδόου τῆς οὐγγίας) ἐπέφερε θάνατον ράδιον καὶ ἄπονον :

«Θρασύας δὲ ὁ Μαντινεὺς εὑρήκει τι τοι-«οῦτον ὥσπερ ἔλεγεν, ὥστε ραδίαν ποιεῖν «καὶ ἄπονον τὴν ἀπόλυσιν, τοῖς ὁποῖς χρώ-«μενος κωνείου τε καὶ μήκωνος καὶ ἑτέρων «τοιούτων, ὥστε ἄγκον εἶναι σφόδρα καὶ «μικὸν ὅσον εἰς δραχμῆς ὀλκήν».

Τὰ μυστικὰ δηλητήρια ἦσαν πολὺ εἰς χρῆσιν ἐν Ρώμῃ περὶ τὰ διακόσια ἔτη π.Χ. Ἐπειδὴ δὲ πλεῖστα διακεκριμένα ὑποκείμενα ἀπέθνησκον κατ' ἔτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ ἐκ τοῦ αὐτοῦ νοσήματος, ἐγένετο ἔρευνα αὐστηρὰ περὶ τῆς αἰτίας τοῦ φαινομένου τούτου. Μία ὑπηρέτρια κατήγγειλε πολλὰς

κυρίας τῶν πρωτίστων οἰκογενειῶν, αἵτινες, ἔλεγε, παρεσκεύαζον καὶ διένεμον δηλητήρια καὶ αἵτινες ἐξελεγχθεῖσαι ἐπὶ τῇ ἀνακρίσει ὑπέστησαν τὴν προσήκουσαν ποινήν. Ταῦτα διηγεῖται ὁ Λίβιος ἐν τῷ 8ῳ Βιβλίῳ τῆς Ἱστορίας του. Ἐπειδὴ πλεῖστοι εἶχον μάθει τὴν ὀλεθρίαν ταύτην τέχνην δὲν ἠδυνήθη νὰ καταργηθῇ· ὑπάρχουν δὲ καὶ ἀποδείξει ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Ἱστορίᾳ ὅτι αὕτη διετηρήθη ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Ὁ Τάκιτος ἐν τοῖς *Χρονικοῖς* του (Βιβλ IV K. 8) ἀναφέρει τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ Σεγιάνου, τοῦ χαμερποῦς τούτου ὑπουργοῦ τῶν ὠμοτήτων Νέρωνος :

« Igitur Sejanus, maturandum ratus, «deligit venenum guo paullatim irrepen-«te fortuitus morbus assimul aretur· id «Druso datum pen Lygdum spadonem ut octo posl annos Cognitum est» ἤτοι.

«Ὁ Σεγιάνος, συνιδὼν ὅτι ὤφειλε νὰ σπεύσῃ, ἐξελέξατο δηλητήριον οὗτινος ἡ βραδεῖα ἐνέργεια ὡμοίαζε τῇ συνήθει πορείᾳ τῶν ἀσθενειῶν· τοῦτο δ' ἐδόθη τῷ Δρούσῳ διὰ τοῦ εὐνούχου Λύγδου, ὡς μετὰ ὀκτὼ ἔτη ἀπεδείχθη».

Ἡ Ἀγριππίνη, ἐπιθυμοῦσα ν' ἀπαλλαχθῇ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου συζύγου της, ἀλλ' ἀφ' ἑνὸς μὲν μὴ τολμῶσα ἀναφανδὸν νὰ τὸν φονεύσῃ, καὶ ἀφ' ἑτέρου μὴ θέλουσα νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὸν ἁρμόδιον καιρὸν τοῦ νὰ διευθετήσῃ τὰ περὶ τῆς τοῦ θρόνου διαδοχῆς, μετεχειρίσθη δηλητήριόν τι ὅπερ νὰ ἀποστερήσῃ αὐτὸν τῶν νοητικῶν του δυνάμεων, καὶ βαθμηδὸν νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον. Τὸ φάρμακον τοῦτο κατεσκευάσθη κατὰ διαταγὴν αὐτῆς, ὑπὸ τῆς ἐν ταῖς δηλητηριάσεσι πεπειραμένης καὶ περιφήμου φαρμακευτρίας Λοκούστας, γυναικὸς, ἥτις καὶ πρὸ τοῦ γεγονότος τούτου εἶχε καταδικασθῆ εἰς θάνατον, ἕνεκεν τοῦ ἀποτροπαίου καὶ ἐξωλεστάτου ἐπαγγέλματός της, ἀλλ' ἥτις ἐλυτρώθη, τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ χρησιμοποιῆται ἐν ταῖς ἀνοσιουργήμασι τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων. Τὸ δηλητήριον ἐδόθη τῷ Κλαυδίῳ ἐν παροψίδι μυκήτων, ἀλλὰ μὴ ἐπαγαγὸν ἀμέσως τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα συνεμίχθη τὸ δεύτερον καὶ μεθ' ἑτέρου δραστικωτέρου. Τὸ αὐτὸ γύναιον παρεσκεύασεν ὡσαύτως καὶ τὸ δηλητήριον, δι' οὗ ὁ Νέρων ἐθανάτωσε τὸν Βρετανικὸν, υἱὸν τοῦ Κλαυδίου, ὃν ὁ πατήρ του προὐτίθετο νὰ καταστήσῃ διάδοχον τοῦ θρόνου του. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ φάρμακον τοῦτο ἐβράδυνε τὴν ἐνέργειάν του, ἐπενεγκὸν ἁπλῆν δυσεντερίαν, ὁ Νέρων ἠνάγκασε τὴν Λοκούσταν διὰ μαστιγώσεων καὶ δι' ἀπειλῆς θανάτου νὰ κατασκευάσῃ ἕτερόν τι δραστικώτερον. Τοῦτο ἐδοκιμάσθη πρῶτον ἐπὶ ἐριφίου ἐπειδὴ ὅμως τὸ ζῶον ἀπέθανε μετὰ πέντε ὥρας, ἐβράσθη ἐκ νέου καὶ ἐδοκιμάσθη τὸ δεύτερον ἐπὶ χοίρου ὅστις παραχρῆμα ἀπέθανε· τότε δ' ἐδόθη τῷ Βρετανικῷ ὅστις καταπιὼν αὐτὸ ἀμέσως ἐτελεύτησε. Ὁ Νέρων ἀντήμειψε γενναίως τὴν Λοκούσταν καὶ ἵνα μὴ ἀπολεσθῇ ἡ ἐπάρατος αὐτῆς τέχνη, τῇ παρέσχε καὶ μαθητὰς ἵνα ἐκμάθωσιν αὐτήν.

Ἂν πιστεύσωμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀούλου Γελλίου (Aulus Gellius) ἐκ τῶν ἀπολεσθέντων συγγραμμάτων τοῦ Τουδιτανοῦ ἀναφερόμενα, ἡ τέχνη τοῦ κατασκευάζειν τοιαῦτα δηλητήρια ἦν ὡσαύτως γνωστὴ καὶ ἐν Καρχηδόνι. «Ὅτε, λέγει, ὁ περίφημος Ρωμαῖος στρατηγὸς Ἀττίλιος Ρεγοῦλος, ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων αἰχμαλωτισθεὶς, ἐστάλη εἰς Ρώμην ἵνα προτείνῃ τῇ Γερουσίᾳ, ἐπὶ τῇ ἀνταλλαγῇ τοῦ ἰδίου του ἀτόμου, τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ παράδοσιν τῶν ἐν Ρώμῃ Καρχηδονίων αἰχμαλώτων, ἐκώλυσεν ὁ ἴδιος τὴν διαπραγμάτευσιν ταύτην, οὐκ ἀγνοῶν ὅτι εἶχε πίεῖ δηλητήριον δοθὲν αὐτῷ ἐν Καρχηδόνι, καὶ ὅτι ἐν βραχεῖ τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος ἤθελε στερηθῇ τῶν στρατηγικῶν του ἐκδουλεύσεων. Ἐπανῆλθεν ὅθεν εἰς Καρχηδόνα ἵνα τηρήσῃ τὸν περὶ ἐπιστροφῆς δοθέντα ὅρκον του ἐν

περιπτώσει ἀποτυχίας τῆς περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων διαπραγματεύσεως καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖσε κατὰ συνέπειαν τοῦ τε δηλητηρίου καὶ τῶν βασάνων ἃς ὑπέστη».

Ὁ Beck, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Medical Jurisprudence», λέγει ὅτι «τὰ δηλητήρια τὰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Ρωμαίοις φαίνονται ἀνήκοντα εἰς τὸ φυτικὸν βασίλειον καὶ ἐξαγόμενα ἐκ τοῦ ἀκονίτου, τοῦ μήκωνος. Τὸ μόνον παρ' αὐτοῖς ζωϊκὸν δηλητήριον ἦτο ὁ δριμὺς χυμὸς ὁ ἐξαγόμενος ἐξ εἴδους τινὸς μαλακίων καλουμένου «θαλάσσιος λαγωὸς» ἢ «ἀπλύσιον» (Lepus marinus ἢ Aplysia depilans τοῦ Λιννάιου). Δὲν φαίνεται δὲ νὰ ἐγίνωσκον τὰ μεταλλικὰ δηλητήρια. Τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καλούμενον *ἀρσενικὸν*. ἦν ὅπερ νῦν καλοῦμεν ἀρσενικὸν θειοῦχον, σανδαράκη ἢ σάνδυξ, καὶ οὐχὶ τὸ παρ' ἡμῖν δραστικὸν μέταλλον ἀρσενικόν.

Ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις τὸ μυστικῶς δηλητηριάζειν ἐπεξετάθη ἐνίοτε ἐπὶ μέγιστον βαθμόν· ἀλλ' ἡ ἀφήγησις τῶν δηλητηριάσεων τοσοῦτον περιπλέκεται μετὰ προλήψεων καὶ ὑπερφυσικῶν δῆθεν ἐνεργειῶν, ὥστε ἀποβαίνει δυσχερὴς καὶ προβληματικὴ ἡ μεταξὺ τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ψευδοῦς διάκρισις.

Οὐδεὶς ὅμως ποτὲ κατέστη ἀτιμώτερος ἐκ τῆς τέχνης ταύτης ὅσον ἡ Τωφανία ἢ Τωφάνα, ἧς τὸ ἱστορικὸν προβαίνομεν ἤδη νὰ περιγράψωμεν.

ΙΑΤΡΙΚΑ

ΜΕΡΟΣ Δ'.

Ἡ Τοφανία ἢ Τοφάνα κατῴκει τὸ πρῶτον ἐν Ματέρμῳ, καὶ ἔπειτα ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας. Αὕτη ἐπώλει τὰς σταγόνας ἐκείνας τὰς ἐξ αὐτῆς ἐπονομασθείσας «Acqua Tophania, acqua della Toffana, καὶ προσέτι acquetta di Napoli». ἤτοι «*Τοφάνιον ἢ Τοφάνας ὕδωρ καὶ ἰδρίον Νεαπόλεως.*» Τὸ ὕδωρ δὲ τοῦτο διένεμε κατὰ χάριν καὶ ἐν εἴδει ἐλεημοσύνης πρὸς τὰς ἐπιθυμούσας καὶ δεύτερον γάμον. Τέσσαρες ἢ ἓξ σταγόνες τοῦ ὕδατος τούτου ἤρκουν ἵνα θανατώσωσιν ἕνα ἄνθρωπον· καὶ ἐβεβαίουν ὅτι ἡ δόσις ἠδύνατο νὰ κατασκευασθῇ οὕτως, ὥστε καὶ νὰ ἐνεργῇ καθ' ὡρισμένην διάρκειαν χρόνου. Ἀλλ' ἡ βεβαίωσις αὕτη καθίσταται ἀπίστευτος ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι διάφοροι περιστάσεις τροποποιοῦν τὴν ἐνέργειαν τῶν τε ἰαματικῶν φαρμάκων καὶ τῶν δηλητηρίων· Καθότι ὁμάς τις ἀνθρώπων συμβαίνει πολλάκις νὰ καταπίωσι τὴν αὐτὴν ποσότητα δηλητηρίου καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ καὶ ὅμως τινὲς μὲν αὐτῶν ἀμέσως νὰ ἀποθάνωσι, τινὲς δὲ βραδύτερον, καί τινες νὰ ἐπιζήσωσι.

Ἡ Τοφάννα καταδιωκομένη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως κατέφυγεν εἰς ἐκκλησιαστικὸν ἄσυλον. Ἐν τῷ Δ' Τόμῳ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ περιηγήσεων τοῦ πατρὸς Δομινικανοῦ Λαβάτου (Labat (le père) Voyages en Espagne ei en italie Paris 1738 8 vol. in — 12) ἀπαντῶμεν πληροφορίας τινὰς χρησίμους πρὸς διασάφησιν τῆς ἱστορίας της. Διένεμε, λέγει τὸ δηλητήριόν της εἰς μικρὰς ὑαλίνας φιάλας φερούσας τὴν ἐπιγραφὴν «*Μάννα τοῦ Ἁγ. Νικολάου τοῦ Βαρίου*». (1) καὶ κεκοσμημένας διὰ τῆς εἰκόνος τοῦ Ἁγίου. Τὸ θαυματουργὸν τοῦτο ἔλαιον εἶχε τὴν ἰδιότητα τοῦ θεραπεύειν κατὰ τὴν ἐποποχὴν ἐκείνην πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Διὰ καταλληλοτέρας ὅθεν προσωνυμίας δὲν ἠδύνατο βεβαίως ἡ Τοφάννα νὰ προικίσῃ τὸ δηλητήριον αὐτῆς, καθόσον μάλιστα οἱ ὑπάλληλοι τοῦ τελωνείου, σεβόμενοι τὴν ἱερότητα τῆς ἐπιγραφῆς τῶν φιαλῶν, οὐδὲν πρόσκομμα παρενέβαλον εἰς τὴν μεταφορὰν αὐτῶν. Τοῦ ἀντιβασιλέως ὅμως λαβόντος γνῶσιν τῶν διατρεχόντων (περὶ τὸ 1709), ἡ Τοφάννα κατέφυγεν ἀπὸ μοναστη-

(1) *Bari* ἢ *Barium*, πόλις πλησίον τῆς Νεαπόλεως.

ρίου εἰς μοναστήριον. ἀλλ' ἐπὶ τέλους συλληφθεῖσα ἐρρίφθη εἰς τὰς φυλακάς. Ὁ κλῆρος διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς παραβιάσεως ταύτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ προσεπάθησε νὰ διεγείρῃ τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ κατεπραΰνθη, κατὰ συνέπειαν διαδοθείσης φήμης, ὅτι ἡ Τοφάννα διεκήρυξεν ἡ ἰδία ὅτι εἶχε φαρμακεύσει ἁπάσας τὰς πηγὰς τῆς πόλεως. Παραδοθεῖσα δ' εἰς βασάνους, ὡμολόγησε τὸ ἔγκλημά της, προσειποῦσα ὅτι ἐθανάτωσε τοιουτοτρόπως περὶ τὰ 600 ἄτομα. Κατήγγειλε δ' ὀνομαστὶ καὶ τοὺς προστατεύσαντας αὐτὴν, οὓς δὲν ἐβράδυναν νὰ σύρωσι διὰ τῆς βίας ἔκ τε τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐκ τῶν μοναστηρίων, καὶ ἐδήλωσε πρὸς τούτοις ὅτι τὴν προτεραίαν τῆς συλλήψεώς της εἶχεν ἀποστείλει δύο κιβώτια τοῦ *μάννα* της εἰς Ρώμην, ἔνθα τῷ ὄντι εὑρέθησαν ἐν τῷ τελωνείῳ, ἀλλὰ δὲν ἐνοχοποίησεν οὐδένα ὡς δόντα τὴν παραγγελίαν τῆς ἀποστολῆς των. Μετὰ ταῦτα κατεδικάσθη εἰς ἀγχόνην καὶ τὸ πτῶμα αὐτῆς ἐρρίφθη πρὸς περιφρόνησιν διὰ νυκτὸς εἰς τὸ προαύλιον τοῦ μοναστηρίου ἐν ᾧ εἶχε συλληφθῆ. Ἀλλ' ἡ Τοφάννα δὲν ἦτο τὸ μόνον ἄτομον τὸ γινῶσκον τὴν σκευασίαν τοῦ δηλητηρίου τούτου, καθότι ὁ Keysler λέγει, ὅτι τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν παρεπεδήμει ἐν Νεαπόλει, αὐτὸ ἔτι παρεσκευάζετο ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ διετέλει ἐν μεγάλῃ χρήσει.

Ἀλλόκοτος ἑταιρία δηλητηριαστῶν ἀνεκαλύφθη ἐν Ρώμῃ κατὰ τὸ 1959. Παρετηρήθη ὅτι πλεῖσται ὑπανδρευμέναι κυρίαι ἐχήρευσαν ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ καὶ ὅτι πλεῖστοι ἄνδρες γνωστοὶ ὡς ἐκ τῆς μετὰ τῶν συζύγων των κακῆς συμβιώσεως, ἀπέθανον αἰφνιδίως. Μεγάλαι προσπάθειαι κατεβλήθησαν πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν φαρμακευτῶν, ὅτε ἐπὶ τέλους συνέλαβον ὑπόνοιαν κατά τινος ἑταιρίας νέων κυριῶν, προεδρευομένης ὑπὸ γραίας τινὸς αὐτοκαλουμένης προφήτιδος καὶ μοιρολόγου, καὶ πολλάκις προειπούσης τὸν θάνατον πολλῶν ἀνθρώπων. Πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἀληθείας, πανοῦργός τις γυνὴ, ἀλλ' ἐντίμου οἰκογενείας, ἐστάλη πρὸς τὴν γραῖαν ταύτην, ἐπὶ τῷ σκοπῷ δῆθεν τοῦ νὰ προμηθευθῇ παρ' αὐτῆς σταγόνας τινὰς τοῦ δηλητηρίου, δι' ὧν ν' ἀπαλλαχθῇ τοῦ βάρους συζύγου σκληροῦ καὶ τυραννικοῦ. Διὰ τοῦ στρατηγήματος τούτου ἅπασα ἡ ἑταιρία συνελήφθη, καὶ ἅπαντα τὰ μέλη αὐτῆς, ἐκτὸς τῆς μοιρολόγου, ὀνόματι Ἱερωνύμης Σπάρας, ὡμολόγησαν τὰ ἐγκλήματά των πρὶν ἢ βασανισθῶσι. Πρὸς παραδειγματισμὸν δὲ καὶ ἀποτροπὴν ἄλλων ἀπὸ τῆς διαπράξεως ὁμοίων κακουργημάτων, ἡ πάρεδρος τῆς Σπάρας, τοὔνομα Γκρατσιώζα, τρεῖς γυναῖκες καὶ αὐτὴ ἡ πρόεδρος Σπάρα, ἀπηγχονίσθησαν ἐνώπιον πολυαρίθμων θεατῶν. Μετὰ παρέλευσιν μηνῶν τινων, πλεῖσται ἔτι κυρίαι κατεδικάσθησαν εἰς ἀγχόνην, ἄλλαι δ' ἐμαστιγώθησαν καί τινες ἐξωρίσθησαν. Ἀλλ' ὅμως καὶ μετὰ τὰς αὐστηροτάτας ταύτας ποινὰς, ἀνεφαίνοντο ἐκ διαλειμμάτων δείγματα προσομοίων ἐγκλημάτων.

Αἱ μυστικαὶ δηλητηριάσεις προήχθησαν ὡσαύτως εἰς μέγιστον βαθμὸν ἐν Γαλλίᾳ περὶ τὸ 1670. Ἡ διασημοτέρα τῶν τὸ καταχθόνιον τοῦτο ἐπάγγελμα ἐν αὐτῇ μετερχομένων ἦτο ἡ Μαργαρίτη Δ' Ὠβραὶ (Marguerite d'Aubray) σύζυγος τοῦ δὲ Βρενβιλλιὲ (Marqueis de Brinvilliers). Ἡ κυρία αὕτη συνεζεύχθη, περὶ τὸ 1651, τῷ Μαρκησίῳ δὲ Βρενβιλλιὲ, υἱῷ τοῦ Γοβελίνου, προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τῆς Γαλλίας (Chambre des comptes). ἔχοντι ἐτήσιον εἰσόδημα 30,000 λιβρῶν (1), εἰς ὃ ἡ σύζυγός του προσέθηκε καὶ προῖκα 200,000. Ἡ Μαρκήσιος διατελῶν ἀρχηγὸς τάγματος τοῦ στρατοῦ τῆς Νορμανδίας συνεσχετίσθη ἐν ταῖς ἐκστρατείαις αὐτοῦ μετά τινος Γοδίνου δὲ Σαὶντ Κροὰ (Godin de Sainte Croix), νέου ἀνήκοντος εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν καὶ ἀρχηγοῦ ἱππικοῦ τάγματος. Ὁ

(1) Λίβρα, *Livre*. Νόμισμα Γαλλικὸν ἀξίας 20 σολδίων ὃ διεδέχθη τὸ νῦν φράγκον.

κύριος οὗτος, καθαιρεθεὶς τοῦ βαθμοῦ του, καὶ ἐπὶ τέλους εἰς ἔνδειαν περιελθὼν, μετέβαινε συνεχῶς πρὸς ἐπίσκεψιν παρὰ τῷ Μαρκησίῳ καὶ βαθμηδὸν συνῆψε καὶ ἐρωτικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Μαρκησίας, ἥτις, ἀφοῦ πρῶτον συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καταναλωθῇ ἡ μεγάλη περιουσία τοῦ συζύγου της, ἀπώλεσε τέλος καὶ αὐτὸν, καὶ ἠδύνατο, ἐλευθέρως πλέον καὶ ἀναφανδὸν μετὰ τὸν θάνατόν του, νὰ ὑποδέχηται παρ' αὐτῇ τὸν νέον ἐραστήν της. Ἡ αἰσχρὰ ὅμως διαγωγὴ αὐτῆς τοσοῦτον κατέθλιψε τὸν πατέρα της, ὥστε, δυνάμει βασιλικοῦ διατάγματος (lettre de-cachet) συλλαβὼν τὸν Σαὶντ-Κροὰ, καθήμενόν ποτε ἐν ἁμάξῃ μετὰ τῆς θυγατρός του, ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Βαστιλλίας. Ὁ Σαὶντ-Κροὰ, συνεφιλιώθη ἐκεῖσε μετά τινος Ἰταλοῦ, γινώσκοντος τὴν τέχνην τοῦ δηλητηριάζειν ἧς τὰς ἀρχὰς παρ' αὐτοῦ καὶ ἐδιδάχθη. Ἀφοῦ δὲ μετὰ ἑνὸς ἔτους κράτησιν ἀπεφυλακίσθησαν, συγκατῴκησε μετὰ τοῦ Ἰταλοῦ, καὶ ἐκμαθὼν ἐντελῶς τὴν τέχνην, τὴν ἐδίδαξεν ἀκολούθως καὶ εἰς τὴν Μαρκησίαν, ὅπως δυνηθῶσιν ἀμφότεροι δι' αὐτῆς νὰ βελτιώσωσι τὴν τύχην των. Ἡ Μαρκησία, ἔμπειρος ἤδη τῆς τέχνης γενομένη, καὶ φορέματα καλογραίας ἐνδεδυμένη, διένεμεν ἐλεημοσύνας τοῖς πτωχοῖς, τροφὰς τοῖς ἐν τοῖς νοσοκομείοις τῶν Παρισίων νοσηλευομένοις, καὶ μάλιστα τὰ φάρμακα αὐτῆς, ἀλλ' ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ δοκιμάσῃ τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ δηλητηρίου της· τοῦθ' ὅπερ ἀσφαλῶς οὕτως εἰπεῖν καὶ ἀτιμωρητεὶ ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ ἐπὶ τῶν ἀθλίων ἐκείνων ἀσθενῶν. Δωροδοκήσασα πρὸς τούτοις καὶ τὸν ὑπηρέστην τοῦ Σαὶντ-Κροὰ, ὀνόματι La Chaussée, κατέπεισεν αὐτὸν νὰ δηλητηριάσῃ τὸν πατέρα της, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου τὸν εἶχε συστήσει ὡς πιστὸν καὶ φιλόπονον ὑπηρέτην, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν αὐτάδελφόν της, μέλος διατελοῦντα τοῦ Κοινοβουλίου καὶ διαμένοντα ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ. Τῷ πατρὶ ἐδόθη πρὶν ἢ δυνηθῇ νὰ τελεσφορήσῃ καὶ ἐπιφέρον τὸν θάνατον· ἀλλ' ὁ υἱὸς ἀπέθανε ταχύτερον. Τὴν ἀδελφήν της ὅμως, δεσποσύνης Δ' Ὠβραὶ, δὲν ἠδυνήθη νὰ φαρμακεύσῃ, διότι αὕτη, ὑποπτευθεῖσα ὅτι ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός της ἀπέθανον ἐκ δηλητηρίου, ἐλάμβανε πάντοτε τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις.

Τὸ φρικαλέον τοῦτο ἔγκλημα ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον :

Ὅτε ὁ Σαὶντ-Κροὰ παρεσκεύαζε τὸ δηλητήριόν του, συνείθιζε νὰ φορῇ ὑάλινον προσωπεῖον. Τοῦτο ἡμέραν τινὰ κατέπεσε τυχαίως πως ἐν καιρῷ τῆς σκευασίας, καὶ ὁ κατασκευαστὴς ἀπεπνίγη ἐκ τῶν ἀναθυμιάσεων τοῦ ἰδίου του καμινοστασίου. Ἡ κυβέρνησις διέταξεν ἀμέσως νὰ γείνῃ ἔρευνα καὶ καταγραφὴ λεπτομερὴς τῶν ἐπίπλων καὶ σκευῶν τοῦ κακούργου, ὅστις ἦν ἄγαμος. Μεταξὺ δὲ τῶν διαφόρων πραγμάτων, εὑρέθη καὶ μικρὸν κιβώτιον ἐν ἀποκεκρυμμένῳ τινὶ τόπῳ τῆς οἰκίας, φέρον ἀναγεγραμμένα τὰ ἑξῆς :

«Παρακαλῶ θερμῶς τοὺς εἰς ὧν τὰς χεῖ-
«ρας ἤθελε περιέλθει τὸ παρὸν κιβώτιον νὰ
«εὐαρεστηθῶσι νὰ τὸ ἐγχειρίσωσι τῇ Μαρ-
«κησίᾳ δὲ Βρενβιλλιὲ, κατοικούσῃ ἐν ὁδῷ
«Rue Neuve, Saint paul, καθότι τὰ ἐμπε-
«ριεχόμενα, ἀφορῶντα αὐτὴν καὶ μόνην,
«ἀνήκουσιν αὐτῇ, καὶ καθόσον μάλιστα,
«οὐδὲν ἐν αὐτῷ ὑπάρχει δυνάμενον νὰ χρη-
«σιμεύσῃ ἄλλῳ ἐκτὸς αὐτῆς. Ἂν δὲ αὕτη
«ἀποθάνῃ πρὸ ἐμοῦ, καύσωσιν αὐτό τε καὶ
«τὰ ἐν αὐτῷ, χωρὶς οὐδόλως νὰ τὸ ἀνοίξω-
«σιν ἢ παραποιήσωσι τὰ ἐμπεριεχόμενα· Ἵνα
«δὲ οὐδείς ποτε προφασισθῇ ἄγνοιαν ἢ ἄλ-
«λην δικαιολογίαν, ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα
«τοῦ Θεοῦ, ὃν λατρεύω, καὶ εἰς πᾶν εἴ τι
«ἄλλο ἱερὸν, ὅτι λέγω τὴν ἀλήθειαν καὶ κα-
«θαρὰν τὴν ἀλήθειαν. Εἰδέ τις παραβῇ τὴν
«δικαίαν μου ταύτην αἴτησιν καὶ τελευταίαν
«βούλησιν, ἐγκαταλείπω αὐτὸν εἰς τοὺς ἐλέγ-
«χους τῆς συνειδήσεως ἐν τῷ παρόντι βίῳ

«καὶ εἰς τὴν θείαν τιμωρίαν ἐν τῷ μέλλοντι».
«Ἐν Παρισίοις τὴν 25 Μαΐου τοῦ 1672.—
Δὲ Σαὶντ-Κροά »

Μείζων προτροπὴ καὶ περιέργεια εἰς τὸ ν' ἀνοιχθῇ τὸ μυστηριῶδες τοῦτο κιβώτιον δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ διεγερθῇ ἐκ τῆς ἀλλοκότου ταύτης αἰτήσεως. Ἀνοιχθέντος ὅθεν τούτου, εὑρέθη ἐν αὐτῷ μεγάλη ποσότης δηλητηρίων παντὸς εἴδους, μετ' ἐπιγραφῶν δηλοποιουσῶν τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἀποτελεσματικὴν αὐτῶν ἐνέργειαν ἐπὶ διαφόρων ζώων. Ἡ δὲ Μαρκησία, μαθοῦσα τὸν θάνατον τοῦ ἐραστοῦ της, προσεπάθησε παντοιοτρόπως νὰ λάβῃ κατοχὴν τοῦ κιβωτίου, ἀλλ' ἀποτυχοῦσα ἀνεχώρησε κρυφίως ἐκ Παρισίων Ὁ La Chausée ὅμως, ὁ κακοῦργος οὗτος ὑπηρέτης, ἐξηκολούθει διαμένων ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀντιποιούμενος τοῦ κιβωτίου τοῦ Σαὶντ-Κροᾶ, ἀλλὰ συλληφθεὶς ἐφυλακίσθη, ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ καὶ ἄλλας αὐτοῦ ἀνοσιουργίας καὶ τέλος κατεδικάσθη εἰς τὸν διὰ τροχοῦ θάτατον τὸ 1673. Δραστήριός δέ τις δικαστικὸς ὑπάλληλος, τοὔνομα Desgrais, ἐστάλη πρὸς ἀναζήτησιν τῆς Μαρκησίας ἣν καὶ ἀνεῦρον ἔν τινι μοναστηρίῳ τοῦ Βελγίου ἔνθα μετέβη ἐξ Ἀγγλίας. Ὁ De grais, ὅπως ἀποσύρῃ αὐτὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀσύλου, μετημφιέσθη ὡς μοναχὸς, καὶ σχετισθεὶς μετ' αὐτῆς, τὴν προσεκάλεσεν ἡμέραν τινὰ νὰ συνεξέλθωσι τοῦ μοναστηρίου εἰς περίπατον, καὶ τοιουτοτρόπως τὴν συνέλαβε. Μεταξὺ τῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ σκευῶν καὶ φορεμάτων της, εὑρέθη καὶ ἰδιόγραφον αὐτῆς γραμμάτιον, περιέχον ἀκριβῆ κατάλογον τῶν κακουργημάτων της. Μὲ ὅλας δὲ τὰς προσπαθείας καὶ ραδιουργίας ὧν χρῆσιν ἐποιήσατο ὅπως διαφύγῃ, μετηνέχθη εἰς Παρισίους, ἔνθα κατὰ πρῶτον ἠρνεῖτο τὰ πάντα. Ἀλλὰ δικασθεῖσα καὶ ἔνοχος ἀποδειχθεῖσα, ὡμολόγησεν ἐπὶ τέλους τὰ ἐγκλήματά της, μετενόησεν ἐν Κυρίῳ, ὡς ἀνήγγειλεν ὁ ἐξομολογήσας αὐτὴν ἱερεὺς, καὶ ἐβάδισε σταθερῷ τῷ ποδὶ ἐπὶ τῆς λαιμητόμου τὴν 16 Ἰουλίου τοῦ 1676. Τὸ σῶμα δ' αὐτῆς ἀποκεφαλισθείσης διετάχθη νὰ καῇ.

Ἐν δὲ τῷ κιβωτίῳ τοῦ Σαὶντ-Κροὰ εὑρέθησαν τὰ ἑξῆς : ἄχνη διαβρωτικὴ ὑδαργύρου (sublimé corro if) ἅλας θειωτὸν (vitriol,) ὄπιον, καθαρὸν στίμμι, καὶ μεγάλη ποσότης δηλητηρίου ἤδη παρεσκευασμένου, τὰ συστατικὰ τοῦ ὁποίου οἱ τῆς ἐποχῆς ἰατροὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διευκρινήσωσι.

Διὰ τῆς καρατομίας τῆς νέας ταύτης Μηδείας, Μαρκησίας δὲ Βρενβιλλιὲ, τὸ δηλητηριάζειν οὐδόλως κατηργήθη· πλεῖστοι δ' ἐκ διαλειμμάτων ἀπέθνησκον ὑπὸ περιπτώσεις, μεγάλας παρεχούσας ὑπονοίας, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἰδοποιεῖτο ἐκ διαφόρων ἐνοριῶν τῆς πόλεως, ὅτι τὸ ἔγκλημα τοῦτο ἐξωμολογεῖτο τοῖς πνευματικοῖς ἱερεῦσι, καὶ ὅτι τὰ ἴχνη αὐτοῦ καθωδήγουν εἰς οἰκογενείας πλουσίας τε καὶ πτωχάς. Ἡ κυβέρνησις ὅθεν ἐθεώρησεν ἐπάναγκες νὰ συστήσῃ, τὸ 1679, δικαστήριον ὑπὸ τὸν τίτλον «Chambre de Poison» ἢ Chambre ardente» ἤτοι «Δικαστήριον Πυριφλεγὲς» (καθὸ κρίνον δηλ. καὶ καταδικάζον εἰς καῦσιν τοὺς δηλητηριαστάς). Τὸ δικαστήριον τοῦτο, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἐδίκασε καὶ δύο γυναῖκας, τὴν La Vigoureux καὶ τὴν La Voisin, αἵτινες μετήρχοντο εὐδοκίμως τὸ ἐμπόριον τῶν δηλητηρίων. Αὗται πρὸς τούτοις ἐπηγγέλλοντο τὴν πρόρρησιν τῶν μελλόντων, τὴν ἐπίκλησιν τῶν δαιμονίων πνευμάτων, τὴν ἀνακάλυψιν κεκρυμμένων θησαυρῶν καὶ τὴν ἀνεύρεσιν ἀπολεσθέντων ἢ κλαπέντων πραγμάτων. Διένεμον ὡσαύτως διάφορα φίλτρα καὶ ἐπώλουν μυστικὰ δηλητήρια εἰς κυρίας ἀσφαλεῖς, αἵτινες ἐνεπιστεύοντο εἰς αὐτὰς εἴτε πρὸς ἀπαλλαγὴν ἐπαχθῶν συζύγων ἢ ἐκδίκησιν ἀπίστων ἐραστῶν. Ἄλλως τε καὶ πλεῖσται κυρίαι ἐντίμων οἰκογενειῶν προσήρχοντο εἰς ἐπίσκεψιν αὐτῶν, οὐχὶ πρὸς ἀγορὰν δηλητηρίων, ἀλλ' ἵνα μάθωσιν ἁπλῶς παρ' αὐτῶν τὰ περὶ θανάτου φίλων ἢ συγ-

γενῶν, ἐραστῶν ἢ ἄλλων προσώπων ὑπὲρ ὧν ἐθδιεφέροντο. Κατὰ τὴν σύλληψιν τῆς La Voisin εὑρέθη κατάλογος ἁπάντων τῶν ὑπ' αὐτῆς ἀπατηθέντων ὑποκειμένων, ἅτινα, κατὰ συνέπειαν τούτου συλληφθέντα, ἐνήχθησαν ἐν τῷ Πυριφλεγεῖ Δικαστηρίῳ. Ἐν τῷ ρηθέντι καταλόγῳ ὑπῆρχον ἐγγεγραμμένα τὰ διακεκριμένα ὀνόματα τῆς Κομήσσης δὲ Σοασσὼν, τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς δουκίσσης δὲ Βουλλιὼν καὶ τοῦ στρατάρχου δὲ Λουξεμβούργ. Ἡ πρώτη μετέβη εἰς Ὁλλανδίαν ἵνα διαφύγῃ τὴν αὐστηρότητα τοῦ νόμου καὶ τὴν ἀτίμωσιν, ἡ δευτέρα διεσώθη τῇ βοηθείᾳ τῶν φίλων της, καὶ ὁ στρατάρχης, ἀφοῦ διέμεινεν ἐπί τινας μῆνας ἐν τῇ Βαστίλλῃ καὶ ὑπέστη αὐστηρὰν δικαστικὴν ἀνάκρισιν, ἀπελύθη ἀθῶος. Ἡ La Vigoureux ὅμως καὶ ἡ La Voisin ἐκάησαν ζῶσαι τὴν 22 Φεβρουαρίου 1680, ἀφοῦ πρῶτον αἱ χεῖρές των διετρυπήθησαν διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου καὶ ἀπεκόπησαν. Πλεῖστα ὑποκείμενα ἀσημάντων οἰκογενειῶν κατεδικάσθησαν εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον, ἀλλὰ τὰ εἰς εὐγενεῖς οἴκους ἀνήκοντα, *ἀθρῶα* ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἀνακηρυχθέντα, ἀπελύθησαν.

Παρεκτὸς τῆς Γαλλίας, καὶ ἄλλα βασίλεια ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις παρήγαγον τοὺς μυστικοὺς αὐτῶν φαρμακευτάς. Ὁ Corfitz de Uifeld, ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Δανιμαρκίας κατηγορήθη, καί τοι ἀναποδείκτως, ὅτι προὐτίθετο νὰ φονεύσῃ τὸν βασιλέα διὰ ναρκωτικοῦ δηλητηρίου.

Ὁ Κάρολος ΙΑ'. βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ἀπέθανεν ὑπὸ τοιούτου δηλητηρίου. Ἀφοῦ κατέστρεψε πλείστας εὐγενεῖς οἰκογενείας, καὶ ἐσφετερίσθη τὰ κτήματα αὐτῶν, ἀπελθὼν μετὰ ταῦτα εἰς περιοδείαν ἐντὸς τοῦ βασιλείου του, ἔπεσεν εἰς διαβρωτικὴν ἀσθένειαν ἥτις ἦν ἀδύνατον θὰ θεραπευθῇ. Ἡμέραν τινὰ ἠρώτησε διὰ τρόπου λίαν ἐπιτακτικοῦ τὸν ἰατρὸν αὐτοῦ τὴν αἰτίαν τῆς ἀσθενείας του. Ὁ ἰατρὸς δὲ ἀμέσως τῷ ἀπήντησεν. «Ἡ Σὴ Μεγαλειότης φέρει ἐπὶ τῶν νώτων πλείστας ὅσας ἀράς». «Ναὶ, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, εἴθε νὰ μὴ ἐσφετεριζόμην τὰ ὑπάρχοντα τῶν εὐγενῶν καὶ νὰ μὴ ἐπεχειριζόμην ἀκολούθως τὴν ἀπαίσιον περιοδείαν μου πέριξ τοῦ Τορνέου». Μετὰ τὸν θάνατον του, αὐτοψίας γενομένης, εὑρέθησαν τὰ ἐντόσθια αὐτοῦ βρίθοντα μικρῶν ἑλκῶν. Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἐδιηγήθη τῷ κ. Beck ὁ περικλεὴς φυσιογράφος τῆς Σουηδίας Λινναῖος.

Ὁ Δόκτωρ Daunt ἐδημοσίευσε περίεργά τινα διηγήματα μυστικῶν δηλητηριάσεων, διαπραττομένων ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι μεταξὺ τῶν δούλων τῆς Βραζιλίας. Ἀναφέρομεν δ' ἐνταῦθα τὰς ἰδίας λέξεις τοῦ Δόκτορος.

«Ὑπὸ τὸ ὄνομα feitico, λέξιν Πορτο-«γαλλοαφρικανικὴν, περιλαμβάνουσαν συλ-«λήβδην τὴν ἰδέαν θελγήτρων, φίλτρων καὶ «δηλητηρίων, τὸ δηλητηριάζειν εἶναι αὐτό-«θι εἰς διηνεκῆ χρῆσιν, καὶ τοσοῦτον ἔμ-«πειροί εἰσιν οἱ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου «εἰς τὸ νὰ παράγωσι διαφόρους νόσους καὶ «διάφορα βαθμολογικὰ διαστήματα θανάτου «νὰ προσδιορίζωσιν, ὥστε τὰ θύματα τοῦ «fetico ὑποπίπτουσιν εἴτε εἰς χρόνιον μαρα-«σμὸν ἢ εἰς βίαιον θάνατον. Ἡ τέχνη δ' αὕ-«τη καὶ ἡ ἐπιτηδειότης μεθ' ἧς ἐξασκεῖται, «ἀπαιτοῦσι παρὰ τοῖς μαύροις ἰδιαιτέραν «μελέτην καὶ ἀκριβεστάτην ἐκ παραδόσεως «διδασκαλίαν· τοῦθ' ὅπερ εὐκόλως δύναταί «τις νὰ πιστεύσῃ, ὅταν μάθῃ ὅτι, ἔν τισι «μέρεσι τῆς Βραζιλίας καὶ ἰδίως ἐν τῇ ἐπαρ-«χίᾳ San Paulo ἔνθα νῦν διαμένω, ὑπάρχει «μεταξὺ τῶν μαύρων δούλων μυστική τις «ἑαιρία, ἀνάλογος τῇ τῶν ἐν Ἰνδίᾳ Θούγ-«γων, (1) ἥτις ὡσαύτως θεωρεῖ ὡς ἐκπλή-«ρωσιν θρησκευτικοῦ καθήκοντος τὸ φο-«νεύειν κατ' ἔτος ἀριθμόν τινα ἀτόμων, «ἀλλὰ συνήθως ἐκλεγομένων μεταξὺ τῶν συν-«αδέλφων αὐτῶν μαύρων δούλων, σπανίως

(1) *Thugs*: Θούγγοι, λῃστρικαὶ συμμορίαι τῆς Ἰνδίας, θυσιάζουσαι εἰς τοὺς θεούς των ἅπαντας τοὺς ξένους οὓς ἤθελον συλλάβει. Ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι κατέστρεψαν μέχρι τοῦδε μέγαν ἀριθμὸν αὐτῶν.

«δὲ, οὐδέποτε, μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν «τῶν κυρίων των. Ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ταύτῃ ὑ-«πάρχουσι διάφοροι βαθμοὶ, καὶ ἡ ἁρμοδιότης «τῶν δοκίμων ἵνα μυηθῶσι καὶ εἰς τὰ ἀνώτε-«ρα διδάγματα τῆς ἐπιστήμης, ὑποτίθεται· «ἐκδηλουμένη ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπ' αὐτῶν «δηλητηριασθέντων, καὶ συνάμα ἐκ τῆς πρὸς «τοῦτο ἀπαιτουμένης ἐπιδεξιότητος. Πρὸς «πλείονα ὅθεν ματυρίαν τῆς σταθερότητός «των, συμβαίνει πολλάκις νὰ ἐκλέγωσι διὰ «θῦμα τοὺς πλησιεστέρους αὐτῶν συγγενεῖς. «Ἡ μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τῶν Θούγγων δια-«φορὰ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι τὸ Θουγγικὸν «σχοινίον ἀντικατέστησεν ἐνταῦθα τὸ δηλη-«τήριον, διδόμενον ἐν εἴδει ταμβάκου».

Ὅτε αἱ μυστικαὶ, δηλητηριάσεις ἦσαν ἀρκούντως πρόδηλοι ὥστε νὰ προκαλέσωσιν αὐτοψίαν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ σώματος, ἀνευρέθη ὅτι τὸ δηλητήριον περιεῖχε συστατικά τινα σήμερον πασίγνωστα. Περὶ τοῦ βραδέως ἐνεργοῦντος δηλητηρίου τῶν Γάλλων καὶ Ἰταλῶν, Baldinger γράφει τάδε: «Ἀμφιβο-«λία δὲν ὑπάρχει ὅτι τὸ δηλητήριον τοῦτο «καλούμενον poudre dela succession (δια-«δοχικὴ κόνις) ὤφειλε τὴν καταγωγήν του «εἰς *σάκχαριν ἐκ μολύβδου* (sugar of lead). «Γινώσκω χημικὸν ἐπιστατοῦντα εἰς τὸ χη-«μικὸν ἐργοστάσιον πρίγκηπός τινος κείμενον «εἰς τὰ σύνορα τῆς Βοημίας, ὅστις, τῇ δια-«ταγῇ τοῦ κυρίου του, πλεῖστον χρόνον καὶ «κόπον κατέβαλεν εἰς τὴν κατασκευὴν δυνα-«τῶν καὶ μετρίων δηλητηριωδῶν φαρμάκων. «Οὗτος ὡμολόγησε πολλάκις ὅτι, ἐκ τῆς ἐκ «μολύβδου σακχάρεως, τῇ προσθήκῃ καὶ «ἑτέρων χυμῶν ἑξατμιστῶν, δηλητήριον λίαν «ὕπουλον (lent) ἠδύνατο νὰ κατασκευασθῇ, «ὅπερ καταπινόμενον ὑπὸ κυνὸς ἢ ἄλλου «ζώου, ἤθελεν ἀνεπαισθήτως θανατώσει αὐ-«τὸ, ἄνευ βιαίων συμπτωμάτων, ἐν διαστή-«ματι ἑβδομάδων τινῶν ἢ μηνῶν».

Περὶ δὲ τοῦ δηλητηρίου οὗ χρῆσιν ἐποιεῖτο ἡ ρηθεῖσα Τοφάννα, ὁ Γαρέλλης, ἀρχιϊατρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ ΣΤ'. τοῦ καὶ Βασιλέως τῶν δύο Σικελιῶν, καθ' ὃν χρόνον συνέλαβον τὴν Ἰταλίδα ταύτην Κίρκην, γράφει τάδε τῷ ρηθέντι Beckmann, Καθηγητῇ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ρεττίγκης: «Τὸ δηλητήριον τῆς κακούργου ταύ-«της γυναικὸς ἦν ἁπλῶς ἀφέψημα κρυσταλλώ-«δους ἀρσενικοῦ διαλελυμένου ἐν μεγάλῃ πο-«σότητι ὕδατος, τῇ προσθήκῃ καὶ τοῦ χόρ-«του τοῦ καλουμένου Cymbalaria τοῦθ' ὅ-«περ μοὶ ἐκοινοποίησεν ὁ ἴδιος αὐτοκράτωρ «πρὸς ὃν ὑπεβλήθη ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις τῆς «δίκης».

Ὁ δὲ Ἀθθᾶς Γαλλιάνης λέγει, ὅτι μίγμα ὀπίου καὶ κανθαρίδων μυιῶν ἐχρησίμευεν ἐνίοτε ὡς ὕπουλον δηλητήριον ἀσφαλέστατον, καθ' οὗ οὐδείς ποτε ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ ὑπονοίας, καὶ ὅτι τοῦτο ἐδίδετο κατὰ πρῶτον ἐν μικραῖς δόσεσιν ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ ἀνεπαίσθητον. Ἦτο δὲ τὸ χρῶμα διαυγὲς ὡς τὸ πηγαῖον ὕδωρ.

Ἡ χημικὴ ἐπιστήμη τοσαύτας γιγαντιαίας προόδους ἐποιήσατο ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς, αἰῶνι ὥστε ὀλίγισται τοιαῦται δηλητηριάσεις, ἂν ἄλλως τε ὑπάρχωσιν, ἤθελον δυνηθῇ νὰ ὑπεκφύγωσι τὴν ἐκδήλωσιν αὐτῶν. Ἡ ἐπελθοῦσα βελτίωσις τῶν ἰατρικῶν καὶ θεραπευτικῶν γνώσεων, καὶ ἡ ἐν Εὐρώπῃ ἄγρυπνος ἐπιστασία πρὸς τὸ ἀνακρίνειν καὶ τὴν ἐλαχίστην δηλητηριάσεως ὑποψίαν, καθιστῶσι τὴν ἐξάσκησιν τῆς μυστικῆς καὶ στυγερᾶς τέχνης τοῦ δηλητηριάζειν τοὺς ἀνθρώπους ἀδύνατον σχεδόν.

Περαίνοντες καὶ τὸ περὶ ἰατρικῶν τερατουργημάτων Κεφάλαιον, προσεπιφέρομεν καὶ τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον, σχετιζόμενον κατά τι πρὸς αὐτό:

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Αὐτοκράτορος Βεσπασιαννοῦ ἁπαντῶμεν τὸ ἑξῆς ἀξιοσημείωτον δεῖγμα ὑπερφυσικῆς δυνάμεως, ἀναφερόμενον ὑπὸ τῶν δύο ἱστορικῶν τῆς ἐποχῆς Τακίτου καὶ Σουετονίου, Ὅτε ὁ Βεσπασιανὸς μετέβη εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἔνθα καὶ διέ-

μεινεν ἐπί τινα χρόνον, τυφλός τις τοῦ κοινοῦ λαοῦ προσῆλθε τῷ αὐτοκράτορι, ἐνθέρμως δεόμενος αὐτοῦ ἵνα θεραπεύσῃ τὴν τυφλότητά του, προσθέτων, ὅτι ἀφίκετο παρ' αὐτῷ τῇ προτροπῇ τοῦ θεοῦ Σεράπιδος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἱκετεύων ἐπιμόνως τὸν ἡγεμόνα, ὅπως εὐαρεστηθῇ ν' ἀλείψῃ τὰς παρειὰς καὶ τὰ κλειστά του βλέφαρα διὰ τοῦ βασιλικοῦ του σιέλου. Ὁ Βεσπασιανὸς κατ' ἀρχὰς οὐδόλως συνήνεσεν εἰς τὴν αἴτησίν του, ἀλλ' ἐπὶ τέλους, συγκινηθεὶς εἰς τὰς μετὰ δακρύων δεήσεις τοῦ τυφλοῦ, προτρεπόμενος δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς κολακείας τῶν αὐλικῶν, ἐστοχάσθη καθ' ἑαυτὸν ὅτι τὰ πάντα ὤφειλον βεβαίως νὰ ὑποτάσσωνται τῇ πανευδαίμονι τύχῃ του, καὶ ἐνέδωκεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν παράκλησιν τοῦ ἐκλιπαροῦντος αὐτὸν ἱκέτου. Μετὰ θόρρους ὅθεν ὄντως ἡγεμονικοῦ, τῶν δὲ περιστοιχούντων αὐτὸν μετὰ μεγίστης ὅσης περιεργείας ἀπεκδεχομένων τὸ ἀποβησόμενον, ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέθηκε τὸν σιέλόν του, καὶ, ὦ τοῦ θαύματος! ἡ ποθητὴ ἐπιτυχία ἀμέσως ἐξεδηλώθη. Καὶ ἕτερος δ' ἱκέτης, ὅστις εἶχεν ἀπολέτει τὴν χρῆσιν τῶν χειρῶν του, συγχρόνως παρουσιασθεὶς, ἐδεήθη τοῦ αὐτοκράτορος ὅπως ὡσαύτως τὸν θεραπεύσῃ, ἐπιβάλλων ἁπλῶς τὸν πόδα του ἐπὶ τῶν βεβλαμμένων χειρῶν του. Ὁ ἀναγνώστης δύναται εὐκόλως νὰ εἰκάσῃ ὅτι καὶ οὗτος ἰάθη ἀμέσως.

Ὁ περίφημος φιλόσοφος καὶ ἱστορικὸς τῆς Σκωτίας Χοὺμ (David Hume) παρατηρεῖ ἀστεϊζόμενος, ὅτι πλεῖστα περιστατικὰ συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ παράσχωσιν αὐθεντικότητα τῷ θαύματι τούτῳ, ἂν ἄλλως τε, οἱαδήποτε μαρτυρία ἢ ἀπόδειξις δύναται νὰ πιστώσῃ τὸ προφανὲς τοῦτο ψεῦδος. Ταῦτα δὲ, λέγει, εἰσὶ τὰ ἑξῆς: «Πρῶτον· ἡ βαρύτης, ἡ σταθερότης, ἡ ἡλικία καὶ ἡ τιμιότης τοῦ μεγάλου «τούτου αὐτοκράτορος, ὅστις, ἐφ' ὅλου τοῦ «βίου αὐτοῦ, συνδιελέγετο οἰκειακῶς μετὰ «τῶν φίλων καὶ τῶν αὐλικῶν του, προσποιούμενος ἦθός τι ὑπερφυσικὸν ἢ θεῖκὸν ὡς οἱ «προκάτοχοι αὐτοῦ. Δεύτερον ὁ ἱστοριογράφος Τάκιτος, συγγραφεὺς ἀξιοσημείωτος ἐπὶ «χρηστότητι καὶ ἐπὶ μεγίστῳ ἴσως δὲ καὶ «μᾶλλον ἐπιχειρηματικῷ καὶ κριτικῷ πνεύματι ἁπάσης τῆς ἀρχαιότητος. Καὶ τρίτον· τὰ πρόσωπα ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τῶν «ὁποίων βασιζόμενος ὁ Τάκιτος ἀναφέρει τὸ «θαῦμα, καὶ ἅτινα οὐδόλως ἠδύναντο νὰ εἴπωσι ψεῦδος κολακείας ἕνεκεν ἢ ἰδιοτελείας. «Τῆς Φλαβιανῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας «ἀπολεσάσης ἤδη τὴν ἐξουσίαν καθ' ὃν χρό«νον παρελήφθη ἡ μαρτυρία αὐτῶν». (Hume Essays Part 3 Sect 401.

Οὐδεὶς τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι ἀμφότεροι οἱ ρηθέντες ἀσθενεῖς ἦσαν αὐτόχρημα ἀπατεῶνες, καὶ ὅτι ἡ ἀσθένειά των ἦν ὅλως ἀνύπαρκτος ἢ πλαστὴ εἴτε ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐν τοῖς νεωτέροις, ναὶ μὲν ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι, ἀσθένειαι ψευδεῖς, ἀλλοκότων εἰδῶν, ἐπενοήθησαν καὶ ἑκάστοτε ἐπινοοῦνται, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς πρωτευούσαις πόλεσι τῆς Εὐρώπης, χάριν ἀθεμίτου κερδοσκοπίας, ἀνέτου βιοπορισμοῦ, ἢ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν στρατευσίμων καταγραφῆς.

Ἰδοὺ τί γράφει ὁ Γάλλος Σαλβέρτος ἰδίως περὶ τῶν ἐν Παρισίοις ἐπαιτῶν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ περὶ «Sciences Occultes». «Αἱ κατοικίαι ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὰ κρησφύγετα «τῶν ἐπαιτῶν ἐκείνων οἵτινες ἀπατοῦν τὸ δη«μόσιον, ἐφελκύοντες τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ «ἔλεος αὐτοῦ ὑπὸ πλαστὰς ἀσθενείας, ἐκαλοῦν«το τὸ πάλαι ἐν Παρισίοις « Cours de Mira«cles, ἤτοι, *Θαυμάτων Ἀνάκτορα*», καθότι, «εἰσερχόμενοι ἐν ταῖς συνοικίαις ταύταις τῆς «πόλεως, οἱ ἄθλιοι οὗτοι ἐναπέθετον τὸ ἑσπέ«ρας τὰς διαφόρους προσθέτους στολὰς τῶν με«τασχηματιζομένων τοῦ σώματός των μερῶν. «Διὰ μιᾶς λοιπὸν οἱ τυφλοὶ ἔβλεπον καὶ οἱ «ἀνάπηροι ἀνελάμβανον τὴν χρῆσιν τῶν με«λῶν. Δώδεκα περίπου τοιαῦτα καταλύματα «ὑπάρχουν ἐν τῇ Γαλλικῇ πρωτευούσῃ». Ἀλλὰ καὶ τὰ μέσα ὧν χρῆσιν ποιοῦνται καὶ οἱ ἐν

Λονδίνῳ, ἐπαῖται, πρὸς τὸ παριστάνειν διαφόρους πλαστὰς νόσους, λίαν γραφικῶς περιγράφονται ἐν τοῖς α' Ἀποκρύφοις τοῦ Λονδίνου».

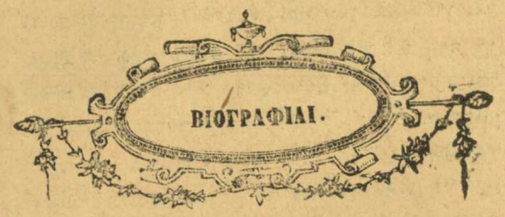

ΦΟΥΚΙΕ - ΤΕΜΒΙΛ,

Ὁ Διεξερχόμενος τὴν Ἱστορίαν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἤτοι τῆς πολιτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναμορφώσεως τῆς Εὐρώπης, καὶ τὰς διαφόρους αὐτῆς φάσεις ἐπισταμένως διασκοπούμενος οὐδὲν εὑρίσκει ἀνομώτερον, ἢ μᾶλλον αὐθαιρεσίας ἀπόζον τῆς τρομοκρατίας.

Αὕτη ἀναπαρίσταται ὡς τὸ ἔσχατον ἐκτρωμακτικὸν ἐξάμβλωμα τῆς ἀνθρωπίνης παραφροσύνης, ὡς ὁ τελευταῖος ἀγὼν τῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ θηριώδους φύσεως κατὰ τῆς τάξεως καὶ τῆς νομιμότητος, καὶ διὰ τοῦτο ἐγκαθίσταται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγωνιώσης κοινωνίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οὐχὶ ὡς σύνηθες δικαστήριον τὴν ἁπλῆν καὶ κανονικὴν τῆς δικαιοσύνης ἰσχὺν ἐπισεῖον, ἀλλ' αὐτοχειροτονεῖται (τῇ 10 Μαρτίου 1793.) εἰς ἔκτακτον κακουργοδικεῖον, φέρον τὴν ἀόριστον προσηγορίαν *Ἐπαναστατικὸν Δικαστήριον*· ἴδιον χαρακτηριστικὸν φέρει τὸ οὐδέποτε μὲν δικάζειν, πάντοτε δὲ καταδικάζειν. Ἀληθῶς δὲ, τίς ἀνάγκη δίκης, ἀφοῦ τὸ εἶνε τινα ὕποπτον, εἶνε ἔγκλημα; Τίς ἀνάγκη δίκης, ἀφοῦ σύνθημα αὐτοῦ εἶνε ἡ πρόληψις πιθανῶν προδοσιῶν, ἢ ἡ τιμωρία τολμημάτων φαντασιωδῶς; Ἐν τῇ κανονικῇ δικαιοσύνῃ ἡ ἐπιείκεια εἶνε πρώτιστον καθῆκον, ἕκαστος δὲ δύναται νὰ ζητήσῃ λόγον τῆς αὐστηρότητος. Ἐνῷ τρομοκρατία ἐπιτρέπουσα ὑμῖν τὸ δικαίωμα συζητήσεως, τρομοκρατία μὴ οὖσα ἀπολύτως ἄδικος, δεσποτικὴ, σκληρὰ καὶ μωρὰ συνάμα, δὲν δύναται νὰ ὑφίσταται.

Ἐν τῷ Δικαστηρίῳ τούτῳ ἀληθεῖ τοῦ ἰκριώματος ἀντιθαλάμῳ οἱ μὲν ἔνορκοι εἰσὶν ἁπλοῦς κόσμος, οἱονεὶ προσωπικὸν ἔπιπλον· ἡ ὑπόκρισις ἁπλῆ ἐθυμοτυπία, ἢ Θηραμένης τις ἀκατανόμαστος· οἱ δὲ δικασταὶ μηχανὴ καταδικαστικὴ πρωΐας τε καὶ ἑσπέρας συναρμολογουμένη ἥτις τοσαύτας καταρρίπτει κεφαλὰς καθ' ὥραν, ὅσα καὶ δύναται νὰ ἀπαγγείλῃ. Δύο μόνον διακρίνονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης ἀληθῶς διαλεγόμενα πρόσωπα, ὁ ὑποδεικνύων τὰ θύματα εἰς τοὺς δικαστὰς καὶ ὁ θύτης αὐτῶν· καὶ οὗτος μὲν πρόσωπον κωφὸν, εἶνε ὁ δήμιος, καλούμενος Σανσὼν· ὁ δὲ πρῶτος ὁ ὁμιλῶν καὶ τοὺς *εὐγενεῖς πατέρας* ἐμπαίζων, εἶνε ὁ δημόσιος κατήγορος ὁ Φουκιὲ Τεμβίλ.

Οὐδὲν ὑπάρχει διδακτικώτερον ἢ ὀρθότερον τῶν ἀνασκευῶν ἢ κατασκευῶν τῶν Ἱστοριογράφων ὑπὲρ τοῦ εὐθέτου τοῦ ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου ἢ κατ' αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν κρίσεων ἃς ἕκαστος ὑπὸ ἰδίαν ἔποψιν ἐκφέρει περὶ τῶν εὐφυῶν ἀνδρῶν καὶ περὶ τῆς ἰσχύος ἥτις διηύθυνε τὴν τρομοκρατίαν, ἀρκεῖ, νοεῖται οἴκοθεν, νὰ τηρῆται ἡ ἀμερόληπτος τῶν προσώπων ἐκτίμησις. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις οὐδόλως τῇ ἀληθείᾳ ἐξάπτεταί τις καθ' ἑνὸς Φουκιὲ Τεμβίλ, ὃν μόλις λαμβάνει καιρὸν νὰ περιφρονήσῃ. Διότι σπουδαίαν εὐθύνην ἀναλαμβάνει μόνη ἡ πρωτοβουλία. Κοινωνία δὲ εἰρηνικῶς διαβιοῦσα καὶ κατὰ μείζονα λόγον κοινωνία ἐν ἐπαναστάσει, μεταχειρίζεται πάντοτε εἰς ὑποδεεστέρας τινὰς καὶ ἀποστροφὴν ἐμποιούσας ὑπηρεσίας, ὄντα, ὧν ἡ ἱκανότης ἔγκειται ἀκριβῶς ἐν τῇ ἀνηθικότητι αὐτῶν.

Ἐν δὲ τῶν τοιούτων ὄντων ἦτο καὶ ὁ Φουκιὲ Τεμβίλ· οὐδόλως ἁρμόζοντα εἰς ἱστορικὴ πινακοθήκην τὰ ὄντα ταῦτα, ἀνήκουσιν εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην πληθὺν εἰς τὴν ὁποίαν ἡ πεφωτισμένη ἐπιστήμη δὲν στέργει σήμερον νὰ δωροφορήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου· φαίνεται δὲ ὅτι ἡ φύσις προβαίνει εἰς τὸ ἔργον

αὐτῆς, οὐχὶ καθ' ἅλματα, ἀλλὰ βαθμηδόν. Διότι ἐδημιούργησε ζῶα, φυτὰ ἢ ζωόφυτα καὶ μαλάκια ἢ ζῶα λίθους, ἑπομένη δὲ τῷ σταθερῷ τῆς προόδου νόμῳ αὐτῆς ἐδημιούργησε προσέτι καὶ ἀνθρώπους ζῶα, ἤτοι ζῶα ἀνθρωπόμορφα ἅπερ συνιστῶσι τὸ πλεῖστον τῆς ἀνθρωπότητος, ἀληθῶς δ' εἰπεῖν, ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἀνθρωπότητα. Τὸν γενικὸν δὲ βλυχθμὸν τῶν ἀναρίθμων τούτων προβατανθρώπων ἀποκαλοῦσι κοινὴν γνώμην, φωνὴν λαοῦ ἢ ὅπως ἄλλως· ἐφεξῆς δὲ ἔπλασεν ἀνθρώπους ἀλώπεκα, ἀνθρώπους ψιττακοὺς, ποικίλας οἰκογενείας ἐπικουρείων χοίρων, ἀνθρώπους πρὸς ἱππασίαν ἢ πρὸς σφαγεῖον, ζωανθρώπους τοῦ γένους τῶν γαλῶν, θηρία ἄγρια θῶας τίγρεις κτλ. ὁ Φουκιὲ-Τεμβὶλ ἀνήκει εἰς τὸ γένος τῶν ἐλαφοειδῶν.

Ἡ μορφὴ αὐτοῦ φέρουσα χαρακτηριστικὰ σκληρότητος, βλέμμα δόλιον καὶ βίαιον, ὀφρῦς ἀγρίας καὶ χείλη ἀσελγῆ οὐδενὸς δεῖται σχολίου. Ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ἐνυπάρχει διάνοια, ὁ δὲ Φουκιὲ οὐδόλως ἦν βλάξ· ἀλλὰ τὰ κάτω τῆς μορφῆς αὐτοῦ εἰσὶ παρεμφερῆ πρὸς ρύγχος, αἱ δὲ χαμερπεῖς καὶ κτηνώδες ὁρμαὶ, διαφθείρουσι παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις· ἡ σιαγὼν παρασύρει δι' ὅλου αὐτῆς τοῦ βάρους τὸν ἐγκέφαλον καὶ ταξινομεῖ τὸν Φουκιὲ-Τεμβὶλ ἄγνωστον εἰς ποίαν ἀκριβῶς βαθμίδα μεταξὺ χοίρου καὶ τίγρεως.

Ἡ Ἱστορία τῶν πρώτων τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐτῶν διὰ ζωηρῶν εἰκονίζεται ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ χρωμάτων, ἐν οἷς αἱ καταχρήσεις ἐναπετύπωσαν τὰ ἴχνη των.

Γεννηθεὶς ἐν Χερουνέλλῃ παρὰ Saint-Quentin (1747) ἐξ οἰκογενείας εὐπόρου ὡς πάντες οἱ τοιοῦτοι, ἐξεπαιδεύθη καλῶς καὶ ἦλθεν εἰς Παρισίους ἵνα σπουδάσῃ περὶ τὰ νομικὰ· ἠγόρασαν αὐτῷ θέσιν Εἰσαγγελέως ἐν τῷ Σατελέτῳ καὶ τῷ εὗρον γυναῖκα ὡραίαν, ἐνάρετον, θελκτικὴν καὶ πλουσίαν. Κατοικήσας δὲ ἐν τῇ ὁδῷ Bourbon-Villeneuve εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Φιλίππου, ἐκέκτητο πάντα τὰ μέσα μελλούσης προαγωγῆς· ἀλλ' αἱ χορεύτριαι, τὸ χαρτοπαίγνιον καὶ παντοειδῆ ὄργια ἀπερρόφησαν ταχέως τήν τε περιουσίαν καὶ τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ. Ὅθεν ἐπώλησε τὴν θέσιν του, κατησώτευσε τὴν προῖκα τῆς γυναικός του καὶ ἐζήτησε πόρον ζωῆς ἐν τῇ ποιήσει, ἐννοεῖται τῇ βωμολόχῳ. Ψάλλει τὸν ἀστέρα τῶν Βουρβώνων διὰ πληθύος ποιημάτιων, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπογράφεται Φουκιὲ-δε Τεμβὶλ· μεσῖται δὲ γυναικάρεστοι ῥίπτουσι εἰς τὸ κάνιστρον τῶν ᾀδομένων· ποιητὴν ἀκατάληπτον ὄντα ἐγκολποῦνται αἱ κατώτεραι τῆς ὑπουργικῆς ἀστυνομίας τάξεις· προσκολλᾶται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν μελῶν τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ τῶν ὑποκινητῶν τῶν προαστείων. Ἐπορθαλμιᾷ εἰς τὸν Μιραβὼ καὶ Δαντών. Ἐσπέραν δέ τινα συναντᾶται εἰς καταγώγιον ἀκολασίας μετὰ τοῦ Hérault de Sechelles, ὅστις ἐκτιμήσας αὐτὸν ἀναδέχεται τὰ περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ· περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι πρῶτον ἔμελλε νὰ παραπέμψῃ χωρὶς οὐδόλως νὰ συνοφρυωθῇ, τὸν προστάτην αὐτοῦ εἰς τὸ Ἰκρίωμα. Παρουσιάζεται ὁ Φουκιὲ-Τεμβὶλ εἰς τὸν Ροβεσπιέρον· οὗτος δὲ διακρίνας τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ τὸν εἰσάγει εἰς τὸ Δικαστήριον τῆς 17 Αὐγουστου καὶ μετ' ὀλίγον ἀναδείκνυται διευθυντὴς τοῦ ὀρκωτικοῦ δικαστηρίου τῆς κατηγορίας. Διορισθεὶς δὲ ἀναπληρωτὴς τοῦ δημοσίου κατηγόρου παρὰ τῷ κακουργοδικείῳ τοῦ διαμερίσματος τῶν Παρισίων, οὐδεμιᾶς ἀμελεῖ εὐκαιρίας καὶ μετὰ δύο μῆνας ἀποβαίνει δημόσιος κατήγορος παρὰ τῷ ἐκτάκτῳ κακουργοδικείῳ. Ἀποδέχεται δὲ τὴν θέσιν ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ ἐπαναλάβῃ μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ νέου δικαστηρίου τὰ παρὰ τῷ κακουργοδικείῳ καθήκοντα αὐτοῦ, ἅπερ ὅμως οὐδέποτε πλέον ἐπανέλαβε.

Ὡς εἰρωνικὴν δὲ τοῦ ὑπουργήματος αὐτοῦ ἀπαρχὴν, συνέτεμε μὲν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὑποσημειούμενος Φουκιὲ, προσέλαβε δὲ ὡς βοηθοὺς μοναχὸν ἀποσκιρτήσαντα, καὶ ἀλήτην τινὰ ξένον λίαν ἔμπειρον περὶ τὴν πυγμαχίαν. Τρεῖς δικασταὶ παρεδρεύουσιν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ οἱ τρεῖς ἐνσεσαρκωμένοι λῦκοι· ὁ μὲν ἀρχιγραμματεὺς καλεῖται Φαβρίκιος, οἱ δὲ ἐκ τῶν ἐνόρκων ἐπισημότεροι εἰσὶν ὁ Ἀριστείδης Κουθὼν, Ἀναξαγόρας Σωμέττης λυσσαλέος τις καὶ ὁ Σεμπρώνιος Γράκχος (Ἰωακὶμ Βιλάτ) κτλ. κτλ. ἄξιοι ἑταῖροι τοῦ Φουκιέ.

Καὶ οὕτως ἄρχεται ἡ τρομοκρατία. Ἐνῷ δὲ οἱ καταχθόνιοι αὐτῆς ἀπόστολοι διατρέχουσι τὴν Γαλλίαν, τὰ διὰ καταπακτῆς πλοῖα τοῦ Καρριὲρ διαυλακοῦσι τὸν Λείγηρα, ἡ δὲ λαιμητόμος Ἰωσὴφ τοῦ Ἀγαθοῦ περιοδεύει ἀνὰ τὰς βορείους Ἐπαρχίας, ὁ ἀκάματος Φουκιὲ κατηγορεῖ ἀνενδότως, οἱ ἔνορκοι πείθονται ἄνευ διστάγμοῦ, οἱ δικασταὶ ἐκδίδουσιν ἄνευ τινὸς ἀναβολῆς ἀποράσεις ὡς ἀνδρείκελα ἑτεροκίνητα, τοῦ δὲ Σανσὼν οἱ βραχίονες ἀπαυδῶσι. « Ἔχει καλῶς, ἐπιφωνεῖ ὁ ἐκπεπτωκὼς ποιητής, αἱ κεφαλαὶ πίπτουσι βροχηδὸν, » καὶ ἐπιδείκνυται καταχθόνιον εὐθυμίαν. Ἡμέραν τινὰ κατηγορεῖ τὴν γηραιὰν στραταρχίδα de Mouchy ἥτις κωφὴ οὖσα οὐδόλως ὑπερασπίζει ἑαυτήν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δικαστήριον παρετήρησε τὴν ἔλλειψιν αὐτῆς ταύτην, κλητὴρ προσκλίνας πρὸς τὸ οὖς τῆς δυστυχοῦς βοᾷ μετὰ φωνῆς βροντώδους, « συνωμόσατε κατὰ τῆς Δημοκρατίας, » « Πῶς δύναμαι νὰ συνομόσω κατά τινος, ἀποκρίνεται αὕτη, ἀφοῦ εἶμαι κωφή » « Τὴν ἀκούετε πολῖται, λέγει ὁ Φουκιὲ πρὸς τοὺς ἐνόρκους μετὰ σοβαρότητος ἀποτεινόμενος, « συνώμοσε κατὰ τοῦ κράτους ὑποκώφως. » καὶ ἡ Στραταρχὶς ἀνέρχεται τὸ Ἰκρίωμα. Ἑκάστην πρωΐαν ὁ ἀναλαβὼν τὴν μετακόμισιν τῶν καταδίκων, ἐρχόμενος παρ' αὐτῷ τὸν ἐρωτᾷ « Πόσαι ἅμαξαι θὰ χρειασθῶσι τὴν ἑσπέραν ταύτην; » « Θὰ καταδικασθῶσι τόσοι, ἀποκρίνεται ὁ Φουκιὲ, ἀριθμῶν ἐπὶ τῶν δακτύλων, χρειάζονται, τόσαι ἅμαξαι. »

Ὅταν ἕνεκα τῆς ἀργίας ἐπαπειλεῖταί τι, ἐπινοεῖ συνωμοσίας. Ἐὰν δὲ ἐκτάκτως πως αἱ ἅμαξαι δὲν εἶνε πλήρεις, πληροῖ αὐτὰς διὰ *προβάτων*.

Συντέμνει ἐπανειλημμένως πάντας τοὺς τύπους τῆς διαδικασίας ὅταν τὸ ἔργον ἐπισπεύδῃ, καὶ ἐνίοτε ὑποχρεώνει τὸ δικαστήριον νὰ ὑπογράψῃ καταλόγους λευκοὺς, καὶ κάποτε ἐνεργεῖ καὶ ἄνευ καταλόγων. Ἐὰν αἱ συνεδριάσεις παρεκτείνωνται ὑπὲρ τὸ δέον πρὸς δυσαρέσκειαν τοῦ Φουκιὲ, ὑπομιμνήσκει εἰς τοὺς δικαστὰς ὅτι ἡ τοῦ γεύματος ὥρα ἔφθασεν· ὁ δὲ Ἀναξαγόρας Σωμέττης (Dix-Août, μαρκήσιος De Montflabert) ἐπαναλαμβάνει. « Οἱ κατηγορούμενοι διττῶς εἰσὶν ἔνοχοι, ὡς συνομοτοῦντες τὴν στιγμὴν ταύτην κατὰ τῆς κοιλίας μου. » Ἡ δὲ δικανικὴ τοῦ κατηγόρου στωμυλία, ὡς καὶ αἱ παρὰ τὴν τράπεζαν καὶ τὸ δικαστήριον εὐφυολογίαι αὐτοῦ κοσμοῦνται διὰ συνεχῶν δ. . . καὶ χ . . . Κατά τινας *δεκάδας* (α) ἐκφουρνίζονται καθ' ἑκάστην μέχρις ἑξήκοντα κεφαλῶν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐπαναστατικαὶ κυριακαὶ ἔρχονται ἀνὰ πᾶσαν δεκάτην ἡμέραν, ὁ δήμιος δὲν δύναται ν' ἀναπνεύσῃ. Καὶ πρῶτοι μὲν φονεύονται οἱ Γιρονδῖνοι· τούτοις ἕπονται οἱ προστάται τοῦ Φουκιὲ, ὁ Δαντὼν ἀνακράζων: « ἐξαιτοῦμαι συγγνώμην παρά τε τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐνεργήσας πρὸ ἑνὸς ἔτους τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου· διότι τὸ ἔπραξα ἵνα ἐμποδίσω τὴν ἀνανέωσιν τῶν σφαγῶν τοῦ 7βρίου· » ὁ Κάμιλλος Δεμουλὲν καὶ τέλος ὁ Ροβεσπιέρος καὶ ὁ Saint-just, οἱ ἐξαγαγόντες αὐτὸν τῆς ἀθλιότητος· ὁ δὲ Φουκιὲ κατηγορεῖ πάντοτε. Διότι πῶς ἄλλως θέλετε νὰ πράξῃ; πρὸ πάντων τὸ καθῆκον. Ἐνίοτε παραμυθεῖ τοὺς συγγενεῖς τῶν θυμάτων, « παρηγορήθητι ἔλεγε πρὸς σύζυγον ἔνδακρυν· ὁ σύζυγός σου καρατομεῖται ὁ δὲ ἀδελφός σου ἐξορίζεται, ἀλλὰ δύνασαι νὰ κάμῃς δημοκρατικοὺς, μὲ ὃν τινα θέλῃς ».

Ἐπελθούσης δὲ τῆς ἀντιδράσεως τοῦ θερμώδους τὰ μέλη τῆς τρομοκρατίας ἀνέχον-

[α] Δεκὰς Ἐνταῦθα εἶνε ἡ ἐπαναστατικὴ ἑβδομὰς κατὰ τὴν γενομένην τότε μεταβολὴν τοῦ Ἡμερολογίου.

ται καὶ ταῦτα τὰς βαθμίδας τοῦ Ἰκριώματος ἡγουμένου τοῦ Καρριὲρ, ὅστις ἐνώπιον τῶν δικαστῶν καὶ πρὸ τοῦ θανάτου ἀναπτύσσει γενναιότητα ἀπαράμιλλον καὶ ἀποθνήσκει ὡ ἄνθρωπος πλήρης ἐπαναστατικῆς πεποιθήσεως. Ἡ Συντακτικὴ ἀναδιοργανίζει τὸ δικαστήριον ἐπὶ βάσεων ἐπιεικεστέρων καὶ προκηρύττει τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν ἰσότητα. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ Φουκιὲ Τεμβίλ φέρεται ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νέων μελῶν, ὁ δὲ κατήγορος ὑπολαμβάνει ἑαυτὸν σεσωσμένον ὡς καταπροδοὺς τὸν Ροβεσπιέρον. Ὅτε κατ' ἔντονον αἴτησιν ἑνὸς τῶν ἀντιπροσώπων μυρίαι ἐγείρονται κατ' αὐτοῦ φωναί, ἡ δὲ συνελευσις ψηφίζει τὴν εἰς τὴν κατηγορίαν παραπομπὴν αὐτοῦ.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ δὲ τοῦ ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου τῇ ὑπὸ τοῦ Καμπαρδὼν συντεταγμένῃ ἀναγινώσκει τις τὴν δίκην τοῦ Φουκιὲ καὶ τῶν ὀπαδῶν του, ἐν ᾗ τοσαῦτα ἀποκαλύπτονται αἴσχη, τόσαι δὲ ὑπὸ τῆς τρομοκρατίας τέως καταπνιγόμεναι, ἐξεγείρονται φωναί, αἰτοῦται ἐκδίκησιν.

Ἡ στάσις τοῦ τέως κατηγόρου εἶνε θρασεῖα· ἡ δὲ ἀπολογία αὐτοῦ λογικὴ, τὸ ὁμολογοῦμεν, καὶ ἀκαταγώνιστος. Ἐξετέλεσα διαταγὰς, λέγει, καὶ ἦμην ὁ πέλεκυς τῆς Συντακτικῆς. Τιμωρεῖται ὁ πέλεκυς; » Ἀγνοῶ δὲ τίνος ἕνεκα δὲν ἠθέλομεν ἀποδεχθῇ τὰ αὐστηρὰ ἄλλως συμπεράσματα τοῦ Louis Blanc λέγοντος.

« Τὸ φῶς τῆς δικαιοσύνης ἀστραπηδὸν μόνον εἰσέδυσεν εἰς τὸ θηριῶδες ἐκεῖνο πνεῦμα, δύο δέ τινα ἔλειπον, ἵνα παραστήσῃ ἀναζωογονουμένην ἐν ἑκυτῷ ἐν πάσῃ τῇ φοικώδει αὐτῆς ἀκριβείᾳ τὴν μορφὴν τοῦ Jeffreys· ἀκρασία καὶ ψυχὴ ἀργυρώνητος. Διότι ἐκεῖνος δὲν συναναμίξεν ὡς ὁ Φουκιὲ Τεμβὶλ μετὰ τῆς ἀχαλινώτου ἰσχύος, τὸν ἔρωτα τοῦ οἴνου πρὸς τὸν τοῦ αἵματος, τοῦτον δὲ πρὸς τὸν τοῦ χρυσοῦ. Ἀπεχώρησε δὲ τῆς ἐπαναστάσεως πτωχότερος ἢ ὅτε εἰσῆλθε, διότι μόνη κληρονομία ὑπελείπετο αὐτῷ ἡ οἰκογένεια, ὅτε τὴν παραμονὴν τοῦ θανάτου του ἀνεφώνει, ἀκληροδοτῶ εἰς τοὺς ἀληθεῖς πατριώτας τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα μου.»

Δέκα καὶ ἓξ τοῦ Δικαστηρίου μέλη κατεδικάσθησαν, πάντα δὲ ἀπέθανον ἀγερώχως· τὴν 17 Ἀνθώδους τοῦ τρίτου ἔτους (6 Μαΐου 1794). Ἡ δημοτικὴ ἀγέλη προσέβαλε τὸν Φουκιὲ Τεμβὶλ ὡς κατὰ τὰ δύο ἔτη τῆς λαιμητότου, προσέβαλλεν ἐκεῖνος πάντα τὰ θύματα. « Ἐὰν ἔχει τὸν λόγον», ἔλεγον πρὸς αὐτὸν διερχόμενον αἱ καλτιοπλόκοι, αἱ τὸ θέλγητρον τοσούτων στιγμῶν ὀφείλουσαι αὐτῷ. « Ὑπάγετε εἰς τὴν Διεύθυνσιν ἀπεκρίνατο αὐταῖς μετὰ πικρίας γελῶν, εὐτελῆ ὄντα, νὰ ἐπαιτήσητε τὰς τέσσαρας τοῦ ἄρτου οὐγγίας, ἐνῷ ἐγὼ ἀπέρχομαι ἔχων πλήρη τὴν κοιλίαν. Ἔκφρασις ἀληθῶς φρικτὴ χαρακτηρίζουσα καὶ τὸν ὄχλον καὶ τὸν Φουκιέ.

Ἡ σύζυγος τοῦ κατηγόρου ἀπέθανε περὶ τὸ 1840 ἐκ πείνης καὶ ψύχους ἔν τινι παρόδῳ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἁγίου Διονυσίου, δυστυχὴς γυνή! Περὶ τοῦ Φουκιὲ κρίνομεν περιττὴν πᾶσαν αἰσθηματικὴν ἔκφρασιν διότι ὡς αὐτὸς εἶπεν, ἐχρημάτισεν ἁπλοῦς πέλεκυς.

ΜΙΑ ΦΡΙΚΩΔΗΣ ΝΥΞ

(Μυθιστορία)

[Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Α. Γ. Σ.]

I

Τέλος ἐφάνη τῇ δυστυχεῖ κόρῃ, ὅτι ἡ καταιγὶς κατηυνάζετο, καὶ ὅτι ἡ ὁδὸς καθίστατο μᾶλλον εὐδιάβατος· ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς καρδίας της ἧς οἱ παλμοὶ ἔπνιγον αὐτὴν, καὶ τὸ στῆθός της ἀνυψώθη ὑπὸ στεναγμοῦ ἀνακουφίσεως.

Πλὴν ὁ στεναγμὸς οὗτος δὲν ἐπέπρωτο νὰ τελειώσῃ, φοβερὸς τριγμὸς ἠκούσθη· ἡ δὲ ἅμαξα τοσοῦτον τρομερῶς ἐκλονίσθη ὡς νὰ κατεβυθίζετο ἐν τῇ γῇ. Ἐφάνη δὲ τότε εἰς τὴν Ἀλβερτίνην ὅτι σφοδρῶς συγκρουσθεῖσα ἐκτυπήθη καὶ μακρὰν ἐτινάχθη.

Τὰ μετὰ ταῦτα διατρέξαντα δὲν ᾐσθάνθη πλέον. Συνερχομένη ἐν τούτοις εἰς ἑαυτὴν, ᾐσθάνθη ὅτι ἦτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ πυκνῶν χόρτων, καὶ δι' ὁρμεμφύτου κινήματος ἐκτείνουσα τὰς χεῖρας διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν, ἡμιανοίγουσα τὰ χείλη ἵνα ψιθυρίσῃ προσευχήν τινα, ἀνεγνώρισεν ὅτι ἔζη ἔτι, καὶ ἐσηκώθη. Πλὴν ἐκεῖ ἵστατο ὁ Βάρτολος ὄρθιος καὶ ἀκίνητος, ἀπέναντι τῶν δύο λῃστῶν, οἵτινες ἐπέρανον τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῆς ἁμάξης.

Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς στιγμῆς ταύτης ἵνα δραπετεύσῃ διῆλθεν ἀστραπηδὸν, τὸ πνεῦμα τῆς Ἀλβερτίνης. Ἀλλ' ὅσον παράλογος καὶ ἂν ἦτο ἡ ἐλπὶς αὕτη, ὁ Βάρτολος, ὡς νὰ εἶδεν αὐτὴν γεννηθεῖσαν ἐν τῷ πνεύματι τῆς νεάνιδος, ἔθηκεν αὐτῇ τέλος, ἁρπάζων αὐτὴν αἰφνιδίως ἐκ τοῦ βραχίονος, μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκαταμαχήτου δυνάμεως, ἣν ἔδειξε καὶ παρὰ τῇ κιγκλίδι τοῦ κήπου.

Ἔνευσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του, οἵτινες ἔλαβον ἐκ τοῦ χαλινοῦ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ σύρωσι τὴν ἅμαξαν ἥτις καὶ προὐχώρησεν, ἐπεθύμει ἀναμφιβόλως νὰ πληροφορηθῇ ἐὰν ἡ ἅμαξα ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδοιπορίαν της.

Μέχρι τινὸς ἡ ἅμαξα προὐχώρει βραδέως εἰς κατάβασίν τινα. Ὁ Βάρτολος τὴν ἠκολούθει, ἡ δὲ Ἀλβερτίνη ἀλυσίδετος ὤδευε παρὰ τὸ πλευρόν του.

Αἴφνης ὁ ἀρχιλῃστὴς ἔστη καὶ ἐσύριξεν ἐλαφρῶς· οἱ δὲ σύντροφοί του ἐγκαταλείψαντες τοὺς χαλινοὺς τῶν ἵππων, ἦλθον πρὸς αὐτόν.

Ἐξέτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ὁρίζοντα· οἱ δύο σύντροφοί του ἀπήντησαν διὰ καταφατικοῦ νεύματος. Τότε δὲ μετὰ ζωηροτέρου κινήματος, ἔδειξε τὴν ἅμαξαν.

Παρευθὺς οἱ δύο λῃσταὶ παρατηροῦντες ἀριστεράθεν τῆς ὁδοῦ εὗρον στενωπόν τινα μεταξὺ δύο ὀρέων, ἐμφραττομένην ὑπὸ πυκνοῦ δάσους καὶ ἐκεῖ ὡδήγησαν τὴν ἅμαξαν ἀνοίγοντες αὐτῇ δίοδον μεταξὺ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, οἵτινες ἐκλείοντο πάλιν ὄπισθεν αὐτῆς. Μετὰ ταῦτα καὶ οἱ τρεῖς, σύροντες τὴν δεσμώτιδά των ἐτοποθετήθη- καὶ οὗτοι ἐντὸς τοῦ καταφυγίου τούτου.

Ἡ Ἀλβερτίνη οὐδὲν ἠννόει ἐκ πάντων τούτων. Ἐκ τοῦ μέρους ἔνθα οἱ τρεῖς λῃσταὶ ἦσαν τοποθετημένοι διεκρίνετο ὁ ὁρίζων διὰ μέσου τοῦ φυλλώματος. Αἱ ἀστραπαὶ ὡς πάντοτε σχεδὸν συμβαίνει περὶ τὸ τέλος τῆς καταιγίδος, καθίσταντο συχνότεραι καὶ διαυγέστεραι ὥστε ἐνίοτε διέκρινον ἐντελῶς τὴν πρὸ αὐτῶν ἐκτεινομένην ἐπιφάνειαν.

Ὁ Βάρτολος εἶχε τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὸ βάθος τῆς ὁδοῦ. Μεταξὺ δὲ αὐτοῦ, καὶ ἑνὸς τῶν συντρόφων του, ἐκείνου, ὅστις μέχρι τοῦδε ὡδήγει τὴν ἅμαξαν, ἔλαβε χώραν ὁ ἑξῆς διάλογος.

— Ἰδοὺ παρατήρησον, εἶπεν ὁ Βάρτολος, διακρίνονται κάλλιστα εἰς τὴν λάμψιν τῶν ἀστραπῶν.

— Ναὶ, ἀπεκρίθη ὁ δεύτερος λῃστής. Ἓν δύο, τρία, τέσσαρα, πέντε ἐξ πυροβολισμοί.

— Εἴμεθα ἐφοδιασμένοι;

— Οὔμ . . . . ἔχομεν μερικὰ φυσέγγια, καὶ ὀλίγην πυρίτιδα.

— Καὶ ὅπλα;

— Ἔχομεν πιστόλια εἰς τὸ κιβώτιον τῆς ἁμάξης.

— Τίποτε ἄλλο;

— Τίποτε, ἀρχηγέ.

— Ὦ θεέ μου! δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ τοὺς προσβάλλωμεν . . . ὥστε ἂς τοὺς ἀφήσωμεν νὰ διέλθωσι.

Πλησιάζουν . . . . τώρα φαίνονται πολὺ καλὰ· εἶναι χωροφύλακες ἔφιπποι. . .

— Ἡ Ἀλβερτίνη ἐρρίγησεν, ἀφῆκε ζωηρὰν ἐπιφώνησιν καὶ μετὰ παιδικοῦ κινήματος ἐκρότησε τὰς χεῖράς της.

— Χωροφύλακες! ἀνέκραξε μεθ' ὑπερμέτρου χαρᾶς.

— Δύνασθε νὰ μοὶ εἴπατε, ἠρώτησεν αὐτὴν ψυχρῶς ὁ Βάρτολος, τί εὐχάριστον εὑρίσκετε εἰς τὴν συνάντησιν ταύτην;

— Ἐσώθην! εἶπεν ἡ νεᾶνις ὑψώνουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Παρακαλεῖτε μᾶλλον τὸν Θεὸν, εἶπεν ὁ Βάρτολος νὰ μὴ μᾶς παρατηρήσουν. Διότι ἄλλως θὰ συλληφθῆτε μεθ' ἡμῶν, καὶ θὰ ὑποφέρητε περισσότερον.

Θὰ συλληφθῶ, ἐγὼ! Δίκαιε οὐρανέ! ὅταν εἴπω ὅτι μὲ ἡρπάσατε!

— Ὤ, αἱ γυναῖκες μας, πάντοτε ταῦτα λέγουν.

— Αἱ γυναῖκες σας! ἐπανέλαβεν αὕτη, μετ' ἀνεκφράστου ἀγανακτήσεως.

— Ναὶ, διὰ νὰ μὴ μετάσχωσι τῆς δίκης ἀλλὰ δὲν τὰς πιστεύουσιν.

— Ἀλλὰ θὰ τὸ εἴπητε σεῖς ὁ ἴδιος, γνωρίζετε, μοὶ φαίνεται, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀληθὲς, καὶ θὰ τὸ ὁμολογήσητε.

— Ὄχι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, τοῦτο εἶναι λίαν σοβαρὸν, καὶ δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ προσθέσω εἰς ἐμαυτὸν μίαν ἔτι κατηγορίαν.

— Εἶναι δυνατὸν νὰ ἀκούῃ τις τοιούτους λόγους! Ἀλλ' αὐτὸ δύναται νὰ μὲ καταστήσῃ παράφρονα!

— Ἀπ' ἐναντίας τοῦτο θὰ σᾶς ἀναγκάσῃ νὰ σιωπήσητε . . . πλησιάζουν . . . ἀκούονται τὰ βήματα τῶν ἵππων. . . . . ἐὰν ὁ ἐλάχιστος θόρυβος μᾶς ἀποκαλύψει, θὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Γενεύης.

— Εἰς τὴν φυλακήν! ἐγώ!

— Καὶ μυστικὴν μάλιστα, χωρὶς νὰ δυνηθῇ τις νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν προστασίαν οὐδενὸς, ἕως ὅτου ἐμφανισθῶμεν εἰς τὸ κακουργοδικεῖον.

Ἡ Ἀλβερτίνη προσβληθεῖσα ὑπὸ ἀνεκφράστου φόβου, ἔπεσε κατὰ γῆς ψυχρὰ καὶ ἡμιθανής.

Ἐν τούτοις τὰ βαρέα καὶ κανονικὰ βήματα τῶν ἵππων διεκρίνοντο ὁλονὲν καλλήτερον, εἰς ταῦτα δὲ προσετίθετο καὶ κρότος σιδήρου. . . οἱ χωροφύλακες ἦσαν ἰσχυρότεροι ἐξ ἐναντίον τριῶν, κακῶς ὡπλισμένων. Ἡ Ἀλβερτίνη ἐφαντάζετο ἑαυτὴν, μετ' αὐτῶν ἁλυσίδετον καὶ ἐν δυσώδει φυλακῇ, ἐμφανιζομένων δὲ μετὰ ταῦτα ἐνώπιον συνηγμένου δικαστηρίου ἐνώπιον κοινοῦ ἀπλήστως ἐπιθυμοῦντος σκάνδαλον, καὶ θνήσκουσαν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἀτιμωτικῆς ταύτης ποινῆς.

Ὑπέφερε περισσότερον κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ἢ κατὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς φρικώδους ταύτης νυκτός.

Η ΕΝ ΤΩ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩ ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ.

II

Ὅτε δὲν ἐφαίνοντο πλέον οἱ χωροφύλακες καθότι διῆλθον τὴν ἄκραν ἐκείνης τῆς ὁδοῦ καὶ ἐστράφησαν πρὸς τὴν ἄλλην, οἱ λῃσταὶ ἐξῆλθον τοῦ ἐξ ὑγροῦ φυλλώματος καταφυγίου των.

Ὁ Βάρτολος, χωρὶς νὰ φανερώσῃ τὴν αἰτίαν, δὲν ἀνεβίβασε τὴν δεσμώτιδά του ἐπὶ τῆς ἁμάξης, ἥτις ἐπροχώρησε μόνη ὁδηγουμένη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἡ δὲ μικρὰ συμμορία ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον της πεζῇ.

Ὁ ἀρχιλῃστὴς ἐποίησε κίνησίν τινα ἵνα προσφέρῃ τὸν βραχίονά του εἰς τὴν Ἀλβερτίνην. Ἀλλ' ἡ νεᾶνις τὸν ἀπώθησε μετ' ὁρμῆς, καὶ περιεπάτει μόνη, καταβεβλημένη καὶ τρέμουσα.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἤρχισε νὰ σκέπτηται τὴν θέσιν της. Ἀπεφάσισε, ἐπικαλουμένη τὴν βοήθειαν τῶν ψυχικῶν της δυνάμεων, νὰ μὴ δείξῃ πλέον εἰς τοὺς ἀπαγωγεῖς της, οὔτε δάκρυα, οὔτε φόβον, λογικῶς σκεπτομένη ὅτι ὁποιαδήποτε εἶναι ἡ δι' αὐτὴν ἡτοιμασμένη τύχη, μία γενναία γυνὴ, καθ' ἧς ἤθελον ἐπιτεθῆ, θὰ ἦτο ὀλιγώτερον ἐκτεθειμένη πλησίον ἑνὸς ἀρχιλῃστοῦ, ἢ μία ἀδύνατος κόρη πάντοτε κλαίουσα.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ὁδοιπορίας, διεκρίνετο, μεταξὺ τοῦ βασιλεύοντος σκότους, ἀπέραντός τις λευκὸς ὄγκος, ἐπὶ τῶν πλευρῶν ὄρους τινός.

Ἡ Ἀλβερτίνη ἀνεγνώρισε τὸ μέρος τοῦτο.

Τὸ γιγαντιαῖον τοῦτο οἰκοδόμημα ἦτο τὸ φρούριον Γ' Ecluse ὅπερ ὑπερεῖχε τῶν κορυφῶν τῶν πλησίον αὐτοῦ κειμένων ὀρέων.

Τὸ κτίριον τοῦτο ἐδείκνυεν ὅτι οἱ ὁδοιπόροι εὑρίσκοντο δέκα λεύγας μακρὰν τῆς Ναντούης, τοῖς ἔμενον δὲ εἰσέτι τέσσαρες ἵνα φθάσωσιν εἰς Γενεύην.

Ἐνῷ ἐπλησίαζον εἰς τὸ φρούριον ἤκουσαν τρομερὸν ὑπόγειον ἀναβρασμὸν, οὗτος προήρχετο ἐκ τῶν ὑδάτων τοῦ Ροδανοῦ, ἅτινα κατὰ τὸ μέρος τοῦτο βυθίζονται ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς γῆς. Ἡ Ἀλβερτίνη ἐνεθυμήθη ὅτι τὸ παρελθὸν ἔτος ἦλθε μετὰ τῶν γονέων της ἵνα ἐπισκεφθῇ τὸ ἀξιοθέατον τοῦτο ἀντικείμενον τῆς φύσεως . . . . προσέτι δὲ ὅτι ἔπαιζε ἐπὶ τῶν πετρῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν ἐγκαταλελειμμένην κοίτην τοῦ ποταμοῦ. . . .

Ἐνθυμουμένη τὴν εὐτυχῆ νεότητά της, ἡ καρδία της σφόδρα συνεκινήθη, καὶ ἔχυσε δάκρυα ἅτινα πρώτην ἤδη φορὰν ἀπ' ἀρχῆς τῆς νυκτὸς ταύτης, δὲν προῆλθον ἐξ ὀργῆς ἢ ἀπελπισίας.

Διελθοῦσι τὸ φρούριον Γ' Ecluse παρουσιάσθη αὐτοῖς πλαγία τις ὁδὸς· ὁ Βάρτολος ἐσύριξεν ἵνα καλέσῃ τοὺς τὴν ἅμαξαν ὁδηγοῦντας συντρόφους του, καὶ τοὺς εἶπε τὰς λέξεις ταύτας μόνον.

— Εἰς τὸ σύνηθες Ξενοδοχεῖον.

Οἱ δύο λῃσταὶ ἐστράφησαν πρὸς τὴν πλαγίαν ὁδὸν· ὅτε δὲ καὶ ἡ Ἀλβερτίνη ἐστράφη ὁδεύουσα παρὰ τῷ Βαρτόλῳ, παρετήρησε φῶς τι ὑπεράνω τοῦ φυλλώματος· μετ' ὀλίγον ἀνεκάλυψεν οἰκίαν κειμένην μεταξὺ δύο ὀρέων.

Τότε κατενόησεν ὅτι ὁ ἀπαγωγεύς της ἔχων σκοπὸν νὰ διέλθῃ τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτὸς εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, δὲν τὴν ἀνεβίβασεν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν.

Εἰσῆλθον ἐν τῇ αὐλῇ, τοῦ Ξενοδοχείου τῆς ΠΟΝΗΡΑΣ ΑΛΩΠΕΚΟΣ, ὅπερ ἦτο πεπαλαιωμένη τις οἰκία ἑτοιμόρροπος ἔχουσα στέγην ἐκ καλάμων, ἐν μιᾷ λέξει, μέρος ἔνθα οὔτε θηρία ἦτο δυνατὸν νὰ εὐχαριστηθῶσι. Τὸ δὲ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ εὑρισκόμενον φῶς ἐδείκνυεν ὅτι ἦτο συνειθισμένον νὰ δέχηται νυκτερινοὺς ὁδοιπόρους, ὅπερ δὲν τῷ περιεποίει ὑπόληψιν.

Ἡ χαμηλὴ αἴθουσα, εἰς ἣν εἰσῆλθον, κατεῖχε σχεδὸν ὁλόκληρον τὴν πρώτην ὀροφὴν τοῦ ξενοδοχείου· ἡ μεγάλη δὲ αὕτη ἔκτασις ἐφωτίζετο ὑπὸ σηδηροῦ λύχνου ἐν τῷ μέσῳ κρεμαμένου, δεικνύοντος διὰ τοῦ ἀμυδροῦ φωτός του, τοὺς ὑπὸ τοῦ καπνοῦ μεμαυρισμένους τοίχους, τοῦ ἀποτροπαίου ἐκείνου ἄντρου.

Μαῦρα καὶ σκωληκόβρωτα θρανία κεκολλημένα ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἠκολούθουν μακρὰς ἀκαθάρτους τραπέζας. Καταχθόνιος ὀσμὴ, προερχομένη ἐκ τοῦ ἐλαίου τοῦ λύχνου, τοῦ λίπους καὶ τοῦ οἴνου ἐκυμάτιζεν ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ.

Μολαταῦτα ἡ Ἀλβερτίνη ὁδηγηθεῖσα εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦτο δὲν ἀηδίασεν, ἀλλὰ μᾶλλον ὠργίσθη κατὰ τοῦ ἀπαγωγέως της, ὅστις ἔφερεν αὐτὴν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ συνήθει καταλόματί του, καὶ ὅστις ἦγε καὶ ἔφερεν αὐτὴν μετὰ τόσης θρασύτητος.

Συνέλεξεν ὅλον τὸ θάρρος της καὶ ἀποσυρομένη βήματά τινα ἔστη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας, καὶ λέγει τολμηρῶς τῷ Βαρτόλῳ.

Κύριε, μεθ' ὅσα ἐτολμήσατε νὰ μοὶ εἴπητε δὲν θέλω νὰ διέλθω τὴν νύκτα ὑπὸ τὴν αὐτὴν μὲ ὑμᾶς στέγην. . . . . προτιμῶ νὰ ριφθῶ μᾶλλον εἰς μίαν τῶν περικυκλουσῶν ἡμᾶς ἀβύσσων. Ἐὰν λοιπὸν διανοῆσθε νὰ μὲ ἀφήσητε μέχρι τῆς αὔριον εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, ἐπιβάλλω εἰς ὑμᾶς νὰ ἐξέλθητε.

— Ἀλβερτίνη, ἀπεκρίθη ἡσύχως ὁ Βάρτολος, δὲν ἤνωσα τὴν τύχην σου μετὰ τῆς ἰδικῆς μου ἵνα σὲ καταστήσω δυστυχῆ.

Ἡ νεᾶνις ἐσκέπτετο ὅτι μ' ὅλα ταῦτα, αἱ ἀρχαὶ δὲν ἦσαν εὐχάριστοι.

— Τὸ νὰ διέλθωμεν μίαν νύκτα ἐν ὑπαίθρῳ, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάρτολος, δὲν θὰ ἐκπλήξῃ οὔτε τοὺς συντρόφους μου οὔτε ἐμέ· ὥστε ἀφοῦ δειπνήσωμεν, ἐδῶ θὰ σᾶς ἀφήσωμεν εἰς τὸ οἴκημα τοῦ κὺρ Βερτράνδου·

ἡμεῖς δὲ θὰ καταλύσωμεν εἰς τὸν πλησίον βράχον·

Τὸν Βάρτολον ὑπεδέχθησαν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ὡς συχνάζοντα πελάτην, οὗτος δὲ διέταττεν ἐκεῖ ὡς ἄνθρωπος γνωρίζων πάσας τὰς τοποθεσίας τοῦ οἰκήματος.

Ὁ κὺρ Βερτράνδος καὶ ἡ σύζυγός του, ἀμφότεροι γέροντες δυσειδεῖς καὶ ἀποτρόπαιοι, ἡσχολοῦντο εἰς τὸ νὰ ἑτοιμάσωσι τὸν δεῖπνον, μελαγχολικοὶ, σκυθρωποὶ καὶ σιωπηλοὶ, ὡς ἄνθρωποι βεβαρυμένην ἔχοντες τὴν συνείδησιν οἵτινες δὲν ὁμιλοῦσιν μὴ τυχὸν μετὰ τῶν λόγων τοῖς διαφύγῃ τι. Τὰ τέκνα των, δυσειδῆ, καὶ κακοενδυμένα, ἔχοντα ὕφος δόλιον καὶ ἄγριον, ἠκολούθουν τὰ βήματα τῶν γονέων των, καὶ ἐμιμοῦντο τοὺς πρὸς τὸν πλούσιον ὁδοιπόρον φιλοφρονητικοὺς τρόπους αὐτῶν.

Παρατεθέντος τοῦ δείπνου, ἡ Ἀλβερτίνη ἐξεπλάγη ἰδοῦσα ὅτι οἱ τρεῖς λῃσταὶ δὲν συνέτρωγον, καθότι, ὑπέθετεν ὅτι διάκρισιν ἄλλην μεταξύ των δὲν εἶχον ἢ τὴν εἰς τὸ κλέπτειν ἐπιτηδιότητα, καὶ τὸ εἰς τὰς μάχας θάρρος. Ὁ Βάρτολος ἐν τούτοις ἐκάθησε μόνος εἰς τὴν τράπεζαν, οἱ δὲ συνοδεύοντες αὐτὸν δύο προσωπιδοφόροι, διηυθύνθησαν εἰς τὸ μαγειρεῖον ἵνα ἐκεῖ δειπνήσωσι.

(ἀκολουθεῖ.)

ΑΠΟΙΚΟΥ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ.)

Ἀφότου διέμενον ἐν τῇ πόλει τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῆς Καλλιφορνίας, κατὰ τὸ 1849, ἐπέσυρα τὸ μῖσος πλείστων κακούργων, καθὸ ἀνήκων εἰς τὴν τῆς ἐποπτείας ἐπιτροπείαν, ἥτις ἐφήρμοζε τὸν τοῦ Λυντζ νόμον. Μεταξὺ τῶν μᾶλλον μισούντων με ἦν καί τις ὀνόματι Θωμᾶς ὁ Αἱμοβόρος (Tom Blood) εἷς τῶν φοβερωτέρων φαυλοβίων, ὅστις ἰδιαζόντως παρ' ἐμοῦ ἐπετηρεῖτο. Ἀπελθόντος μολαταῦτα κατόπιν ἐξ Ἁγίου Φραγκίσκου, ἀφοῦ πρῶτον μοὶ διεβίβασεν ἐπιστολὴν πλήρη ἀπειλῶν, δὲν ἐμεριμνησα πλέον περὶ αὐτοῦ τὸ παράπαν.

Μετά τινα χρόνον μεταβὰς εἰς Νικαράγουαν ἐσχετίσθην μεθ' ἱσπανικῆς τινος οἰκογενείας, μεθ' ἧς στενώτερον ἔτι συνεδέθην νυμφευθεὶς μίαν τῶν θυγατέρων. Ἠγόρασα δὲ γαίας, πρόβατα, βόας, καὶ ᾠκοδόμησα οἰκίσκον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀγροῦ, ἐν ᾧ κατεγινόμην εἰς καλλιέργειαν ἐπωφελῶν φυτειῶν.

Πρὸς μείζονα σαφήνειαν τῆς βραχείας ταύτης διηγήσεως δέον ν' ἀναφέρω ὅτι εἰς δέκα μιλίων ἀπόστασιν διέμενεν ἱσπανός τις Δὸν Ἐρρῖκος ὀνομαζόμενος, ὅστις δὲν ἐβράδυνε νὰ καταστῇ ἐχθρός μου θανάσιμος, ἕνεκα γενομένων μοι παραχωρήσεων γαιῶν, ἐφ' ὧν καὶ ἐκεῖνος ἐπίσης ἐπωφθαλμία.

Ἡμέραν τινὰ ἀπελθὼν εἰς Γηρεῦτάουν πρὸς διακανόνισιν ὑποθέσεων εἰσῆλθον ἐν καφφενείῳ ὅπου, πρὸς μεγίστην μου ἔκπληξιν, συνηντήθην κατὰ πρόσωπον μετὰ Θωμᾶ τοῦ Αἱμοβόρου. Τὸ πρῶτον μου κίνημα ἦν νὰ δράξωμαι τοῦ πιστολίου μου φοβηθεὶς ἐπίθεσίν του· ἀλλ' ὁ κακοῦργος ἐφάνη λίαν ἤρεμος, καὶ μάλιστα μοὶ εἶπεν ὅτι θεωρεῖ ἑαυτὸν εὐτυχῆ διὰ τὴν τοιαύτην συνάντησιν.

— Ἀδυνατῶ εἰσέτι, προσέθετο, νὰ πληρώσω τὸ χρέος, ὅπερ συνωμολόγησα πρὸς σέ· μὴ φοβῆσαι ὅμως, καὶ θὰ σοὶ τὸ ἀποτίσω ἐντὸς ὀλίγου.

Ὁμολογῶ ὅτι ἠσθάνθην σπουδαίαν ἀνησυχίαν, ἀναλογιζόμενος πρὸ πάντων τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον μου. Τί ἔμελλε νὰ συμβῇ; Ἡ χώρα, ἐν ᾗ διῆγον ἦν ὀλίγον ἀσφαλὴς ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν, Θωμᾶς δὲ ὁ Αἱμοβόρος εἶχεν ἐναγκαλισθῇ τὸ κόμμα ἐκεῖνο, ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ ὁποίου διετέλει ὡσαύτως καὶ ὁ Δὸν Ἐρρῖκος.

Δύο ἡμέρας κατόπιν εἷς τῶν γυναικαδέλφων μου μ' ἐπληροφόρησεν ὅτι εἶδεν ἐν μυστικῇ συνδιαλέξει τοὺς δύο ἐκείνους φαυλοβίους. Μετὰ παρέλευσιν δὲ τριῶν ἑτέρων ἡμερῶν ἐπέστρεφον οἴκοι πρὸς τὸ ἑσπέρας,

ὁπότε εἶδον τὴν σύζυγον μου φέρουσαν ἐπὶ βραχιόνων τὸ τέκνον μας καὶ προστρέχουσαν εἰς ἐμὲ ἐν μεγίστῃ ψυχικῇ ταραχῇ.

Ξένος παρουσιασθεὶς αὐτῇ ἐδήλωσεν ὅτι εἶχεν ἀνάγκην νὰ μοὶ ὁμιλήσῃ· ἐκείνη δὲ εἰσαγαγοῦσα αὐτὸν τῷ παρέθεσε γεῦμα. Ἀκολούθως ὅμως, ὑποπτευθεῖτα κάπως ἐκ τῶν τρόπων του, ἐπροφασίσθη αἰτίαν τινὰ ὅπως ἀπομακρυνθῇ, καὶ μετὰ μεγάλης ἀπορίας της δὲν ἠδυνήθη νὰ συναντήσῃ ἔξωθεν οὐδένα· πάντες οἱ ὑπηρέται ἀπουσίαζον, καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ ἵππος μας εἶχε γενῇ ἄφαντος.

Καταληφθεῖσα ὑπὸ τρόμου ἕνεκα πάντων τούτων, ἀπέδρα ὅπως μὲ εἰδοποιήσῃ. Ἔστην κατὰ πρῶτον τὰ μάλα περίφροντις, εἶτα δ ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω καὶ ἴδω περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἀλλὰ μετὰ ὀλίγα μόλις βήματα ἰδὼν ἄνδρα παραμονεύοντα ἡμᾶς διὰ μέσου τῶν δένδρων, ἐρρίφθην ἐν τάχει μεταξὺ τῶν θάμνων, ἐπιτάσσων συνάμα τῇ συζύγῳ νὰ μ' ἀκολουθήσῃ.

Μετά τινας στιγμὰς δύο ἄτομα διήρχοντο ἐνώπιόν μας διὰ τῆς ἀτραποῦ τῆς συνορευούσης μὲ τὸ δάσος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἤμεθα κεκρυμμένοι, ὧν ὁ εἷς ἔλεγε τῷ ἑτέρῳ: —

— Γνωρίζω ὅτι εἶναι ἀρκούντως ρωμαλέος ὅπως ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μας καὶ τὸν καταφέρῃ· ἔχω πεποίθησιν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁπόταν ἀκούσῃ τὸ σύριγμα, θὰ ἐφορμήσῃ κατὰ τοῦ γάλλου, καὶ τότε ἡμεῖς θὰ προστρέξωμεν. Κόλασις καὶ αἷμα!

Ὁ ἀλιτήριος ἐκεῖνος, ὁ οὕτω πως ἐκφραζόμενος ἦν αὐτὸς Θωμᾶς ὁ Αἱμοβόρος! . . .

Οἱ δύο κακοῦργοι ἀπεμακρύνθησαν.

Τί μοι ἐναπέμενε νὰ πράξω ἐν τοιαύτῃ τινὶ δυσχερείᾳ; Νὰ φύγω, νὰ διέλθω τὸ ὄρος κατευθυνόμενος πρὸς τὸν καταρράκτην, ὅπως κατέλθω ἐκεῖθεν ἐπὶ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης· ἅπαξ δὲ ἀφιχθέντες ἐν τῷ μέρει ἐκείνῳ, θὰ ἐπεβαίνομεν λέμβου ἵνα μεταβιβασθῶμεν εἰς Γρενάδαν.

Μ' ὅλον τὸ ἐπικρατοῦν σκότος τῆς νυκτὸς καὶ τὸ δύσβατον τῆς ὁδοῦ, ἐπροχωροῦμεν διαρκῶς· τὰ δάση καθίσταντο ἧττον πυκνά, καὶ τέλος μετὰ ἑξάωρον πολύπονον ὁδοιπορίαν ἠκούσαμεν τὸν δοῦπον τοῦ κρημνιζομένου καταρράκτου.

Ἀνέλαβον τότε τὸν υἱόν μας ἐπὶ τῶν βραχιόνων καὶ ἐξηκολουθήσαμεν ὁδεύοντες μέχρι σπηλαίου τινὸς, ὅπου ἡ δύστηνος σύζυγός μου ἠδυνήθη κἄπως ν' ἀναπαυθῇ.

Ὁπότε τέλος ὑπέφωσκεν ἡ αὐγὴ ἐπανελάβομεν τὴν ὁδὸν, ἥτις ὡδήγησεν ἡμᾶς ταχέως παρὰ τὴν μικρὰν γέφυραν, τὴν ἐπὶ τοῦ καταρράκτου ἐζευγμένην. Ἡ σύζυγός μου γενναίως διέβη αὐτὴν, καὶ τοῦτο ἦν ἀληθὲς εὐτύχημα, καθότι συγχρόνως ἤκουσα κυνὸς ὑλακήν. Οἱ κακοῦργοι παρηκολούθησαν τὴν ὁδόν μας· τοὺς εἶδον, ἦσαν δὲ δώδεκα, ὧν οἱ δύο ἔφιπποι.

— Παράλαβε τὸ τέκνον μας, ἐφώνησα τῇ συζύγῳ μου, καὶ στράφητε πρὸς ἀριστερᾷ. Μετὰ ταῦτα ἀκολούθησε τὴν ἀτραπὸν, τὴν ἐπὶ τῆς ἀβύσσου ὑπερκειμένην, καὶ ἔσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ.

Τῷ δ' ἐπ' ἐμοὶ, ἠρξάμην καταφέρων ἀπηλπισμένους κτύπους πελέκεως ἐπὶ τῆς γεφύρας, ἥτις δὲν ἐβράδυνε νὰ καταπέσῃ μετὰ φοβεροῦ πατάγου. Οἱ ἐχθροί μου παρατηρήσαντες τὸ ἄπελπι ἐπιχείρημά μου, κατήρξαντο ἀδιακόπου πυροβολισμοῦ ἐναντίον μου, ἀλλ' αἱ σφαῖραί των εὐτυχῶς ἀπέτυχον. Οὕτως ἐσώθην! καὶ ἔδραμον ἀμέσως πρὸς τὴν περιλημμένην μοι σύζυγον, ἥτις ἐρρίφθη ἐπ ἐμοῦ ἐναγκαλιζομένη με καὶ εὐχαριστοῦσα τὸν Θεόν:

— Τέλος πάντων! ἀνέκραξε. Δόξα σοι, Κύριέ μου, δόξα σοι! Ἐγένεσο ἵλεως πρὸς τὸν σύζυγον καὶ τὸν υἱόν μου!

Ἐπροχωρήσαμεν κατόπιν ἐν μεγάλῳ τάχει, καὶ πρὸ μεσημβρίας ἐφθάσαμεν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς εἰς Γρενάδαν.

Θωμᾶς ὁ Αἱμοβόρος δὲν κατώρθωσε νὰ ἐκτελέσῃ τὰ κατ' ἐμοῦ ἀπαίσια βουλεύματά του, διότι τὴν φορὰν ταύτην ἔσχον τὴν ἄφατον ἀγαλλίασιν νὰ τὸν ἴδω ἀπαγχονιζόμενον ἓξ μῆνας μετὰ τὰ ἄνω ἐκτεθέντα γεγονότα.

Η ΑΠΟΤΕΦΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Ἡ ἀποτέφρωσις τῶν νεκρῶν προετάθη ἀπὸ τοῦ 1852 ὑπὸ τοῦ Moleshett κατόπιν ὑπὸ τοῦ Κολένη κατὰ τὸ 1857, κατόπιν δὲ ὑπὸ τοῦ Λουζαρτὲν, Βερτὰν, Καστιλιὸν καὶ Κιλέτι εἰς τὰ διάφορα συνέδρια τῆς ὑγιεινῆς; ἀπὸ τοῦ 1858—1859. Ἡ πρώτη ἀποτέφρωσις ἐγένετο τῷ 1869. Τὸ 1872 ὁ ἱππότης Κέλερ ἔγραφε τῷ καθηγητῇ Πόλῃ ἐφευρέτῃ κλιβάνου ἀποτεφρωτικοῦ ὅτι ἐπεθύμει νὰ καῇ μετὰ τὸν θάνατόν του, κατεσκεύασε μάλιστα ναὸν ἀποτεφρώτεως ὃν ἀφῆκε διὰ διαθήκης εἰς τὴν πόλιν. Ὁ θερμὸς οὗτος τῆς ἀποτεφρώτεως θιασώτης ἀπέθανε τῷ 1874, ἀλλὰ μὴ ἐπιτραπείσης τῆς ἀποτεφρώτεως τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὁ καθηγητὴς Πόλης ἐταρίχευσε αὐτὸ, καὶ ἤρξατο διαβημάτων ζωηρῶν παρὰ τῇ ἰταλικῇ κυβερνήσει ἵνα τῷ ἐπιτραπῇ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐκφρασθεῖσαν θέλησιν τοῦ ἱππότου Κέλερ. Δύω ἔτη κατόπιν ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν κ Νικοτέρας ἐπέτυχε βασιλικὸν διάταγμα ὅπερ μετερρύθμισε τὸν ἐν ἰσχύϊ κώδικα τῆς ὑγιεινῆς. Διετάχθη ἔκτοτε ὅτι μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ὑγειονομικοῦ συμβουλίου ὁ νομάρχης ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ οἱονδήποτε τρόπον διατηρήσεως ἢ καταστροφῆς τῶν πτωμάτων. Συνεπείᾳ τοῦ διατάγματος τούτου τὸ σῶμα τοῦ ἱππότου Κέλερ ἀπετεφρώθη τὴν 26 Ἰανουαρίου 1876 ἐν τῷ κλιβάνῳ τοῦ καθηγητοῦ Πόλη.

Τὸ πρῶτον τοῦτο πείραμα ἔσχε μεγάλην ἀπήχησιν καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἰδίου ἔτους συνεστήθη ἐν Μιλάνῳ ἐπιτροπὴ ἀποτεφρώσεως. Ἡ σπουδαιότης τῆς καθιδρύσεως ταύτης προέβκινε αὔξουσα ὑπὸ τὴν ὤθησιν τῶν θεμελιωτῶν της. Ἀπὸ τῆς 22 Ἰανουαρίου μέχρι 30 Αὐγούστου 1880 ὑπελογίσθησαν ἐν τοῖς κοιμητηρίοις Δόδι καὶ τοῦ Μιλάνου 86 ἀποτεφρώσεις ὧν 60 ἐπὶ τῇ ρητῇ αἰτήσει τῶν κατόντων. Κατὰ τοὺς πρώτους ὀκτὼ μῆνας τοῦ 1880 ἐβεβαιώθησαν 21 ἰδιωτικαὶ ἀποτεφρώσεις ὧν 11 ἐζητήθησαν ὑπὸ γυναικῶν καὶ 10 ὑπ' ἀνδρῶν· ἀπόδειξις ὅτι αἱ γυναῖκες ἀποδέχονται μᾶλλον τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀποτέφρωσιν ἐξ ἐνστίκτου φρίκης πρὸς τὴν σῆψιν καὶ τὴν ὑπὸ σκωλήκων βρῶσιν προτιμῶσι τὴν ἀποτέφρωσιν τῆς ταφῆς.

Τὰ μέλη τοῦ τελευταίου διεθνοῦς συνεδρίου τοῦ Μιλάνου προσεκλήθησαν ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀποτεφρώσεως ἐγένοντο δὲ δεκτὰ ὑπὸ πρεσβεύτεως τῆς ἐπιτροπῆς φερούσης ταινίας μελαίνας ἀργυροκεντήτους· ὁ κ. Βτλὲν διηγεῖται οὕτω τὶ εἶδε. « Διήλθομεν εἶπε τὰς σκοτεινὰς στοὰς τοῦ Κάμπο-Σάντο οὗ οἱ τοῖχοι εἰσὶ ἐσχηματισμένοι ἐκ σειρῶν κελλίων κεκλεισμένων διὰ μαρμαρίνης πλακὸς ἐν οἷς τὰ νεκρικὰ φέρετρα εἰσὶ τεθειμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὡς ἐν τοῖς ἡμετέροις οἰκογενειακοῖς κοιμητηρίοις τίθενται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους. Τὰ πλεονεκτήματα τοῦ συστήματος τούτου δὲν ἐφάνησαν ἡμῖν καταφανῆ. Ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς τῶν στοῶν ἐν εὑρέσι φερέτροις κεκαλυμμένοις διὰ παχείας ὑέλου διακρίνονται τὰ σώματα ἐντελῶς διατηρούμενα κατὰ τὸν τρόπον Γκορίνη τοῦ περιφήμου συγγραφέως Μωτζόνη καὶ λίαν γνωστοῦ ποιητοῦ ἐκ τοῦ Μιλάνου καταγομένου Ἰωσὴφ Ροδάνη. Εἰς τὸ βάθος τοῦ κοιμητηρίου ὑψοῦται ὁ ναὸς τῆς ἀποτεφρώσεως ὁ κατασκευασθεὶς καὶ δωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κέλερ. Ἔχει ἄψιν ἐπιβλητικὴν καὶ διήρηται εἰς τέσσαρας αἴθούσας· ἡ πρώτη εἶναι ἡ αἴθουσα πρὸς ὑποδοχὴν, ἡ δεύτερα χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη τῶν σωμάτων, τὴν τρίτην πληροῖ ἡ καύσμος ὕλη καὶ ἡ τετάρτη εἶναι ἡ αἴθουσα τῆς καύτεως.

Ὑπὸ τὸ περίστυλον τοῦ ναοῦ διατηροῦσιν ἔτι τὴν ὑπὸ τοῦ Πόλη Κλερικέντη ἐφευρεθεῖσαν κάλπην ἐν τῇ ὁποίᾳ διὰ 207 μιζωτήρων φωτερίου ἐπέτυχεν ἐν μιᾷ καὶ ἡμιτείᾳ ὥρᾳ τὴν καταστροφὴν τοῦ σώματος τοῦ Κέλερ καὶ ἀργότερον μιᾶς κυρίας ἥτις ἐζήτησεν ὡσαύτως τὴν ἀποτέφρωσιν. Ἡ δαπάνη ἑκάστης ἀποτεφρώσεως ἀνῆλθε εἰς 500 φράγκα.

Ἤδη ἐγκατελείφθη καθ' ὁλοκληρίαν ἡ μέθοδος τοῦ καθηγητοῦ Πόλη πρὸ δύω ἐτῶν μεταχειρίζονται τὸ μηχάνημα Γκορίνη. Τὸ πτῶμα τοῦ Πόλη ἀποθανόντος τὸν τελευταῖον Ἰούνιον ἐκάη ἐν τῷ νέῳ μηχανήματι ὅπερ μέχρι τοῦδε ἐχρησίμευσε εἰς τὴν ἀποτέφρωσιν 67 πτωμάτων. Ἰδοὺ πῶς γίνεται ἡ ἀποτέφρωσις. Τοποθετεῖται τὸ πτῶμα ἐν κιγκλιδώματι σιδηρῷ σχήματος καλάθου ὑποβασταζομένῳ ὑπὸ τραπέζης προωρισμένης εἰς τὴν συλλογὴν τῆς τέφρας. Μηχανισμὸς διολισθαίνει τὸ σύνολον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ κλιβάνου Γκορίνη. Δι' ὀπῶν καὶ πλακῶν ὑελίων ὁ ὀφθαλμὸς δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κλιβάνου καὶ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐνέργειαν. Ἡ ἑστία εἶναι κατασκευασμένη εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῆς θύρας δι' ἧς εἰσάγεται τὸ σῶμα, διατηρεῖται δὲ διὰ θάμνων καὶ λιθανθράκων ἐκ τῶν ὁποίων θέτουσι καὶ εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ κλιβάνου. Ἡ φλὸξ ἐγείρεται ἐκ τῆς ἑστίας, διέρχεται τὸν κλίβανον λείχουσα τὸ πτῶμα καὶ διαχύνεται μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου ἐπισυρομένη διὰ καπνοδόχης ἐξόδου. Δύναται νὰ ὑψωθῇ ἡ θερμοκρασία μέχρι 700 βαθμῶν, ἀλλὰ συνήθως δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 400. Δὲν παράγεται καπνὸς καὶ φαίνεται τὸ σῶμα ἐμβαπτισμένον εἰς τὰς φλόγας ἐν τῷ μέσῳ ἐρυθρᾶς λάμψεως. Μετὰ 45 λεπτὰ φαίνονται τὰ λευκὰ ὀστᾶ του. Τὰ θωρακικὰ καὶ κοιλιακὰ ἐντόσθια ἀνθίστανται ἐπὶ πλειότερον χρόνον, ἰδιαιτέρως ἡ καρδία, τὸ ἧπαρ καὶ ὁ σπλήν. Ἡ ἐπὶ τῆς τραπέζης συλλεγομένη τέφρα δὲν περιέχει οὐδὲν σημεῖον κονιορτοῦ ἢ ἄνθρακος. Ἡ ἐργασία διαρκεῖ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, καταναλισκομένων 150 χιλιογράμμων θάμνων καὶ 120 ἄνθρακος. Ἡ δαπάνη τῆς ἀπετεφρώσεως ἐν Μιλάνῳ δὲν ὑπερβαίνει τὰ ἓξ φράγκα.

Ὑπάρχει ἐπίσης καὶ ἕτερος κλίβανος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Μιλάνου τῶν κ. κ. Πόμα καὶ Βενίνι εἶναι τελειότερος, ἀλλὰ δὲν ἐχρησίμευσεν ἔτι εἰμὴ εἰς 7 ἀποτεφρώσεις, μόνη δὲ ἡ πεῖρα δύναται νὰ καταδείξῃ τὰ πλεονεκτήματά του.

Ὁπωσδήποτε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λελυμένη ἡ πρακτικὴ δυσχέρεια ἐν Μιλάνῳ, τῆς ἀποτεφρώσεως οὔσης ταχείας καὶ τῆς δαπάνης ἐλαχίστης. Πληρόνονται 40 φράγκα 30 διὰ τὴν ἑταιρίαν τῆς ἀποτεφρώσεως καὶ 10 φόρον πρὸς τὴν πόλιν. Εἰδικὸν κελλίον διὰ τὴν κάλπην στοιχίζει 50 φράγκα· θέσις ἐν τῷ κοινῷ διαμερίσματι 3 φράγκα· τὰ μέλη τῆς ἑταιρίας, ἅτινα δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ καῶσι μετὰ τὸν θάνατόν των χαίρουσι τὸ δικαίωμα τῆς δωρεὰν καύσεως. Εἶναι ἤδη 300 περίπου.

Αἱ ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἀποτεφρώσεως, ἐκτὸς τοῦ αἰσθηματικοῦ μέρους ὁποβλέπουσι καὶ τὰ δυνάμενα νὰ πηγάσωσιν ἄτοπα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἰατροδικαστικῆς, διότι πῶς εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξακρίβωσις δηλητηριάσεως πληγῶν κτλ. μετὰ τὴν ἀποτέφρωσιν. Ἐν Μιλάνῳ πρὶν ἢ δοθῇ ἄδεια πρὸς ἀποτέφρωσιν ἀπαιτεῖται ρητὴ δήλωσις τοῦ ἰατροῦ ὅτι ὁ θάνατος ὑπῆρξε φυσικὸς, ἡ ἄδεια τοῦ νομάρχου, τοῦ ληξιάρχου, τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ ἡ συγκατάθεσις τῆς ἑταιρίας τῆς ἀποτεφρώσεως πρὸς ἀποφυγὴν μεταγενεστέρων ἐκζητήσεων. Ἐν Ἐλβετίᾳ προβαίνουσι ἔτι περαιτέρω· ἡ ἀποτέφρωσις ἐπιτρέπεται μόνον ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἐγγράφου αἰτήσεως τοῦ θανόντος καὶ μετ' αὐτοψίαν βεβαιοῦσαν ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἐγκλήματος. Μένει καὶ ἡ αἰσθηματικὴ δυσχέρεια. Ὁπωσδήποτε τὸ διεθνὲς τῆς ὑγιεινῆς συνέδριον τοῦ 1880 ἐξέφρασε τὰς εὐχὰς 1) ἵνα αἱ κυβερνήσεις λάβωσι ὅσον οἷόν τε ταχύτερον εἰδικὰ μέτρα ρυθμίζοντα τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐθελουσίας ἀποτεφρώσεως τῶν ἀνθρωπίνων πτωμάτων 2) ἵνα αἱ κυβερνήσεις ἀποδεχθεῖσαι τὴν ὑγιεινὴν σύμβασιν τῆς Γενεύης, προσθέσωσιν αὐτῇ κωδίκελον κατὰ τὸν ὁποῖον διαταχθήσεται ὅπως ἐν καιρῷ πολέμου οἱ στρατοὶ προμηθεύσωσι κινητοὺς ἀποτεφρωτικοὺς κλιβάνους πρὸς καῦσιν τῶν νεκρῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν καὶ 3) ἵνα σχηματισθῇ ἐπιτροπὴ ἐκ 10 μελῶν ἐκλεγομένη μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν

ἥτις νὰ ἐπεξεργασθῇ σχέδιον κανονισμοῦ, ὅπερ ὑποβληθήσεται ἑκάστῃ κυβερνήσει καὶ διευκολύνῃ παρ' αὐτῇ τῶν δύω πρώτων εὐχῶν τὴν ἐκπλήρωσιν.

Ἡ ΙΕΡΑ ΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΤΥΝΙΔΟΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ἡ Ἡγεμονία τῆς Τύνιδος περιλαμβάνει μίαν τῶν ἱερῶν τοῦ ἰσλαμισμοῦ πόλεων, τὴν περιώνυμον Καιρουὰν, ἣν ὀλίγιστοι Εὐρωπαῖοι ἐπεσκέφθησαν, καὶ ἥτις ἐστὶ τοσοῦτο σεβαστὴ παρὰ τοῖς ἀφρικανοῖς Ἄραψιν, ὅσον καὶ τὸ Φὲζ ἐν Μαρόκῳ ἢ τὸ Κάϊρον ἐν Αἰγύπτῳ. Μεταβαίνουσιν ἐκεῖσε, ὅπως καὶ εἰς τὴν Μέκκαν ἢ τὴν Μεδινάν.

Καιρουὰν ἡ Ἱερὰ ἀριθμεῖ ἤδη περὶ τὰς δώδεκα χιλιάδας κατοίκων, κεῖται δὲ εἰς τὸ μεσόγειον, εἰς 140 χιλιομέτρων ἀπόστασιν πρὸς νότον τῆς Τύνιδος, παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν ὀρέων, τῶν διακλαδιζομένων ἀπὸ τοῦ Ἄτλαντος, καὶ παρὰ τὴν Μεγάλην λίμνην τοῦ Καιρουάν. Ἡ ἵδρυσις αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Ἀράβων ἐπὶ τὰ βόρεια τῆς Ἀφρικῆς, διετέλεσε δ' ἐπὶ δύο αἰῶνας πρωτεύουσα τῆς μᾶλλον ἐκτεταμένης ἐπαρχίας τοῦ κράτους τῶν Καλιφῶν.

Ἡ Καιρουὰν εἶναι πόλις ὠχυρωμένη, περιστοιχιζομένη ὑπὸ προμαχῶνος μετ' ἐπάλξεων. Ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῇ 55 εὐκτήρια μαραβουτῶν (ἰμαμῶν) καὶ 26 τεμένη. Μεταξὺ τῶν εὐκτηρίων τούτων τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτόν ἐστι τὸ τοῦ Σίδη Σαχὰβ, ἔνθα φυλλάσσεται τὸ λείψανον τοῦ κουρέως τοῦ Μωάμεθ.

Τὸ τέμενος τοῦ Καιρουὰν ἀπολαύει παρὰ τῷ μουσουλμανικῷ κόσμῳ παροιμιώδους φήμης. Ἀφιερωμένον τῷ Σίδῃ Ὀκβὰκ, θεμελιωτῇ τῆς πόλεως, εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Τὸ Μέγα Τέμενος (Γκέμαα ἐλ-Κιμπίρα). Κατὰ δὲ τὴν παράδοσιν, οἱ πρὸς οἰκοδόμησίν του χρησιμεύσαντες λίθοι ἤρχοντο αὐτομάτως καὶ ἐτίθεντο εἰς ἣν κατέχουσιν ἤδη θέσιν, τῇ ἐνεργείᾳ ἀοράτου ἀρχιτέκτονος.

Τὸ ὡραῖον τοῦτο τέμενος κοσμεῖται διὰ 500 στηλῶν γρανίτου καὶ πολυτίμου μαρμάρου πρασίνου, ἐρυθροῦ καὶ κιτρίνου. Μ' ὅλην δὲ τὴν ἐπὶ ἱερότητα φήμην της, ἡ ἀρχαία αὕτη πρωτεύουσα τῶν Ἀγλαβιτῶν περιλαμβάνει ἱκανὸν ἀριθμὸν ὀρχηστρίδων καὶ ἀοιδῶν, περιωνύμων ὅσον καὶ αἱ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἰνδικῆς.

Ἡ Καιρουὰν ἐστιν ἡ ἀποθήκη τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἡγεμονίας. Περιλαμβάνει δὲ καὶ ἐργοστάσια κιτρίνων μαροκινῶν δερμάτων, χλαινῶν (βουρνουζίων), φεσίων καὶ πυρίτιδος. Ἐξάγει πρὸς τούτοις καὶ τὸν ἡδύτερον καρπὸν τῶν θερμῶν κλιμάτων, τὸν φοίνικα. Γνωστὸν ὅτι οἱ φοίνικες τῆς Τύνιδος θεωροῦνται οἱ ἄριστοι τῆς Ἀφρικῆς, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ μᾶλλον κατάλληλοι πρὸς διατήρησιν.

Γ. Μ. Κ.

Ο ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΚΑΙ Η *MARSEILLAISE*.

Ἄγγλος τις ἔφθασεν εἰς Παρισίους ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1830. Ἀμέσως ἔσπευσε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ βασιλικὸν Ἀνάκτορον (Palais royal) ἔνθα ὁ πρίγκηψ, Λουδοβῖκος Φίλιππος τῆς Αὐρηλίας, ἐδέχετο ἐπισκέψεις ἐκ διαφόρων μερῶν τοῦ τόπου. Ὁ Ἄγγλος, φθάσας ἐκεῖ ἠρώτησεν ἂν ὁ Λουδοβῖκος εἶ-

χεν ἤδη ἐξέλθει εἰς τὸν ἐξώστην.

« Βεβαίως » ἀπήντησαν αὐτῷ—μόλις τώρα εἰσῆλθεν.

— Ὦ λυποῦμαι πολὺ διὰ τοῦτο, εἶπεν ὁ Ἄγγλος, ἦλθον ἐπίτηδες εἰς Παρισίους διὰ νὰ τὸν ἴδω.

— Δὲν βλάπτει, εἶπεν αὐτῷ τίς τῶν παρισταμένων, θὰ σοῦ τὸν δείξω· καὶ ἤρξατο κράζων «Ζήτω ὁ Λουδοβῖκος Φίλιππος, καὶ τὸ πλῆθος ἤρξατο ζητωκραυγάζων.»

Παράθυρόν τι ἠνεώχθη παρὰ τὸν ἐξώστην καὶ ὁ πρίγκηψ ἐνεφανίσθη, ἐχαιρέτησε προσηνῶς τὸ πλῆθος καὶ ἀπεσύρθη.

— Ὦ χαίρω πολὺ ἀληθῶς! εἶπεν ὁ Ἄγγλος, ἀλλὰ ἤκουσα νὰ λέγωσι ὅτι ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἴδῃ κρατοῦντα τὴν τρίχρουν σημαίαν καὶ περιστοιχιζόμενον ὑφ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του.

— Αὐτὸ, εἶναι εὐκολώτατον, εἶπεν ὁ ἄλλος, δός μου ὀλίγα σόλδια καὶ θὰ ἐξέλθῃ ἀμέσως.

— Ἀληθῶς; ἰδοὺ, εἶπε μετ' εὐχαριστήσεως ὁ Ἄγγλος, δίδων ἓν φράγκον εἰς τὸν γείτονά του.

Ἀμέσως μία φωνὴ ἤρξατο ᾄδουσα, καὶ χιλιάδες στόματα ἐπανέλαβον.

« Στρατιῶτα, μὲ τὴν τρίχρουν σημαίαν, ἣν ἐξ Αὐρηλίας φέρεις,» κτλ.

Μόλις τὸ ᾆσμα ἔπαυσε ν' ἀκούηται καὶ ὁ πρίγκηψ κρατῶν τὴν τρίχρουν σημαίαν καὶ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του ἐξῆλθε καὶ ἐχαιρέτισε τὸ πλῆθος.

Σιωπὴ ἐπῆλθεν ἐπί τινας στιγμὰς καὶ ὁ καλός μας γείτων κύψας παρὰ τὸ οὖς τοῦ Ἄγγλου εἶπεν αὐτῷ. — Τώρα θὰ τὸν κάμω νὰ τραγουδήσῃ, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ὀλίγον δύσκολον, θὰ μὴ δώκῃς δέκα φράγκα.

— Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ὁ Ἄγγλος, ὢν βέβαιος ἐκ τῆς προτέρας ἐπιτυχίας.

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς, ζήτω! τὴν Μασσαλιώτιδα, τὴν Μασσαλιώτιδα! καὶ τὸ πλῆθος ἤρξατο ᾄδον τὴν μασσαλιώτιδα· μετ' ὀλίγα λεπτὰ, ὁ βασιλεὺς ἐφάνη καὶ ἤρξατο ᾄδων μετὰ τοῦ πλήθους κρατῶν τὸν χρόνον διὰ τοῦ ποδός του.

— Τώρα, εἶπεν εἰς τὸν Ἄγγλον, ὁ γείτων αὐτοῦ, θὰ μοὶ δώσῃς ἑκατὸν φράγκα, διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ χορεύσῃ· ἀλλ' οὗτος βλέπων ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἤρχιζε νὰ κοστίζῃ, ἀπῆλθε.

Πολλοὶ, ἴσως νομίσωσιν ὅτι τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο δὲν προέρχεται ἐξ ἀσφαλοῦς πηγῆς. Ἀλλ' ἐλήφθη λέξις πρὸς λέξιν ἐκ τῆς συγχρόνου ἱστορίας τοῦ Daubin, ἥτις εἶναι ἐν μεγίστῃ χρήσει παρὰ τοῖς φοιτηταῖς τῆς φιλοσοφίας. Ἐφάνη τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο, εἰς τὸν σοφὸν ἱστορικὸν, τοσούτῳ χαρακτηριστικὸν, ὥστε ἐποιήσατο μνείαν τούτου ἐν τῷ συγγράμματί του καίτοι ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ ἐθεώρησεν ἀνάξιον τῆς σπουδαιότητος τῆς ἱστορίας.

ΔΙΚΑΙ ΚΥΝΩΝ.

Ὅτε ὁ Ῥακίνας ἐδημοσίευσε τὴν κωμῳδίαν αὐτοῦ τὴν ἐπικαλουμένην *Οἱ διάδικοι*, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξῃ ταῦτα. «Φοβοῦμαι μὴ ἄνδρες ὁπωσοῦν ἐμβριθεῖς θεωρήσωσιν ἁπλῆν ἀστειότητα τὴν δίκην τοῦ κυνὸς καὶ τὰς παραδοξολογίας τοῦ δικαστοῦ. Ἀλλὰ μὴ λησμονήσωσιν ὅτι μεταφράζω τὸν Ἀριστοφάνην, καὶ ὅτι τὸ ἀκροατήριόν του δὲν συνέκειτο ἐξ ἀνθρώπων ἀφιλοκάλων. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐγνώριζον, νομίζω, κάλλιον ἡμῶν τὸ ἀττικὸν ἅλας, καὶ ἦσαν βέβαιοι ὅτε ἐγέλων, ὅτι δὲν ἐγέλων διὰ μωρίαν.» Τὸ καθ' ἡμᾶς ὅμως, ὑπεθέτομεν πάντοτε ὅτι *Οἱ διάδικοι*, ὅτι ὁ Δανδῖνος δικάζων ἐπὶ τοῦ παραθύρου τοῦ ἀνωγαίου ἢ ἀπὸ τοῦ φεγγίτου τοῦ κατωγαίου, ὅτι ἡ ἐμφάνισις τῶν κυναρίων ἐρχομένων νὰ κλαύσωσιν, ὅτι, ἐνὶ λόγῳ, ὅλη ἐκείνη ἡ παρωδία ἡ προσβάλλουσα τοὺς δικαστικοὺς τύπους, ἦσαν ἁπλῆ πνεύματος ἐπίδειξις καὶ ὑπερβολή. Ἀλλ' ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ παρασταθῇ ὁ Ῥακίνας εἴς τινας δίκας γενομένας ἐσχάτως ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων ἐν Ἀγγλίᾳ, ἤθελον βε-

βαίως καταστάλεῖ οἱ φόβοι του, αὐτὸς δὲ δὲν ἤθελε πλέον διστάσει νὰ ἀναβιβάσῃ ὁλόκληρον τὸν Ἀριστοφάνην εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς σκηνήν.

Παρακαλοῦμεν τὸν ἀναγνώστην νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ διήγησις τὴν ὁποίαν θέλει μετὰ μικρὸν ἀκούσει, δὲν περιέχει τὴν ἐλαχίστην ὑπερβολὴν οὔτε τὴν ἐλαχίστην προσθήκην.

Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μεγάλων δικαστηρίων τῆς Ἀγγλίας συνειθίζουσι νὰ περιέρχωνται κατ' ἔτος εἰς τὰς ἐπαρχίας διὰ νὰ συνεδριάζωσιν ἐν αὐταῖς μετὰ τῶν ὁρκωτῶν. Τὸ κακουργοδικεῖον τῆς Οὐαριυϊκίας προεδρεύετο ἐρέτος ὑπὸ τοῦ λόρδου Κάμβελ, ἐκ τῶν σοφωτέρων νομοδιδασκάλων τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἀρχαίου ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἰρλανδικῶν ὑποθέσεων, μέλους τῆς Ἄνω Βουλῆς καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ προέδρου τοῦ πρώτου δικαστηρίου τοῦ Βασιλείου τοῦ ἐπικαλουμένου Banc of the Queen. Ὡς προεδρεύων λοιπὸν τοὺς ὁρκωτοὺς ὁ λόρδος Κάμβελ ἔμελλε νὰ δικάσῃ τὴν ἀγωγὴν κηπουροῦ δηχθέντος τὴν κνήμην ὑπὸ δύο κυναρίων. Οἱ δύο οὗτοι ἐγκαλούμενοι ἀνῆκον εἰς σεβάσμιον κληρικὸν, μὴ συγκατατεθέντα ν' ἀποζημιώσῃ δεόντως τὸν παθόντα. Καὶ ἐντεῦθεν ἡ δίκη.

Οἱ ἐγκαλούμενοι ὀνομάζονται, ὁ μὲν *Πιπέρι* ὁ δὲ *Μουστάρδα*. Οἱ ἀναγνόντες τὸν Γοὺϊ Μάννεριγκ τοῦ Οὐάλτερ Σκὸτ ἐνθυμοῦνται ἴσως ὅτι οὕτως ἐκαλοῦντο δύο σκύλοι τοῦ Δανδὶ Δινμόν. Ὁ δικηγόρος τοῦ ἐνάγοντος, Βίττλεστον τὸ ὄνομα, ἐκθέτει ὅτι ἐνῷ ὁ πελάτης αὐτοῦ διέβαινεν ἡσύχως διὰ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, τὸ *Πιπέρι* καὶ ἡ *Μουστάρδα*, οἵτινες παρηκολούθουν τὴν σύζυγον τοῦ κληρικοῦ, ἐπέπεσαν κατὰ πῶν ποδῶν του χωρὶς αὐτὸς νὰ τοὺς πειράξῃ, καὶ τὸν ἔδακον.

Συμπεραίνει δὲ ὁ δικηγόρος λέγων ὅτι οἱ δύο οὗτοι σκύλοι ἐκλήθησαν νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου

— *Λόρδος Κάμβελ.* Ἂς ἐμφανισθῶσι τὸ *Πιπέρι* καὶ ἡ *Μουστάρδα*

Καὶ ἀμέσως τὰ δύο κυνάρια ἐτέθησαν ἐπὶ τραπέζης· εἶναι δὲ ὡραῖα, καὶ κατάγονται ἐκ φυλῆς σκωτικῆς.

Ὁ ἐγκαλῶν ἤτοι ὁ δηχθεὶς, ἔρχεται νὰ διηγηθῇ τὴν ὑπόθεσιν. Λέγει λοιπὸν ὅτι τοῦ ἐδάγκασαν οἱ σκύλοι τὸν ἀστράγαλον, καὶ ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ ἱερέως εἶπε μὲν πρὸς αὐτὸν ὅτι λυπεῖται διὰ τοῦτο, ἡ λύπη της ὅμως δὲν τὸν ἰάτρευσεν. Ὅθεν ἐθεραπεύετο ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδας, δαπανήσας 106 δραχμὰς, ἀντὶ τῶν ὁποίων ὁ κληρικὸς τῷ ἔδωκε μόνον τρεῖς καὶ ἡμίσειαν.

Μετὰ ταῦτα ἠκούσθησαν μάρτυρές τινες· αἱ δὲ καταθέσεις αὐτῶν τείνουσιν εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς κατηγορίας λεγούσης, ὅτι τὸ *Πιπέρι* καὶ ἡ *Μουστάρδα* « συνειθίζουσι νὰ δάκνωσι τὸ ἀνθρώπινον γένος. » Κατὰ δυστυχίαν ὅμως οἱ δύο ἐγκαλούμενοι διατηροῦσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἄμεμπτον διαγωγὴν, τοιαύτην μάλιστα, ὥστε ἂν δὲν εἶναι εὐπροσήγοροι, βεβαίως εἶναι τὰ ὑποκριτικώτερα τῶν ζώων. Ὁ δικηγόρος αὐτῶν Κ. Χάγες ἀπήγγειλεν ὑπὲρ αὐτῶν τὸν ἑφεξῆς λόγον, τὸν ὁποῖον μεταφράζομεν αὐτολεξεί.

« Ἀνενθυμίζω εἰς τοὺς δικαστὰς ὅτι ὁ πελάτης μου κατηγορεῖται ὡς διατηρῶν σκύλους φύσιν ἔχοντας θηριώδη καὶ ἐπιθετικήν. Καὶ ὅμως ἰδοὺ αὐτοὶ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου· καὶ τῳόντι ποτὲ δὲν εἶδέ τις σκύλους μᾶλλον εὐπροσηγόρους καὶ ἠπίους, διότι ἀδιακόπως σείουσι τὴν οὐρὰν, ἤτοι πράττουσι σημεῖον πάντη ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν θηριώδη φύσιν. Τὸ δῆγμα περὶ οὗ ὁ λόγος ἦτο ἁπλῆ παιγνιά. Ἂν διὰ τοῦτο καταδικασθῶσιν ἐπὶ θηριωδίᾳ, τί θέλουσι γενεῖ ὅλαι αἱ κυρίαι; θέλουσιν ἀναγκασθῆ ν' ἀπαλλοτριωθῶσι τῶν σκύλων αὐτῶν, καὶ τότε τί θέλουσι γενεῖ αὐταί; Εἰς πάσας τὰς οἰκίας, καθὼς καὶ εἰς πάντας τοὺς περιπάτους βλέπομεν τὰς κυρίας ὁμοῦ μὲ τὰ κυνάριά των. Ἂν λοιπὸν, διότι διαβάτου τινὸς ἐσχίσθη κατὰ τύχην τὸ βρακίον, ἀπαγορεύσητε εἰς αὐ-

τὰς τὴν διατήρησιν τῶν σκωτικῶν κυναρίων των, τὰ ὁποῖα ἀγαπῶσιν ὡς καὶ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα πράγματα τὰ ὀνομαζόμενα πῖλοι, τότε, ἐρωτῶ, τί θέλει γενεῖ τὸ γυναικεῖον φῦλον; »

Μετὰ τὸν εὔγλωττον τοῦτον λόγον ὁ κληρικὸς καὶ ἡ σύζυγός του ἐλθόντες κατέθεσαν ὑπὲρ τοῦ ἠπίου χαρακτῆρος τῶν σκύλων των, ὁ δὲ κανδηλάπτης τῆς ἐκκλησίας, ὅστις φαίνεται οἰκεῖος τοῦ *Πιπερίου* καὶ τῆς *Μουστάρδας*, μαρτυρεῖ ὅτι τοὺς ἐγνώρισε πάντοτε ἀβλαβεῖς καὶ μόνον ἀστειευομένους. Καὶ ὅμως οἱ ὁρκωτοὶ ἔδωκαν δίκαιον εἰς τὸν δηχθέντα ὑπὸ τοῦ *Πιπερίου* καὶ τῆς *Μουστάρδας*, καταδικάσαντες τὸν κύριον αὐτῶν νὰ πληρώσῃ 1670 δραχμὰς διὰ τὰς ζημίας τοῦ ἐγκαλοῦντος.

Ἰδοὺ δὲ καὶ δευτέρα δίκη, τῆς ὁποίας τὸ κυριώτερον πρόσωπον εἶναι ὡσαύτως σκύλος. Τὸ δικαστήριον προεδρεύεται ὑπὸ ἄλλου δικαστοῦ, τοῦ Κ. Ἀλδερσόν. Σκύλος τις εἰσῆλθε διὰ νυκτὸς εἰς μάνδραν ἐννοήσας δὲ ὁ ποιμὴν ἠγέρθη, καὶ καταλαβὼν αὐτὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν ἐφόνευσεν· ἀλλ' ὁ κύριος τοῦ σκύλου ἐνήγαγε τὸν σκυλοφόνον εἰς τὸ δικαστήριον.

— Ὁ δικαστὴς ἐρωτᾷ τίνος εἴδους ἦτο ὁ σκύλος.

— Ὁ ἐνάγων ἀπαντᾷ ὅτι δὲν γνωρίζει· λέγει μόνον ὅτι ἦτο λαγωνικὸς καὶ ὅτι ὁ πατήρ του ἦτο ἀξιόλογος σκύλος.

— Ὁ δικαστής. Ἀλλ' ὅλοι οἱ σκύλοι γίνονται διὰ τῆς ἀνατροφῆς λαγωνικοί· ἤκουσα μάλιστα ὅτι καὶ χοῖρος ποτὲ ὑπῆρξε λαγωνικός.

— Ὁ δικηγόρος. Ναὶ, μιλόρδοι διὰ τὰ κολοκάσια.

— Ὁ δικαστής. Ἐπεθύμουν νὰ μάθω τι πλειότερον περὶ τῆς φυλῆς τοῦ σκύλου αὐτοῦ.

— Ὁ δικηγόρος, Μιλόρδε, ὁ πατήρ του εἶναι ἐδῶ ἕτοιμος νὰ ἐμφανισθῇ.

— Ὁ δικαστής. Ἐννοεῖται τὸν πατέρα τοῦ μακαρίτου; (The father of the decised).

— Ὁ δικηγόρος. Μάλιστα, μιλόρδε.

Παρουσιαθεὶς λοιπὸν ὁ πατὴρ τοῦ μακαρίτου ἐτέθη ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἦτο δὲ ὡραῖον ζῶον, καὶ φαίνεται ὅτι πλὴν τῶν ἰδιοτήτων του ὡς σκύλου κυνηγετικοῦ, ἐκτελεῖ πολλὰ ἐπιτήδεια ἔργα. Φαίνεται ἐν πρώτοις ἀρκετὰ ἀνήσυχος βλέπων ἑαυτὸν μεταξὺ τόσων φερόντων φενάκην, καὶ ὀρέγεται νὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῶν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον κατορθώσαντες νὰ τὸν καταπραΰνωσι, τὸν παρουσίασαν εἰς τὸ ἀκροατήριον.

Ὁ δικαστὴς λέγει ὅτι ὁ ποιμὴν κακῶς ποιῶν ἐφόνευσε τὸν σκύλον πρὶν ἢ δοκιμάσῃ νὰ τὸν ἀποδιώξῃ, καὶ προτρέπει τοὺς διαφερομένους νὰ συμβιβασθῶσι φιλικῶς τὸ ὁποῖον καὶ αὐτοὶ παρεδέχθησαν.

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸ *Πιπέρι* καὶ τὴν *Μουστάρδαν* ὡς καὶ τὸν *πατέρα τοῦ μακαρίτου*, ἐμφανισθέντας ἐνώπιον τῶν ὁρκωτῶν καὶ δικασθέντας ὑπὸ τῶν πρώτων δικαστῶν τῆς Ἀγγλίας! Ὥστε ὁ Ρακίνας, ὑποθέσας, ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης ἔγραψεν ἀπίθανα, τὸν ἐσυκοφάντησε, συκοφαντήσας ταὐτοχρόνως καὶ ἑαυτόν.

ΓΕΛΩΤΕΣ.

Κυρία τις ἔγραφε πρὸς φίλην, ὅτε παρετήρησεν ὅτι ἀδιάκριτός τις νέος ἀνεγίνωσκεν τὴν γραφομένην ἐπιστολὴν ἄνωθεν τοῦ ὤμου της. Τότε προσέθεσε « Ἔχω πολλὰ πράγματα, ἔτι νὰ σοὶ γράψω ἀλλ' ὁ κύριος Μ. Ν. εἶνε ὄπισθέν μου καὶ ἀναγινώσκει πᾶν ὅτι σοὶ γράφω. « Συγγνώμην, Κυρία, ἔκραξεν ὁ ἀδιάκριτος, δὲν ἀνέγνωσα τίποτε. »

Εἰς ἀξιωματικόν τινα τοῦ ἐπιτελείου του πενόμενον ὁ πρώην βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, ἔπεμψε χαρτοφυλάκιον ἐν εἴδει βιβλίου περιέχον 500 τάλληρα. Μετά τινα καιρὸν συναντήσας τὸν ἀξιωματικὸν « Λοιπὸν, τῷ

λέγει, πῶς σοὶ ἤρεσε τὸ βιβλίον ὅπερ σοὶ ἔστειλα; Ἐξαίρετα Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ Ταγματάρχης, μάλιστα τόσον ὡραῖον ὥστε ἀναμένω ἀνυπομόνως καὶ τὸν δεύτερον τόμον » — Ὁ βασιλεὺς ὑπεμειδίασε, κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ ἔπεμψεν αὐτῷ ἕτερον χαρτοφυλάκιον ἀπολύτως ὅμοιον τῷ προηγουμένῳ μετὰ τῆς ἑπομένης ἐπιγραφῆς.

« *Τόμος δεύτερος καὶ τελευταῖος.* »

Ὑπηρέτης τις εἰσῆλθεν λίαν πρωὶ ἡμέραν τινα εἰς τὸν κοιτῶνα Φριδερίκου τοῦ Μεγάλου, ὅπως τὸν ἀφυπνίσῃ, κατὰ διαταγήν του. Ὁ βασιλεὺς βαρυνόμενος νὰ ἐγερθῇ ἀπεκρίθη αὐτῷ *γαμουρίζων*. « Ἄφες με νὰ κοιμηθῶ ἔτι ὀλίγον, εἶμαι πολὺ *κουρασμένος*. — Ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης μὲ διέταξεν νὰ ἔλθω ἐνωρὶς, ἀπήντησεν ὁ ὑπηρέτης.—Ἐν τέταρτον μόνον τῆς ὥρας, σοὶ λέγω. — Οὔτε λεπτὸν, μεγαλειότατε, εἶνε ἡ τετάρτη ὥρα καὶ πρέπει νὰ ἐγερθῆτε. — (Καλὰ, εἶπεν, ὁ βασιλεὺς ἐγειρόμενος εἶσαι ἀξιέπαινος νέος. οὕτω ἐπιθυμῶ νὰ ἐκτελῶσι τὸ χρέος των.

Ἐν στιγμῇ ναυαγίου, νέος ναύτης ἔτρωγε ἡρέμας τεχάχιον ἄρτον. Ὁ πλοίαρχος παρατηρήσας αὐτὸν ἔστη μετ' ἐκπλήξεως καὶ Πῶς! τῷ λέγει ἔχεις τὸ θάρρος νὰ τρώγῃς κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμήν;

Ἀναμφιβόλως, ἀπήντησεν ὁ ἀπαθὴς ναύτης, ἀφοῦ πρόκειται ἐντὸς ὀλίγου νὰ πίωμεν τόσον πολὺ νομίζω ὅτι εἶναι φρόνημον καὶ νὰ φάγῃ τις ὀλίγον.

Ἐν τινι στρατῶνι· ὁ δεκανεὺς: Γεώργη! Παῦλε! Ἰωσὴφ! ἐλᾶτε νὰ λογαριασθοῦμε.

Ἀπὸ τὴν περασμένη πλύσι σοῦ χρεωστῶ ἐσένα κᾶτι ρέστα . . . . . δρ. 2,95
Κᾶτι δάνεια Παῦλε ἐσένα. . . » 5,55
Ἐσένα ποῦ μοῦδωκες νὰ σὲ φυλάξω » 3,60

Ἔχουμε καὶ λέμε 5 καὶ 5 μᾶς κάμουν 10 μηδέν. ἕνα τὸ κρατούμενον· ἀλλὰ γιὰ τὸ χατῆρι σας δὲν κρατῶ τίποτα, τί λοιπὸν ὕστερα ἔχουμε 9 καὶ 5=14 καὶ 6=20. Δύω τὰ κρατούμενα· μὰ τὶ νὰ σᾶς 'πῶ, βρὲ παιδιὰ, πολλὲς φορὲς μὲ ἔχετε ὑποχρεώσει, δὲν κρατῶ πάλι τίποτα· χαλάλι σας, μηδέν· τὸ λοιπὸν ἔχουμε 2 καὶ 5=7 καὶ 3=10. πάλι μηδέν· αὐτὸ εἶνε· δὲν ἔχουμε τίποτε νὰ πάρουμε, νὰ δώσουμε.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἐν τῷ « Χρόνῳ τοῦ Κικάγου» εὑρίσκομεν τὰς ἑξῆς στατιστικὰς πληροφορίας περὶ τῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως τῶν κυριωτέρων τῆς Ἀμερικανικῆς ὁμοσπονδίας πόλεων.

Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, πόλει ἀριθμούσῃ πλέον τοῦ 1,000,000 κατοίκων ὑπάρχουσι 2,560 ἀστυνομικοὶ κλητῆρες (policemen) ὧν ἡ ἐτησία συντήρησις ἀνέρχεται εἰς 16,651, 833 φράγκων.

Ἐν Φιλαδελφίᾳ, ἐχούσῃ κατοίκους 750, ὑπάρχουσι κλητῆρες 1,292, στοιχίζοντες 7, ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος.

Ἐν Ἁγίῳ Λουδοβίκῳ (San Luigi), πόλει 490,000 κατοίκων ὑπάρχουσι 467 κλητῆρες στοιχίζοντες 2,309,430, φράγκων.

Ἐ Βρούκλιν, πόλει 483,000 κατοίκων, εὑρίσκονται 592 κλητῆρες ὧν τὰ ἔξοδα ἀνέρχονται εἰς 3,938,880 φραγ.

Ἐν Βοστώνῃ πόλει 342,000 κατοίκων ὑπάρχουσι 700, κλητῆρες συντηρούμενοι διὰ 4,275,000 φραγ.

Ἐν Νέᾳ Ὀρλεάνῃ, ἐχούσῃ πληθυσμὸν 263 000 ὑπάρχουσιν 700 κλητῆρες στοιχίζοντες κατ' ἔτος 2,910,000 φράγ.

Ἐν Κιγκινάτῳ πόλει 216,000 κατοίκων εἰσὶ 331, κλητῆρες στοιχίζοντες κατ' ἔτος 1,625,000 φράγ.

Ἐν Κιγκάγῳ τέλος οὗ ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 300,000, ὑπάρχουσι 591, κλητῆρες ἡ συντήρησις τῶν ὁποίων φθάνει εἰς 3,400,000 φράγ.